خالده أديب

يكي توران

ايكنجي طبعی

ناشری
اقبال كتبخانه‌سی صاحبی
حسين

١٣٤٢ - ١٩٢٤

[اورخانيه مطبعه‌سی]

خالده ادیب

یکی توران

ایکنجی طبعی

ناشری
اقبال کتبخانه‌سی صاحبی
حسین

۱۹۲۴ – ۱۳۴۲

[اورخانیه مطبعه‌سی]

یکی توران

يكى توران

[اى يكى توران، سوكيلى اولكه ،
سويله ، سكا يول نرەده ؟]

بوكون يازمغه كنديمى مجبور كورديكم وقعه ١٣٤٧ سنەسندە اولدى . أولەجكم تحقق ايتديكى دقيقەدن برى ـ وجدانمده بويوك برموقع طوتان ـ بوحادثەيى مزاره برابر كوتورمك تهلكەسندن همان أولومدن چوق قورقيوردم . اكر بو ، بويوككلرينى نهايت طانيديغم روحلرك عذاب و اشكنجەسنه منحصراً اعتقادات سياسيەم اوغرينه هم برآز سببيت ويرمش همده تخفيفى المده ايكن لاقيد قالمش اولمق كناهندن عبارت اولا ايدى بونى ـ مملكتمك سلامتى ايچون ياپدم اعتقاد صميميسى ايله ـ انسانلرك كناهلرى وكوكللرى ايچون آچيق اولان اللهك حضور غفرانه كنديمله برابر كوتوروردم . فقط بردە بوتون عالم ايچون ايضاح ايدلمەمش قاراكلق بر وقعەيى تورك تاريخنه تنوير ايتمك وظيفەسى واركه بونى اكر بن أولورسەم آرتق ياپەبيلەجك دنياده كيمسه قالماديغى ايچون يازمغه كنديمى مجبور كوريورم .

اگر بوکون حالا مملکتی برفرقه دوربینی ایله کوره ایدم ، شبهه‌سز ینه بووقعه‌یی مزاره کوتوروردم . فقط اولوم یاقلاشدیغه نقطهٔ نظرمك مرکزی بوتون مملکتی قوجاقلایان و بوتون سیاسیاتك فوقنده بیلن وسون بویوك بر روح اولدی . اورادن نه فرقه‌مه یاخود مخالفلره منسوب هرهانکی بر وطنداشك یاپدیغی بویوکلکلری تورك تاریخی استقبالك وچوجقلرینك کندینه قارشی شفقت و وفالرینی زنکینلشدیرمك ایچون - مطلق قید ایتمه‌لی اعتقادنده بولونیورم . هیچ‌سنی یازمغه موفق اولورسه‌م هیچ سیاسیاته مناسبتی اولمایان بر مورخه کوندره‌جکم که نه فرقه‌سنه مخالف نه‌ده فرقه‌سی ایچون بر ره‌قلام دیه حقیقتی تغییره قالقیشماسون . الله یاردیمجیم اولسون !

برنجی قسم

۱۳٤۷ تاریخنده یکرمی بش یاشنده ایدم . مکتب ملکیه‌دن چیقه‌لی برسنه اولمشدی . حیاتمده هرشیدن، کنجلکدن، استقبالدن حتی قادین عشقندن بویوك براحتراص واردی : سیاسیات ! بوکا بن او وقت سیاسیاتدن زیاده وطنپرورلك دیوردم . چوجوقلغمك الك اركن زمانلرندن، کندیمی بیلدیکم ایلك کونلردن بری حیاتمده حکم ایدوب اویناپان‌شی مملکتمی قیصه قیش کونشلری‌ایله ایصیتوب‌اوزون ومنبعلری مغلق فیرطنه‌لر، ظلمتلر ایچنده صاللایان سلسلهٔ مشکلاتدی . بو بیك چهره‌لی مشکلات وفیرطنه‌لره کویا چاره بولدم ، بولاجغم ادعاسنده بولنان ایکی لیمان‌ده ـ مملکتده برربنی بعضیلرنده صمیمی اعتقادلرك فقط برچوغنده‌ده اختیاری ، غیراختیاری منفعتلرك‌یاپدیغی حرصلرله ییه‌ن ـ ایکی سیاسی فرقه ایدی .

چوجوقلغمك‌ایلك‌زمانلرنده ، که مشروطیتك‌عقبنده‌بولنیوردی، بوفرقه‌لرك پك‌ده معین، آیری‌برر سیمالری، امللری، غایه‌لری‌یوقدی. ذاتاً مملکتده هیچ معین برامل ومقصد یوق کبی ایدی . او زمان بزم‌فرقه‌یه سادەجه مخالفلر، اوته‌کیلره اتحاد وترقی دیورلردی. اکر

بکا بو کون مخالفتك یاخود اتحادجیلرك پروغراملرینی فلان صورارسه کز قطعیاً بر فکر حاصل ایتمه دیکمی سویلیه بیلیرم . یالکز عمجه مك مخالفتك الڭ قوتلی سیاسی اولماسی و دائما اتحادجیلر علیهنده بولونماسی قلبمده اونلره قارشی درین بر نفرت یاپمشدی . چوجوقلرك حسلری و اعتقادلری بعضاً غدار فقط هر وقت پك واضح وخط مستقیم اوزره کیدن تعریفلرله خلاصه ایدیله بیلیر . بن اویله ایناندیوردم که اتحادجیلر مملکتده دینه ، ایلکه ، وطنپرورلکه مغایر نه وارسه هپسنی یاپیورلردی ؛ خلاصه ، وبا قدر مضرایدیلر . بزم فرقه ، عمجه مك فرقه سی ده نجه یکانه خلاصکار ووطنپرور قدرتدی . بو اعتقادیمی بیلمم ناصل بردمیر ارادت و بندن نهایتسز دفعه لر بویوك برقدرت محاکمه وثباتله عمجه م یکرمی بش یاشنه قدر بنده ادامه ایتدی . حتی عمجه مك اطرافنی ، ارادتمی ، بوتون محاکمات وحسیاتمی صاران ، اداره ایدن قوتلی شخصیتی بنی اتحاد و ترقیده بر تورك کنجنك طبیعی صورتده تمایل ایده جکی بعض تجلیاته بیله بیکانه براقدی . تورکلکی هر نقطه ده الڭ بویوك مقصد ایدینه ن بو کونکی مؤسسه نك پراکنده وبربرینه منسوب کورونمه ین باشلانغجلرینی اتحاد و ترقینك اویاندیردیغی تمایلات وجریانك نتایجی دیه تلقی ایتمك پك طبیعی ایدی . او کونك یکی لسان جریانی ، اتحاد و ترقی مکتبلرینك ملیتپرور تدریساتی ، تورك عرقی آزالیور اخطارینك فجیع آوازیله هر شیئی ایشیدوب کوره ن اسمسز برقسم قلیل ؛ حتی تورك قادینی اویانیور ، اویانسین ، اویانماسین دیه هایقیران ، شکلی آوروپاده کندن باشقه اولان تورك فه مینیزمی بیله اتحاد و ترقینك کنیش وغیرمعین محیطنده یاشایوب قایناپوردی ، یاخود اویله کورونیوردی .

بزم فرقه‌نك اجتماعی چهره‌سی اوزمان بکا اتحاد وترقیدن‌داها واضح کلیور، بلکه داها چوق‌سیاسی کورونیوردی، بلکه‌ده بزمکیلراووقت ایلك مخالفتده اولدقلرندن ، بیلمه‌یورم . بوتون بو غیر واضح شیلر بوکون براز داها واضحلاشدی .

اتحاد وترقینك‌ده ، بزم‌ده سیاسی واجتماعی کیرینتی وچیقینتیلریمز نسبی بر آچیقلق‌ودوزلکه کیردی. حتی فرقه‌اسملری بیله‌دهامعنیدار اولدی . سیاسیات واجتماعیاتمزك برغایه‌سی‌وار، اشکالی‌ده هیچ‌سیلیك دکل . اونلرك دها چوق سیاسی کورونن کنج تورکلری فقط‌اجتماعی قوللر صالان اتحاد و ترقیسی بوکون « یکی توران » اسمیله بوتون امل وغایه‌لرینی برلشدیرییور . بزم‌ده مخالف اسم مغلق ایله تعریف ایدیلن فرقه‌مز ، تورك عنصرینه اوقدر اهمیت ویرن فرقه‌یه قارشی پولتیقه‌سنی ایضاح ادن « یکی عثمانلیلر » اسمنی آلدی . یالکز ، پولتیقه‌لریمزك سیمای اصلیلری منطقی فقط غریب بر صورتده مبادله ایدلدی . « یکی توران » عدم مرکزیت حتی براز « فه‌ده‌راسیون » بزمکیلر ایسه شدتله مرکزیت طرفداری اولدی . فقط مقصدم پولتیقه‌مزك اساس واسباب موجبه‌سندن زیاده پولتیقه ایله قاریشان بر قلب حکایه‌سنی دها دوغروسی فجیعه‌سنی ضبط ایتمك اولدیغندن شو مقدمه‌م فضله‌جه اولدی ظن ایده‌رم .

عمجه‌م حمدی پاشا ناصل اولا مخالفتك، شیمدی یکی عثمانلیلرك، اك قوتلی وبویوك سیماسی ایسه اك سوکیلی مکتب وسلاح آرقداشی لطفی بك‌ده شدتله اتحاد وترقی طرفداری ایدی . لطفی بکك سیماسی چوجقلغمك‌اك‌اركن زمانلرنده‌کی پولتیقه‌قوغالری، حکومتی برفرقه‌دن

اوته‌كنه كچيرن بعضاً اختلاله بكزه‌ين ضربهٔ حكومتلری، هيجانلری ايله سيلندی. بر زمان اوبزه كليور، عمجه‌م اونك وينه كيدييوردی فقط بوده خيالمك اشيا وانسانلره واضح چهره‌لر ويرمه‌ديكی زمانلرده ايدی . ذاتاً اوزمان بكا اوته‌كی فرقه‌يه بزم فرقه‌نك قدرت واهميتنی ويرديرمه‌ين شی بلكه لطفی بكك عمجه‌مه نسبةً سيليك سيمای هويتی اولدی. عمجه‌م نه‌قدر قطعی، مدهش صورتده ادعالرنده قوتلی وبلكه‌ده براز مفرط ايسه لطفی بك اوقدر حقيقتدن اوزاق ، ايشدن زياده خيال ايله دولو برآدمدی . عمجه‌مله دوستلقلری پولتيقه كركيندكی آراسنده‌قيرلدی. لطفی بكك شخصيتی‌ده‌شبهه‌سز سيلينوب كيده‌جكدی : اكر قيزی ساميه اولمايه ايدی .

لطفی بك بزم محله‌ده بويوك بر أوده قزی ساميه ايله يالكز ياشايوردی . ساميه‌نك آنه‌سی أولدكدن صوكره لطفی بك بر دها أولنمه‌مشدی .

لطفی بكله عموجه‌مك دوستلغی نهايته ايردكدن صوكره بيله‌ساميه بزه ينه كلوب كيدييوردی . بو هرنه‌قدر هركسه قارشی مرحوم آنه‌سی ينكه‌مك پك عزيز دوستی اولماسندن وساميه‌نك ينكه‌مك هر وقت بر آنه محبت و تقيدی كوسترمه‌سندن ايلری كليورسه‌ده بن پك اعلا بونی ساده‌جه ساميه‌نك عموجه‌مه عموجه‌مك‌ده ساميه‌يه اولان محبت ودوستلغی اثری ديه تلقی ايدييوردم . او وقت كوچوك بر قيزله صاچلری آغيرمش بر عسكرك آراسنده فكری وصميمی بررابطه غايت غريب كورونيورسه‌ده شيمدی هر شيئی اكلادقدن صوكره پك اعلا بونی ايضاح ايده بيليورم . ايی خاطرلايورم ، لطفی بك ،

عمجه‌م و بوتون عائله ـ ینکه‌م لطفی بکه چیقاردی ـ صمیمی بر دوستلق محیطی ایچنده طوپلانیلان کیجه‌لر نهایت بولدقدن ، عمجه‌م ایله لطفی نك ، بر برلرینه آنجق اوفاق بر ر سلام ویروب کچمکه باشـلادقلری کونلر کلدکدن صوکره بیله جمعه کونلری سامیه بزه مطاق کلیردی. باباسیله عمجه‌م آراسنده پولتیقه اوچورومی آچیلدیغی زمانلر اوهنوز چارشافه کیرمکه باشلایان بر قیزدی . جمعه کونلری عمجه‌مك بو کون سامیه کله‌جك‌دی‌یه تلاشنی ، سامیه‌نك چارشف ایچنده دها اوزایان اینجه اوزون بویله ، اوده کیره‌قارشی آزیجق‌باردلشه‌ن متکبر طوریله، کوچوك باشی هواده ، دوغرو عمجه‌مك یازی اوطه‌سنه چیقیشنی اونوتامام .

ذاتاً اتحادجیلر مملکتده یواش یواش غائب ایتمکه باشـلادقلری زماندن بری بزم أوك ، خصوصیله کوچوك عمجه زاده‌لریمك طوری نه‌قدر دکیشمش ایسه سامیه‌نك کنه‌ده او درجه‌ده بر عظمت ووقار کلمشدی . مکتب آرقاداشلرندن ، آننه‌سنك سوکیلی دوستندن اونی آییران بو حسه رغماً عمجه‌مه محبتنی محافظه ایتمه‌سی غایت عریب بر شیدی . اوزمانلر ینکه‌م « بزم پاشاشویله ، بزم پاشا بویله » تفاخریله طاشارکن سامیه‌نك آزیجق مستهزی وپك‌چوق بارد برتبسمی‌واردی که عمجه‌مك متکبر باشنده هر وقت حدتله قاریشـیق حرمتکار برشی اویاندیریردی . سامیه آناسز ودائمابویوك لقردیلرله قونوشان بویوکلر آراسنده بویومش‌اولماسندن یاشندن‌چوق‌بویوك، عادتا کندینه صاحب بر ارکك طوری آلمشدی . شبهه‌سز دماغی‌ده، عزم‌وارادت قابلیتلری‌ده پك خادق‌العاده ایدی .

فقط بن اوزمان عمجه‌مك یازی ماصه‌سنك اوستنده آیاغی آیاغی اوزرینه آتلمش ، تونه‌مش کبی اوتوران ، دنیاده اك بویوك بیلدیکم عمجه‌مه تکلیفسز و آمرانه لاقیردی سویلیه‌ن اتحادجی قیزی عمجه زاده‌لریمك کیننه یقین بر کینله بوغمق ایستردم‌ده دنیاده اك یقینلرینه بیله یوز آرشون یوکسکدن باقان عمجه‌مك قدرتلی عسکر چهره‌سندن بو قیزه قارشی کوستردیکی اطاعته بکزر محبت وشفقتی نه آکلار نه‌ده چکه بیلیردم بونلر هر حالده پك کولکه‌لی حسلردی. چونکه کوچوك، پك کوچوك برچوجقدم . اونسبةً بویوك برقیزدی . آزیجق صولغون یوزنده‌کی سیم سیاه اینجه سیاه قاشلری ایله دالغه‌لی سیاه صاچلرینك کولکه‌لندردیکی کوزلرینك بعضاً تحفلق ورقتله یانان درینلکلرنده‌کی اوزاق ، بارد تحکملردن آزیجق قورقاردم ، ظن ایدرم .

نهایت برکون ینه بر پولتیقه‌پاطیردیسی اولدی. حکومت مخالفلره یعنی بزه کچدی واوزون ، تهلکه‌لی ، هیجانلی کونلر کچیردك. عمجه‌م مهم بر موقع صاحبی اولدی . کیجه‌لری مملکتك ایشنی دوزلتمکدن أوه کله‌میوردی . اتحادجیلرك مهملری اورته‌دن غائب اولیورلردی. وبوتون بو فنالقلره رغماً ، حکومت کندیلرینه کچر کچمز هرشی دوزه‌له‌جك قناعتیله ممنون کورونن عمجه‌مده اینجه برکدر کولکه‌سی اولدی . بو پاطیردی آراسنده لطفی بك سامیه ایله اورته‌دن غائب اولمشدی . بر قسم خلق حکومت کندیسنی اورته‌دن قالدیردی دییور، کیمیسی‌ده کندی کندیلرینه‌بابا قیز مملکتدن کیتدیلر ظن ایدییوردی. کدرینك بویوك قسمی هر حالده سامیه‌نك خاطری ایچون اسکی آرقداشنی قورتارمق ایسته‌یور ، قورتارامیور ، یاخود ذاتاً اورته‌دن کندی

كنديسنه غائب اولمش دوستلرى ايچين كدر ايديوردى . كدرينك بويوك قسمى هر حالده ساميه ايچين‌دى . فقط بز جمعه كونلرى هپمزك فوقنده دوران صوغوق قيزك نفوذندن قورتلديغمزه ممنون اولدق ، زمان كچدكچه ساميه ايله باباسنى اونوتدق .

سنه‌لر چابق كلدى كچدى . ١٣٤٧ سنه‌سى بوتون ايمانيله يكى عثمانليلر فرقه‌سى طرفدارى اولان عمجه‌م حمدى پاشانك كاتب خصوصيسى يكرمى بش ياشنده بر كنج بولدى . مجلس مبعوثانده ، بيلمم نه‌دن ، اكثريتمزه رغماً « يكى توران » صوك سنه شدتله افكار عموميه‌نك سوكيليسى اولمغه باشلامشدى . صوك سنه‌ده فعاليتنى پك آرتيرمشدى . يكى تورانك مكتبلرى ، مؤسسه‌لرى ، كيجه صالونلرى ، فقرا پرور تشكيلاتى ، تكثير نفوس جمعيتى ، صحت عموميه قلوبى ، تورك ادبياتى تورك اولان هرشى طرفدارلرى ، غزته‌لرى آزيتدقجه آزيتمشدى . يكى تورانى اك چوق كوزه چارپديران شى بلكه‌ده تورك قادينى مؤسساتى ايدى . يكى توران قادينلرينى‌ده اوقوديور ، قادينلرينى‌ده يانى باشنده چاليشديرييوردى . يكى توران قادينلرينك قيافتى‌ده ساده‌لشمش ، دكيشمش ، موده‌يه هيچ موافق دكل فقط ياراتدقلرى تورك واسلام عالمى ايله پك مناسبتدار بر شكل آلمشدى . شيمدى بزم قادينلرك اينجه ، ظريف ، صنعتكار چارشفلرى وتوالتلريله أولرينك بر زينتى ، اركك‌لرينك غايهٔ عشقى اولمقله قالان قادينلريمزه مقابل يكى تورانك خوجه‌لق ايدن ، جدى صورتده خسته باقيجى يتيشن ، بر محاربه اولور اولماز عرب مجاهده‌لرى كبى محمدجكلرك يارالرينى صارمغه كيدن ، اردونك ديكيشنى ديكمك ايچون قادين

اعمالاتخانه‌لرنده چالیشان ، اسکی تورك ایشلمه وصنایعنی یکی تورانه تطبیق ایچون اقتصادی، انسانی، علمی وبیلمم دها یوزدورلو چالیشان آقین آقین قادینلری واردی . برسوسدن، قیمتدار بر بیلودن بردن بره مفید، چالیشقان برعضو جمعیت، برآنا ، بر آرقداش، برهرشی اولان بو قادینلری اعتراف ایدرم که تقدیر ایدییوردم . فقط هیچ ده کوزل بولمایوردم . آرقه‌لرنده اسکی تاتار تورکلرینی خاطرلاتان بعضاً قورشونی اوزون بر مانطو ، باشلرنده بیاض ، یوموشاق بر اورتو ، آیاقلرنده ساده ، قالین آیاق قابیلر ، اللرنده ایش طوربه‌لری ایله وطن وچوجوقلرندن باشقه بر شی حس ایتمه‌ین بو قادینلرده یکی عثمانلیلر فرقه‌سی قادینلرینك جاذبه‌سنی بولامیوردم . فقط یکی تورانله برابر نجه مضر اولان پولتیقه‌لرینی خلقه خوش کوسترنلر بو قادینلردکلمی ایدی؟ صوك سنه‌لرده یکی تورانی اوکمزده‌کی انتخاباتده قازانه‌جق کبی ظن ایتدیرن قدرت بو قادینلردکلمی ایدی ؟ ایشته مضر برپولتیقه‌یی خوش کوستره‌جك اولدقلری ایچون مملکتك بوقیزلرینی بوتون فداکارلقلرینه ویوکسککلرینه رغماً سومیوردم . طبیعی مقصدیمزه ایریشمك ایچون قوللاندیغمز وسائطك چرکینلکنه باقمقسزین ، یاواش یاواش، یکی توران علیهنه قادینلرینك ایلری کیتمش اولماسندن طوتدیره‌رق خلق آراسنده پروپاغاندایه باشلادق . بوبك جاهللری بزم طرفه آلمقله برابر عقلی باشنده‌لری اقناع ایده‌مدی . بر محله یوقدی که فقیری ، خسته‌سی یکی توران قادینلری فقرا پرور تشکیلاتنك بری طرفندن بالذات باقلمش اولماسون ؛ بر محله یوقدی که مکتب پاره‌سی ویره‌میه‌جك قدر فقیر اولانلرك چوجوقلرینی یکی توران، آچدیغی مکتبلرك برنده مجاناً اوقوتماسون . بر محله یوقدی که اوراده

یکی تورانك بنا ایتدیردیکی ساده ، سالاش برصالونده بوقادینلرك اداره ایتدیکی ، چوجوقلره دینی ، اخلاقی ومفید معلومات ویرن بر جمعه مکتبی اولماسون .

بعضاً جمعه کونلری بزم محله‌نك کوشه‌سندن کچرکن بو جمعه مکتبنك قاپیسنی آرالق بولورسه‌م ، باقاردم. هروقت اوزون، جدی یوزلی ، بیاض باش اورتولو ، سیاه جبه‌لی بر قادین ، چوجوقلرك قارشیسنده طاتلی بر سسله اخلاقی بر حکایه سویله‌دیکنی ، یادیوارده‌کی تخته‌یه بر حیوان ، بر اشیاء نبات رسمی چیزدیکنی یاخود چوجوقلره بر ال ایشی یاپدیغنی کوریردم . بو جمعه مکتبلری هله استانبولده اوقدر چوغالمشدی که یکی عثمانلیلر بیله چوجوقلرینی اوزالره کوندرمکه باشلامشلردی .

ایشته هپ خلقك مادی ، معنوی روحنه کیرمکه باشلایان یکی تورانی کوزدن دوشورمك ایچون قادینلری علیهنه یاپدیغمز پروغاندا بو سببلرله بر تأثیر اجرا ایتمدی . صوکره باشقه‌وفنا بر یول طوتدردق ذاتاً بزم پولتیقه‌مزده بو ابدی بر واسطه دکلمی ؟ قادینلرك بو ترقیسی، قادینلرك هر ایشه کیرمه‌سی وبوکا مماثل بر طاقم احوالك اسلامیته دوقوندیغنی دیلزه‌دولادق. ظن ایدرسه‌م بونده دها زیاده موفق اولمغه باشلامشدق. فقط ایشك عجیبی بز کویادینك مدافعی اولدیغمز حالده اونلر بزدن زیاده دینداردی . یکی توران مکتبلری ایلك شدید متعصب شکلنی آتمش اولمقله برابر رسمی مکتبلرك تشدید دیکی دینسز کنجلره مقابل تماماً مدنی اولمغی اسلامیته مغایر کورمه‌ین، بوتون وظائف حیاتیه‌لری ومدنی اکلنجه‌لری آراسنده بیله عبادته یر بولان حقیقی

دیندار، بر آلای یکی توران کنجی واردی. حالبوکه مکتبلری رسمی مکتبلر قدرده علوم دینیه اوقوتمادیغی حالده اورالردن یتیشن بوتون دینه لاقید کنجلری یکی توران مکتبلری یتیشدیرمیوردی. فقط عوام وجاهل خلق ظاهر پرستدر. دینی، قومشوسنك هرحرکتنه مداخله وصرف هر مدنی شیئه قارشی بر دیوار بیلن جاهل طاقه بو یکی یتیشن کنجلری دینسز کوسترمك قابلدی. اونك ایچون موفق اولمغی امید ایدییوردق.

عموجهم بو آرالق پك عصبیلشیوردی. «بو دفعه جداً قازانه جقلر، صوکره فلاکت! ایشته بو اونی چیلدیرتیوردی. بودوغرو عسکری، فکرنجه مملکتك اضمحلالی عد ایتدیکی بو پولتیقه صاحبلرینی موقع اقتداره کلمکدن منع ایچون هرشی یاپمغه حاضر حتی باشقه یرلرده کوچوك وشایان نفرت عد ایده جکی وسائطه بیله متمایل کوردم.

بز بو پروپاغاندا ایله اوغراشیرکن اکمکمزه یاغ سوره جك بر حوادث اورته ده چالقانمغه باشلادی: یکی توران قادینلرینك بعضیلری اسکی عرب مسلمان قادینلری کبی اجازت آلوب جامعده درس ویرمك ایسته یورلرمش، ویریورلرمش، مش مش! بیك سنه اول پیغمبر وقتنه دها یقین بر زمانده قادینلرك یاپدیغی برشیئی بیك سنه صوکره دینه مغایر دیه کوستره بیله جك حالی بولمق شایان افتخار اولمامقله برابر ینه بوندن ده استفاده یه قالقیشدق.

«یکی توران» یوردلرندن برنده بر قادینك منتظماً موعظه لر ویردیکینی خبر آلدق. بونك ارن کونده اولدیغنی تحقیق ایتدم. جمعه کونی سویله یه جك وعمومه سویله یه جك دی. بو، طبیعی یکی انتخاباتده

يكى تورانه قازاندیرمق ایچوندى. همان بونى خبر آليرآلمازيولى طوتدم.

حيدر پاشـا واپورنده مكتبده ايكن طانيمش اولديغم شدتله يكى توران طرفدارى برقاچ كنج كوردم. بونلردن برينك يانه ياقلاشه رق بويله انتخابات حقنده لاقيردى سويله مك اقتدارينى وجسارتنى كنديسنده بولان قادينك كيم اولديغنى صوردم. خطاب ايتديكم كنج، ارضرومده بر كوچوك قضا قائممقامى صبيح اسمنده بر چوجقدى. سؤالمه، يارى حيرت، يارى استهزا ايله قاريشيق بر كوزلرينى آچدى:

— فقط بو كون لاقيردى سويليه جك اولان بزم باشبوغ اوغوز آراده قياده لاقيردى سويله يور. قيايى هيچ ايشيتمه دكمى؟

— خاير، مونشر، هم باشبوغ نه در، شو سزك «ليدر» مى؟ اونك ده يكى تورانلى دامارى قاباردى. سرتجه:

— بر كره مونشر ديمه، رجا ايدرم. بويابانجى كلمه لر سيكيره دوقونيور. صوكره قيايى بيلمه ديككه همان اينانميه جغم كليور. اوغوزى، شكر، بيليورسك.

— نه بيله‌يم بن! شيمدى جبه مسخره لغى آلتنده طاش، قيا، كوك، آى خلاصه طبقات ارض وعلم نجومدن آلنمش اسملرله برچوق عجايب يكى توران قادينى وار.

صبيح قورناز بر ميسيونر وضعيتى ايله باشنى صاللادى:

— توركلكه عائد شيلرى، اصل تورك قادينلرينى بيلمه مكى بيله سنك كبى كنجلر بر فرقه مسئله سى ياپارسه مملكته جداً يازيق.

— كس عزيزم! اوفكه لنديريرسه ك مونشر بيله ديرم، سزك شو مشهور طاش خاتونمى، قيا بيكم مى نه در، اوكا كل.

ــ سویلیه‌جك پك چوق شیئم یوق ، عاصم، دیدی. شو صوك اون سنه ظرفنده یکی توران قادینلرینك فعالیتنی کوریورسك‌یا ، ایشته بونلری برآز دها کندیکه مال ایدرده یقیندن تدقیق ایدرسه‌ك اك اهمیتلی حرکتلرك اطرافنده دائما قیابی کورورسك . قیا اك اول ارضرومده آچدیغی یکی توران مکتبلری ایله آرامزده طانمغه‌باشلادی. کندیسنه یاردیم ایدن بش آلتی‌قادین ایله ارضرومده ایلك یکی‌توران مکتبنی آچه‌لی اون سنه اولیور. بوکون اوراده اون بش‌یکرمی قدر یکی توران مکتبی وار.

ــ مملکتی مزارینه سوروکلیه‌جك فنا فکر یوالری!اولدقلری یرده هیسنی یاقملی. شبهه‌سز که، بوتون تدریسات یاشاسون یاشاسوندن عبارت ! دیه خورداندم.

صبیح، مسامحه‌کار وبویوك:

ــ بالعکس ، دیدی ، همان هیچ پولتیقه یوق . عملی صورتده زراعت، چوجوقره لازم اولاجق قدر معلومات ابتدائیه واك‌چوق صحت وصحتلرینك الزمیتی اوزرینه بنا ایدلمش تدریسات جمعه کونلری سینه‌ماتوغرافله چوجوقلره وکویلو قادینلره اك ابتدائی طرزده‌صحی، عملی، زراعی قونفرانسلر.

ــ آکلادم، تکثیرنفوس وتورك کویلوسی‌جمعیتلری‌پروپاغانداسی آلتنده ینه نه‌یاپوب یاپوب یکی توران پولتیقه‌سی.

ــ پك اعلا ، اولسون . سن قیا ایچون معلومات ایسته‌دك ، شمدی‌ده سویلتمیورسك ، اکر مرامك پولتیقه قوغاسی ایسه ، نیتم یوق.

صوکره ینه مستهزی :

— موقع اقتدارده‌کی یکی عثمانلیلرك بویوك سیماسی حمدی پاشانك یکنی ایله قوغا ؟ تکریم صاقلاسون ! بوبلکه بکا موقعمی بیله غائب ایتدیریر.

صبیح ایله آدم عقللی لاقیردی ایده‌میه‌جکمزی آکلانجه صوصدم، صومورتدم . صوك زمانلرده ایکی فرقه آره‌سنده‌کی کرکینلك اوقدر آرتمشدی که ایکی فرقه‌یه منسوب ایکی کنج بربرینك غرتلاغنه آتلمه‌دن همان همان لاقیردی ایده‌میوردی .

برآز صوکره ، بزم محاوره‌مزی دیکله‌ین دیکر بر کنج ، بنم چوق صورمق ایسته‌دیکم برسؤالی صبیحه صوریوردی:

— قیا کنجمی ، کوزلمی؟

— خایر ، اوتوز بشلك بر قادین.

— أولیمی ؟

— خایر.

— کوردکسه تعریف ایت.

— برآز صبر ایت ، کوره‌جکسك. فقط ناصل اولیورده سز استانبول کنجلری اونی بیلمه‌یورسکز ؟ قیا بر سنه‌در استانبولده ، کیرمه‌دیکی جمعه مکتبی ، دولاشمادیغی خسته‌خانه ، مکتب یوق.

— یکی اما چارشفلی قادین چوق.

— خایر ، قیا چارشفلی ، اینجه خانملردن دکل.

— ها ، شو خوجه قیافتلی جبه‌لی قادینلردن.

— اوت.

— يكى اما جبه‌ليلرده ايجه چوغالدى . آنلرنده يافتــه يوق كه چوجوق هانكيسى قيا ، هانكيسى ، طاش ، آى ، ييلديز بيلسون .

بوصوك جمله بندن. فقط واپورحيدر پاشايه ياناشمغه‌باشلاديغندن صبيح اوموزينى سيلكمكله اكتفا ايتدى وترنده‌يك بللى برچكينيشله يانمده‌كى قومپارتيمانه كيتدى ، اوطوردى .

استاسيونله «يكى توران» يوردى آراسنده اون اون ايكى دقيقه‌دن فضله مسافه يوقدى. بونى بن آرابه‌ده، واپورده‌كى يكى توران كنجلرى ايسه يوريه‌رك كچركن دوشـوندم . بونلرك الك زنكينى بيله شبهه‌سز آرابه‌يه بينمه‌مكى عادتا « يكى توران » اساساتندن عدايديوردى. يكى تورانك بر چوق پاطيردى ايتديكى اقتصـاد ملى جمعيتلرى ، يالكـز كوچوك امنيت صندوقلرى آچمقله قالمايور، هريكى تورا ليده هردقيقه قطعى بر فكرى وحيات مقتصدانه ياراتمغه چاليشيوردى . عادتا بو ، تكثير نفوس ويكى توران زراعت جمعيتـلرى قـدر اجراى نفوذ ايديوردى. هرحالده بر قسمى جدى قناعتلره‌مستند اولسه بيله‌بويوك بر قسمى‌ده بونى صرف بر كوسته‌ريش ، بر مودا ديه ياپيورلردى. يكى تورانه منسوب الك زنكين بر كنج بيله مثلا بر كون توقاتليانده يمك ييه‌جكـنه مطلق الك‌اوجوز يكى‌توران قيرياخود شهر لوقنطه‌لرينك برنده ساده برپارچه أت وپلاو يير، قوميصنى ايچر، كيدردى. بيلمم، بوتون بكا او وقت مبالغه‌كار كلن بو شيلرك هپسى بوكون توركلرده حس اقتصادى وفعاليت اقتصاديه‌يى چوغالتمغه، هردرلو تشبثاته توركلرى سوق ايتمكه سبب اولديغنى اعترافه مجبورم . فقط ۱۳٤۷ده بكا بونلر كوسته‌ريش وجان صيقه‌جق شيلر كبى كليوردى. بلكه‌هرشيئك باشلانغيجى

بویله‌در. حاصلی، یکی توران کنجلری صانکه آرابه‌یه بینمه‌مکله دنیاده الك خارق‌العاده قهرمانلق یاپیورلرمش کبی قوللرینی صاللایه‌رق، بن‌ده آرابه‌ده صانکه اسکی عثمانلی تورکنك الك کزیده بر افندی اساسانه صادق بر کوچوك بك وضعیتی ایله آرابه‌یه قورولمش اولدیغم حالده یکی توران یوردینه واصل اولدق .

ارن کوبی یکی‌توران یوردی، یوردلرك الك ایلرندن معدوددی. چیچکلر وچمنلرله سوسلنمش بر باغچه اورته‌سنده اوستندن برقسمی جاملی وبویوك ساده بربنا ایدی. اوست‌قسمندن باشقه هرشی اخلامور دن یاپیلمش، قاپیلری سلچوق تورکلرینك اویمالریله پك استادانه دکلسه بیله جداً پك‌شخصی وخصوصی صورتده ایشلنمشدی . بو یوردلرك بوکبی تفرعاتی تورك‌صنایعنی احیا ایچون اوغراشان یکی‌توران کنجلری طرفندن یاپیلیوردی . بو قاپیلرده‌کی یازیلر آلتنه دائما « یوردینك چوجوغی فلان فلان ... » دییه امضا آتدقلرینه دقت ایتدم .

باغچه‌دن کیرنجه کوزه چارپان شی هر طرفی اورتن، آغاچله، صارماشیق وچمنله دولمش نهایتسز، صولاق، مبذول بر یشیللك‌دی. یوردك کندیسی‌اورته‌ده مستطیل، هوا وزمانله آزیجق اسمرلشمش، اسلوبك سرت دنیاله‌جك درجه‌ده سادکیسی و دوزلکی، اوزرنده‌کی قاپی وپنجره‌لرینك اینجه صنعتیله — یکی‌تورانلیلرك ساده‌لك وچیرکینلك مبالغه‌لرینه پك ویرمدیکم — برسیمای هویتی اولان بربنا ایدی . ایکی اوچ باصاماق طاش مردیوندن صوکره آچیق قاپیدن کیرن آلایله بن‌ده ایچری‌یه کیردم . قاپینك اوکنده بنانك درینلکنه دوغرو اوزانان برقره طاش دهلیز، اورته‌لرندن ایکی طرفه ایکی بویوك قاپی

برى ايچ ايچه اولان قرائت و كتبخانه و اوته‌كى قونفرانس صالوننه آچيليوردى .

قرائت صالوننده ايچرى كيردم . اولا بوراده‌كى غرابته كولمك ايسته‌دمسه‌ده بوغرابتده خصوصى بر كوزللك اولديغنى اعترافه مجبور اولدم . قرائت صالونى‌ده مستطيل ونهايتى پرده‌لرله كتبخانه‌يه آچيلير بويوجك براوطه‌ايدى . ايكى طرف باشدن‌باشه عينى‌ساده تخته اوزرينه اويولمش ، تورك خاليلريله اورتلمش ، آلچاق ، اوزون يايلى كروتلرله دوشنمشدى . بوكروتلرك اوستنه اسكى‌توركايشلريله ياپيلمش‌ياصدقلر آتيلمش ، اورته‌ده ينه باشدن‌باشه عينى تخته‌دن بر رحله قدر آلچاق واوزون‌ماصه‌اوزرينه برچوق كاغدلر وكتابلر براقلمشدى. ماصه‌نك اطرافنده هيچ صانداليه يوقدى . ذاتاً بوراده صانداليه‌يه اوطورنجه ماصه‌يه بلى ايكى بوكلوم اولونجه‌يه قدر اكيلمك لازمدى . اورته‌ده، كوزل قويو برخالى‌اوزرنده برآز دولغون ويوكسكجه برچوق‌مندر، اوته‌يه برى‌يه آتيلمشدى . هپسنك اوكنده ينه اويولمش ساده تخته رحله‌لر واردى . بومندرلر اوزرنده وكروتلرده صارقلى، صارقسز، فسلى ، فسسز ، قيلجلى ، قيلجسز برچوق كنج ، اختيار آدم . كيميسى رحله اوزرينه قويديغى كتابه اكيلمش ، كيميسى النده‌كى غزته‌يه دالمش ، اوزون ماصه اوستنده ينه مندرلرده ، برچوغى‌ده ديرسكلرينى ماصه‌يه دايامش، رسملره باقيورلردى . كرك بوماصه‌لرك بعضلرى‌اوزرنده‌كى اسكى‌ايشلردن ياپيلمش‌اورتولر ، كرك پنجره‌لرده‌كى عينى صنعتله واسكى تورك بديع رنكلريله ايشلنمش پرده‌لر ، هپسى، اويمالر ناصلسه اونلرده اويله امضالى ايدى . هپسنك آردنده يوردك

قیزی فلان فلان دییه قادین امضالری واردی . صالونك اوزرنده‌کی جاملر قردم، یموشاق بروسه بزلرندن پرده‌لرله صیقیجه اورتولمشدی. فقط بورادن نشئه‌لی وصحتلی آچیق برضیانك کیرمه‌سنه مانع اولنمامشدی.

قرائت صالوننك نهایتنده یاریم آچیق کوردیکم کتبخانه‌ده باشی صیقی صیقی اورتولی ، قورشونی جبه‌لی کوچوك براختیار قادین برماصه باشنده سسسزجه برشیلر یازارق، اللرنده کتاب ، بربری آرقه‌سنده سکونتله بکله‌ینلری قید ایدییور ، کتاب داغیتیوردی . بوکون بوتون بوتفرعاته کیریشمه‌م بکا بو یوردك استانبولك باشقه طرفلرنده کوردیکم یوردلردن دها جدی ومنتظم سیماسی اولدیغنی حس ایتمکلکمه انضمام ایدن بوراده لاقیردی سویله‌یه‌جك قیا حقنده‌کی تحسسم بوتون کوزللکلری وهرشیده آریستوقراسی‌یی امحا ایدییورلر دیه یکی تورانه قارشی دویدیغم حدت ونفرتك فوقنده اولماسندندر. اگر اورته‌ده‌کی یووارلاق مندرلر برینه آرقه‌لی قولته قلر قویمش اولسه‌لردی شبهه‌سز استانبولك الك راحت وکوزل قرائت صالونی بواولدیغنه ایچمدن حکم ایده‌جکدم .

اطرافه باقینیرکن، چهره‌لری تدقیق ایدرکن قاپی‌یه یاقین مندرلردن برینك اوستنده دیز چوکمش ، کوزلری رحله‌یه معطوف، صاللانه‌رق برشی اوقویان کوچوك صارقلی براختیار نظر دقتمی جلب ایتدی . عادتا اوطوروب‌ده رحله‌ده اوقونه‌جق قدر یوکسکجه اولان بومندر اوستنده خواجه افندی رحله‌یه دوغری یوکسلن بلی ایله غریب کورونیوردی . برایکی آدیم آتدم . بردنبره خواجه‌یی طانیدم . بو بزم محله‌نك امامی ، النده بویودیکمز ، هررمضانده عمجه‌مه افطاره

کلن فیضی افندی ایدی . فیضی افندینك اولا اتحاد وترقی یه شیمدی ده یکی تورانه متمایل اولدیغنی عمجه‌م بیلیورسه‌ده فیضی افندینك ملك کبی حلیم وطاتلی برآدم اولماسی بلکه‌ده وقتیله لطفی بکك قیزی سامیه‌یه قرآن خواجه‌لغی ایتمسی ، اوکا قارشی عمجه‌مده دائما برحس مسامحه براقمشدی . همان یانته دوغری کیتدم . جبه‌سنك قولندن چکدم . بنی کورنجه اولا برآز شاشیرر کبی اولدیسه‌ده ینه بمله برابر باغچه‌یه قدر کلدی .

— ماشاالله ، عاصم بك ، سز بورالرده ؟

— ماشاالله ، امام افندی ، سز بورالرده ؟

اختیار کوزلرنده برچوجوق سونجی ایله کولدی .

— شیمدی بکا آکلات باقه‌لم ، بوراده قیا اسمنده بر قادین آراده نطق ویریورمش ، بوکیم اولیور ؟ هم بوراده سز ، قوزوم ،

— برآز صبر ایدرسه‌ك ، اوغلوم ، نه‌یاپدیغمزی کوروسك . یاواش قونوشه‌لم . هرکس بزه باقیور . کل ، قونفرانس اوطه‌سنه کیده‌لم اوراده قونوشورز . ذاتاً باشلامق اوزره .

امام فیضی افندی ایله دوندك ، قونفرانس صالونه کلدك . بو ، چیپلاق ، بویوك تخته صیره‌لر دیزلمش بریردی . یکانه کوزللکی دیوارلر و پرده تکمیل تخته‌لر اوزرینه تورك صنعتکارلرینك ایشله‌دکلری چیزکیلردن عبارتدی . نهایتنده‌کی کوچوك صحنه یوموشاق ایکی ایپك قرمزی سنجاقدن پرده‌لرله آچیلیور . نهایتنده ، یانته اوزانان یشیل یاپراقلرله برپیانو ، اورته‌ده ساده ، یوکسك بررحله دوریوردی .

بوتون بوصارمتراق ، ایشلنمش ، تمیز تخته‌لرله قیرمزی سنجاقلرك

اتحادی ، قرائت صالوننده‌کی بزلرك قویو یشیلندن پرده‌لر چکیلن جام طاواندن سوزولن لوشلق ، روحی بردن بره آلایشندن صویان چیپلاق صاف وتمیز بررنك آهنکنه بوغیوردی .

صالونه کیرنجه یان طرفدن ، باغچه‌دن برقابی اولدیغنه دقت ایتدم. اورادن ایچری کیریپورلردی . تلاشله اوك صره‌یه قوشدم . بر یر بولوب صیقیشدم . فیضی افندی ، متبسم ، آیاقده دوریپوردی .

— بن آرقه‌یه کیده‌جکم، اوغوزی اوقدر سنه‌دن بری طانیورم که یاقیندن کورمکه حاجت یوق .

— یا ؟ دیمك اسکیدن بیلیورسکز ، امام افندی ؟

— أوت ، حتی اوقادار مراق ایتدیکك قیابی بیله .

— دیمك قیا اصل بزم محله‌دن ؟

فیضی افندی جواب ویرمکه وقت بولامادی . دها اوته‌یه کچمك ایچون هرکس کندیسنی ایتوب ایلریلیورلردی . عینی تبسمی ایله : بیتدکدن صوکره قونوشورز ، اولاد ، دیدی ، چکلدی .

اون دقیقه صوکره صالون خنجا خنج دولمشدی . بن‌ده ، کوزلرم صحنه‌ده ، برزمان ایچون شدید برانتظاردن باشقه برشی حس ایتمه‌یوردم .

چوق بکله‌مدم . اولا بش آلتی مولوی ، اللرنده نی‌لرله کلدیلر. آرقه‌لرنده اون ایله اون درت یاش آرالرنده ، ینه مولوی قیافتنده اون ایکی چوجوق صیرا ایله دیزیلدیلر . اللرنده اوفاق نوطه‌لری واردی . یکی توران، موسیقیسنه ، خصوصیله دینی برشکلده اولورسه، مطلق مولوی برسیما ویریپور . موسیقیده ، معمارلقده دائما منبع

الهامنی سلچوقیلره قدر یوکسلتیوردی . بونکله برابر یکی موسیقی شناسلرندن برینك ملی شرقیلری . الهیلری ودراملری بو اینجه، اسرار انکیز صوفی عناصریله برابر ، بیلمم نه‌دن ، بردن بره ، بوقدر سنه بوقدر اجنبی نفوذ وتأثیرندن صوکره دیلنی بولان مرد، وحشی، سرسری وقوی بر تاتار ترکی سسنی، نفسنی، کتیریوردی. نیلرك اینجه، دن بن بر مقدمه‌سندن صوکره بواون ایکی کنج تورك کوکسندن مختلف سسلره آیریله‌رق کوزل بر آهنك یاپان بو تازه روح شلاله‌لریله یکی توران ، بوتون، بوتون بنالری، قادینلری ومؤسسات اجتماعیه‌سی ایله روحنك چیپلاق ساده‌لکندن قوپمش بر نغمه نفخ ایدیوردی.

یکی تورانك ، خلقك تا روحنی قازامق ایچون حیله‌دن عاری کورونن بوموسیقی مقدمه‌سیله نه‌یاپدیغنی ، انسان وملت دنیلن شیئك روحنك باغلرینی ناصل بیلدیکنی درحال آکلادم . اسکی تورانك چوجوقلرینه قاریشه‌رق وجوده کتیردکلری عثمانلی تینه اهمیت ویرن، اونك هویتنی محافظه ایتمك ایسته‌ین بز یکی عثمانلیلر ایله بواجدادینك باشلادیغی خط مستقیمه دوغرو یوله چیقارق اورادن تکامله یورومك ایسته‌ین یکی توران چوجقلری آراسنده‌کی فرقی بوتون قدرت وحقیقتی ایله او کون آکلادم . بو کوزل ، پوروزسز سسلر ، نیلرله برابر روحلریمزده ، دماغمزده ، محیطمزده چارپنه‌رق تا کوکلره چیقارکن بن ده اجدادیمك اسکی یولی ، اجدادیمك اسکی روحی چاغیریور ظن ایتدم . فقط بن او اسکی تورانك آنا یولندن چیقارق عثمانلیلق دنیلن خصوصی یولده یوروین آرقداشلرمدن آیرلمامغه قرار ویردم. او یول، حواسمی،روحمی ،بوتون وارلغمی چاغیرسون، کیتمیه‌جکم ، کیتمیه‌جکم؟

حالا بو کون أولورکن او سسك ، او اسکی توران یولنك بنی چاغیران درین ، چیپلاق عکس صدالرینك روحمده‌کی متین عثمانلی اعتقادی قایالرینی دووب اویدیغنی، ییدیکنی دوییورم. فقط کیتمه‌دم، کیتمیه‌جکم ! بیلمم بونم عرقمدن ناصل اولوب‌ده قوپدیغنه شاشدیغم هیچ قوتی غائب ایتمه‌ین موسیقی ایله برابر « یکی توران » شرقیسنی بوکونکی کبی ایشیدییورم . فقط او کرن توران، قلبی او قدر شدتله چکرکن ، پك عجیب اولارق، بونلرك حیاتك منبعنه کیدن مقصدلری یاننده صرف پولتیقه کبی کورونن بزم مقصدیمزده بردن بره دها بیوك وبوکسك برغایه کورور کبی اولمشدم . بوتون موجودیتلرله تا باتاندن حیوان، انسان وعرق وملته‌وارنجه‌یه قدرهپسنك کندیلرینی محافظه ایچون ، مبارزهٔ حیات صحنه‌سنده ، ادامهٔ نفسه اك زیاده لایق اولمق ایچون کیریشدکلری فعالیتلری کوردم. اونلر ناصل تا اسکی عرقه عودت، تورانی محافظه ایتمك ایستیورلرسه بزده عثمانلی دنیلن بویکی شی ایچین چالیشیوردق. مطلق بونلردن بری اوته‌کنی یولندن چویروب کندی یولنه آلمه‌سیله‌بومبارزه بیته‌جك، اورته‌ده توران یاخود عثمانلی قاله‌جقدی. فقط بونلرك ایکیسی‌ده مساوی قوتده قالان ودائما بربریله چارپیشان ایکی غایه‌نك ، عثمانلی وتورك غایه‌سنك، بربرینی امحا ایدوب یریوزندن قالدیردقلرینی بر آن ایچین کورور کبی اولدم . بو اوقدر آجی بر آن اولدی که بنی چاغیران، چکن تورانه کیرییورم ظن ایتدم. فقط ، خایر ! یالکز ، بن خایر دیرکن روحمك اك مقاوم زنجیرلرینی تورانك یولنده یورویوب یول کوسترنلری چکیورلردی:

« ای یکی توران، سوکیلی اولکه ،سویله،سکا یول نره‌ده؟

« آلتی‌یوز ییل‌وار، یبانجی ایللرده، ایراق‌یوللرده صوسز

یایلالر ، کولکه‌سز طاغلرده کزدك ؛ قوراق ، چوراق

اولکه‌لرده قوراق ، چوراق آغاچلر کبی قورودك . سویله ،

سنك جان ویرن براق ایرماغك ، یشیل یوردك نره‌ده ؟ »

« ای یکی توران، سوکیلی اولکه، سویله، سکایول نره‌ده؟»

چوجوقلر چوقدن چکلمشلردی . فقط بوتون ، بو ، نفس بیله آلمادن، عرق ویورد چاغریشنی روحلرینك بوتون محیط وهواسنده دویان خلقله برابر بن‌ده نردن کلدیکنی بیلمدیکم بر سسله ایچمدن هایقیرییور کبی اولدم:

« ای یکی توران، سوکیلی اولکه ، سویله ، سکا یول نره‌ده ؟ »

صوکره بردن بره ملتك تابندکندن قوپان بر آلقیشله اویاندم وسیلکندم. صولده‌کی لوجه‌لره برچوق یکی توران قادینلری، برطاقمده چارشفلی قادینلر کیرییورلردی . باشده‌کی بویوك لوجه‌یه یالکز بر قادینك کیردیکنی وبوقادینك کیریشی یکی توران کنجلرینه حرمتکار بر وضعیت ویردیکنی کوردم . نردن یانمه کلدیکنی فرق ایده‌مدیکم صبیح :

— باق، دیدی ، ایشته شو برنجی لوجه‌یه کلن قادین یکی توران قادینلرنده اخلاقی، اجتماعی بر انقلاب یاپان ، قادینلری بر اوت ، بر

ماکنه حالندن چیقاروب ارككلره تمیز ، چالیشـقان بر آرقداش ، چوجوقلره وبوتون مملکته بر آنا، برمربی یاپمق ایچین چالیشان قادیندر.

همان باشمی چویردم.

أوت شیمدی آرتق حواسـمك بنی کوتوردیکی کریوه‌یی دویار کبی دماغمك الك صوك قوتیـله مقاومته ، عصیانه حاضرلانیـوردم. یکی توران تورکیسنك عکسی نه قولاقلردن نه‌قلبلردن کیتمه‌دن اوزون بویلی بر قادینك بولوجه‌یه کیردیکنی کوردم. ایلك حسم، هیچ قادینه باقمادن، بویك شخصی یورویشك معناسنی کشف ایتمك ایچین درونی بر مجادله اولدی. بول ، اوزون جبه‌سی آلتنده اوزون وجودینك تموجی عجبا بر قادینك نازلی رفتـاریمی یوقسه بوتون فیرطنه‌لره قوی وسوکولمز برسازك، طبیعتك لسان واوضاعیله مقاومت ایدن دالغه‌لریمی؟ دیه دوشوندم. صوکره، روحم اوکا دوغرو کیتدکجه، الحمد ضعیف بر اوپرمه حاصل اولدی. تاریخ اسلامده امثالی چوق ، فقط تورك تاریخنـده کوروله‌مش بر شی ، بر قادین نمونه‌سی قارشیسنده ایدم. قادین ایلرلرکن قیافتی او قدر اسـلامك روایات واعتقاداتیله متناسب کورونیوردی که بومثلسز حادثه حضار آراسنده بکله‌دیکم بر کوچوك عصیان یاخود حیرت حاصل ایتمه‌دی. آرقه‌سنده تا آیاقلرینه قدراینن، و ، بول ، اوزون قوللری اللرینی اورتن ، دیزلرینه دوشن یوموشاق، قورشونی بر یوك جبه واردی. اطرافنده اویاندیره‌جغی هردرلو حسه قارشی قدرتلی فقط ساده شخصیتی بی حس کبی، قطعی آدیملرله یورورکن اینجه، اوزون آیاقلرنده بعضی توران قادینلری کبی یموشاق بردریدن فقط تماماً تورك کویلوسی کبی یاپلمش بر چفت چاریق اولدیغنـه قانع

ایدم. قادینك بوتون اوضاعی کبی آیاقلرنده‌ده تا طبیعتدن، ایکی بیك سنه اولکی اصل توراندن‌کلن کورولتوسز، طبیعی برقدرت واردی. بوتون بوهیئت عمومیه‌نك قدرت سادکیسنه اشتراك ایدن باشنده‌سرت فقط قصورسز برخط ومعنا کوزللکی بولدم. دوشوك وقوتلی اوموزلری اوستنده اینجه واوزون بوینك طاشیدیغی باشنك اسکلتنده خلقت الك اینجه قلملرله اوینامشدی.

بونك اورتولوشنده‌کی سادکی وقدرت! آلننك صاچ خطنك آلتندن قولاقلرینی وچکه‌سنك آلتنی چوره‌رك یالکز براز یوارلاقجه یوزینی میدانده براقان بر بیاض بروسه بزی اوموزلرینه ادعاسز فقط کوزل قیوریتیلرله دوشیوردی. بر تل صاچنی بیله آچیقده براقمه‌دن یوزینی بوتون قابلیت قدرتی ایله کوسترن بوبیاض اورتو اورته‌سنده بوتون نظرلردیکلدی. تنی بیاض، رنکسز؛ فقط کونشده هواده‌دولاشمقدن التونی بر زنکینلك آلمش. قاشلری سیاه، اینجه، قلمله چکلمش؛ صوکره لتنده اوزون سیاه کیرپیکلر آراسنده بویوك، براز دونوق فیروزه رنکنده ایکی مائی، مصر وقدرتلی نظر.. باقیشـنده قطعیاً قادین، ارکك انسانه جنسیت خاطرلاتان برشی یوقدی. بوایکی کوز، قوتندن بی‌خبر اولدیغی ایچون غیر قابل مقاومت ایکی اسمسز قوتدی! حس ایتدم که یکی تورانك، حتی برآزده کندیمی قاتیشیردم، بوتون یکی تورکیه‌نك بوقادینك ایکی مائی کوزنده تورکیه‌نك هنوز بیلنمه‌ین روح ودماغ قابلیتلرندن بحث ایدن بوایکی ضیاسـندن قوتلی نه‌طوپی نده توفیکی وار! بووقور ومعظم آلنی وکوزلری آلتنـده بر زمان صوکره کوزل بر بورنی، یموشاق، مشفق، رنکسز قادین دوداقلری

اولدیغنـه دقت ایتدم . چکه‌نك اطرافنـدن چهره‌نك وقور اسکلتنی وجدیتنی سوزیرن ، کولمکه ، آجیمغه، بوتون انسانلره روحنی آچمغه فدا ایتمکه او قدر حاضر، کوزل یموشاق چیزکیلر واردی. بوقدرتك یکی توران ایچون نه‌اولاجغنی دوشونه‌مدن اونك بوتون حضاری آرایان، دلن نظرلریله قاریشـدیغمی حس ایتدم وایچمدن بو نظرلری طانیمق ایسته‌ین بر اذا دویدم .

فقط قادینله داها فضله مشـغول اولمغه وقت قالمادن یکی توران فرقه‌سنك رئیسی اوغوزك صحنه‌یه کلدیکنی کوردم . عمرمده ایلك دفعه‌اولارق عمجه‌مك هویتی قادار برهویتله قارشی‌یه‌کلدیکمی وایلك دفعه اولارق یکی تورانك ، یکی عثمانلی فرقه‌سی رئیسی حمدی پاشایه معادل بر رئیس بولدیغنی حس ایتدم . بو ، اورته‌دن اوزونجه قوتلی اوموزلی فقط کمیکلی، اوتوز بش‌ایله قرق آراسنده برآدمدی. قوتلی چیزکیلری ایله ، قوتلی اعضالریله کمیکلی ، بویوك ، قیرصاچلی برباشی واردی . اك چوق ، برآز چکیك ودرین یشـیل کوزلرنده عناد ، یموشاقلق وعزم انسانه چارپیوردی .

آرقه‌سنده ، بوتون مودایه ویکیلکه میدان اوقور کبی یاقه‌سز بر کوملك ، یموشاق تورك قماشندن بولجه قورشونی، ساده برقوستوم واردی . قطعی آدیملرله اورته‌یه کلدی . النی رحله‌یه دایادی و برزمان افکارینی اکمك ایسته‌دیکی زمینی ، حضارك روحنی کوزلریله یاموق آثار کبی ، تارلا سورر کبی قاریشدیردی . بونده ، بوساده وقوتلی آدمده آتیلالرك، جنکیزلرك ، تا ایلك تورکلرك اك ابتدائی، سرت، جدی طبیعت و هویتلرینك صوك درجهٔ تکاملنی بولمش بر تمثالنی ،

غایه‌سنه ایرمش ، شکل قطعیسنی آلمش بر تورك املنی کوریبورم ظن ایتدم وینه کوچوك بر دقیقه ایچون ، یکی عثمانلیلردن دکل بر تورك ، تورانك الڭ صحیح بر چوجغی اولدیغمی دویدم . فقط بو یکی حس و هیجانك تأثیرینه قاپیله‌رق اعتقاداتمی صارصمامق ایچون ایچمده‌کی وحسی عصیان ومقاومته ینه صارلدم .

اوغوز ، چوق سورمه‌دن قطعی وقوتلی بر سسله باشلادی :

قاردشلرم ،

بر قاچ آی صوکرا سز و بوتون ملت تکرار اولکه‌مزی اداره ایچون یکی آدملر سچه‌جك وبو یکی آدملر واسطه‌سیله تورکیایه درت سنه ایچون خارجی وداخلی شکلنی ویره‌جکسکز . یالکز درت سنه دیمك‌ده بلکه دوغرو دکلدر . چونکه کرك انسان کرك ملت درت سنه ظرفنده آلدیغی استقامته پك چوق آلیشیر ، ویریله‌جك شکله پك چوق یوموشار ، یاتیشیر . بو درت سنه صوکره درت سنه‌دن بری آلدیغی شکلده وبو یولده دوام اوکا قولای کلیر . باشقه یوله کتمك لازم کلیرسه پك چوق زورلق چکر . انسانلر کبی ملتلرده آلیشمق دنیلن شیئك آز چوق اسیریدرلر . بر ملته اسکی اعتیادلری دکیشدیروب یکی اعتیادلر ، یکی شکللر ویرمك لازم کلیرسه بونی یاپانلر سنه‌لرجه ، یورولمه‌دن ، حتی ایسته‌دکلرینه بعضاً موفق اولمادن فداکار وصبور ، چالیشمالیدرلر .

شیمدی سزك اوکڭزده آچیق ایکی یول وار ، قاردشلرم : یول یکی تورانك کوستردیکی یول ، اوته‌کی یکی عثمانلیلرك کوستردیکی یول. بونلرك هانکیسنی سچه‌جکسکز ؟ بونلرك ، ایکیسی‌ده سزه کندی

یوللرینك دوغرو اولدیغنی سویلیه‌جکلر . نته‌کیم بو کون ، بن ، یکی
تورانك چوجوغی سزی یکی تورانك یولنه چاغیرییورم. دوغرو یول
بودر دییورم . فقط سز بکا بو یول نره‌ده وناصل ؟ دییه‌جکسکز .
أوت « ای یکی توران ، سوکیلی اولکه ، سویله ، سکا یول نره‌ده ؟ »

اوت ، بن مادامکه سزی یکی تورانك یولنه دعوت ایدییورم ،
عینی زمانده بویولك دها صاغلام دها دوغرو وصوکی خیره ، سلامته
چیقار اولدیغنی اثبات ایتملی‌یم . ظن ایتمه‌یکزکه بن بو یوله یالکز
تورانك چوجوقلرینی، تورك قارداشلریمی چاغیرییورم . خایر، هپسنی
تورکیانك بوتون چوجوقلرینی ، بوطوپراقده ، اولکه‌ده ماضیسنی ،
حیاتنی ، اجدادینی و تاریخنی صاقلایان بوتون تورکیا طوپراغنك
چوجوقلرینی ، کوردلری ، عربلری، ارمنیلری ، روملری ، هپسنی
چاغیرییورم وهپسی ایچون بویولك بوکون سلامت یولی اولدیغنی ادعا
ایدییورم . یالکز، دییورم که تورانك اصل چوجوقلرینك، تورکلرك،
بویولده اوته‌کی وطنداشلر آراسنده معناً ومادةً اونلر قدر قوتلی ،
اونلری وبوتون مملکتی ، ایپلکلری قاچمش چوراب اورکوسی کبی
سوکولوب داغلمقدن منع ایده‌بیله‌جك قدر بربرینه صیقیشمش، متحد
ومقتدر اولمالری لازم که‌جکنی ادعا ایدییورم وا کر بوتون لاقردیلرمده
دها زیاده منسوب اولدیغم عرقه طرفدار کورونیورسه‌م بیلکز که
[انسانلر صمیمی اولسه‌لر ، اعتراف ایده‌جکلری کبی] سوکیلی عرقمی
قورتارمق ، یاشاتمق آرزوسنه اوته‌کی عرقلرك منفعت وسلامتلرینی
مزج ایتمش اولمق اعتقادینی‌ده کوکلمده ووجدانمده طاشیورم . کندی
اعتقاد ومقصدیمی سویله‌دکدن صوکره اصل سزه اثبات ایتمك ایسته‌دیکم

شیشه کچیورم . بونی برجمله شکلنده برکره دها تکرار ایده‌یم :

یکی تورانك یولی سلامت یولیدر : بونی اثبات ایچون اولاشیمدی‌یه قدر تورکیانك هانکی یوللردن کیتدیککنی ، بو یوللرك هانکیسی یکی تورانك یولنه بکنزه‌یوب بکنزه‌مه‌دیککنی و بکنزه‌مه‌مکدن کوردیکمز ضررلری یاخود فائده‌لری صایالم وصوکره کندی یولمزی وچیقاراجغی، سوق ایده‌جکی نتیجه‌یی تدقیق ایده‌لم . بونی یاپمق ایچون ، برآز عثمانلی تاریخنده بمله برابر دولاشمه‌کزی رجا ایده‌جکم . کرچه بوراده‌کی یکی توران چوجوقلرینك علم وحاللرندن صوکرا اك مقدس بروظیفه دیه بلله‌دکلری شی عثمانلی تاریخی اولدیغنه امینم . فقط انسان بیلمه‌دیکی فقط بولمق ایسته‌دیکی یوله ، پك آشنا اولدیغی اسکی یوللردن چیقار. بونی یاپه‌بیلمك ایچون‌ده مطلق بواسکی یوللرده اوزون اوزون دولاشمغه مجبور اولور .

تا میلادك اون دردنجی عصرینه ، هجرتك سکزنجی عصرینك صوکنه ودوقوزنجی عصرك ابتداسنه کیده‌لم . اولا آسیای وسطی‌یه، صوکرا آوروپایه‌دوغرو یاییله‌رق اسکی سلچوق وبیزانس حکومتلرینك خرابه‌لری اوزرینه یکی بر حکومت و یکی بر هویتله چیقان عثمانلی تورکلرینك ابتداسنه ، اجدادیمزه عودت ایده‌لم . یالکز سلچوقلر و مختلف کوچوك تورك عشیرتلری اوزرینه حکومتلرینی بنا ایدرکن عثمانلی تورکلرینی سیر ایده‌لم . بن بوکا برنجی دور یاخود تمل آتمق دوری دییورم . بو دورده‌کی سیاسیاتلرینی ، غایهٔ خیاللرینی ، عثمانلی تورکی حکومتنك استقبالنه ویرمك ایسته‌دکلری استقامتی ، سویهٔ اجتماعیه‌لرینی ، خلاصه تکمیل اوکونکی چهره‌لرینی تدقیق ایده‌لم .

اجدادیمزك تمل آتمق دورنده‌کی سیمای هویتلرینی هیچ بردورده بولامیه‌جغمز بر بویوکلك ، برقابلیت واستقبال بنا ایدیجی بر سیاست وتمدنه دوغرو شتاب ایدن براستعجال ایله دولو کوروز . درت‌یوز آتلی ایله کندیلرینه نسبةً پك بویوك برساحه‌یه حکم ایتمکه باشلایان اجدادیمز تورك عرقنك باشقه یرلرده کوستردیکی قابلیتدن [مجارلر وفینوالرله بر درجه‌یه قدر هندده‌کی تورك حکمدارلری مستثنا] دها یوکسك برقابلیتله ایشه باشلایورلر . عادتا عثمانلی‌تورکلرینی قدیم غول وآلمانیایه ، بوتون آوروپایه داغیلوب ـ ایلك قیروب خراب‌ایتمه‌لرینه رغماً ـ تشکیلات و حکومت بنا ایتمك قابلیتنی الك چوق کوسته‌رن شمال آدملرینك درجهٔ تمدننده بولیورم . سیاسی وقومی برمقصد بسله‌میه‌رك ساده‌جه ، آیاق باصدیغی یرلرده اوت بیتیرمیه‌جك قدر خراب ایدوب کچن ایلك‌اجدادیمز آتیلالر ، جنکیزلر وهلا کولردن پك باشقه خمیرده اوکزه برقاچ آووچ تورك چیقیور. بونلر آتیلالر، هلاکو وجنکیزلرله مشترك محارب بر مشرب و اعتیادی ، یرلشمك و بنا ایتمك ایچون قوللانیورلر . او داغیدیلان تورك عشیرتلری وسلجوقلرك اوزرینه شایان حیرت صورتده اساسلی بر حکومت بنا ایدیورلر . قانونلریاپیورلر ، یوللر یاپیورلر ، بنالر یاپیورلر، مکتبلر، مدرسه‌لر ، یکی برادبیات وهویت‌ذهنیه یاپیورلر . کندیلرنده اولمایان بوشیلری بویوك بر تواضعله عربدن ، عجمدن ، سلجوقدن ، اسکی رومانك بقیه‌سندن، خلاصه یردن بولیورلرسه آلیورلر . بوایلك‌دفعه تشکیلات یاپمقده بو قدر قوی ویوکسك بر قابلیت کوسترن تورکلر اطرافنده روملر وداها باشقه‌قوملرده طوپلانیور. بو عادتا یکی آمریقا

بناسی كبی برشی ! دین و مذهب اختلافنه باقمقسزین یوزلرجه سنه
كورولمه‌ین بر عدالت ومساواتله ، دوربین بر سیاستله عثمانلی تورك
حكومتنی قوریپورلر . بوراده بوحكومتی قورمق مقصد وغایه‌سنه نه
تعصب نه غرور هیچ برشی قاریشمایور . معین بر مقصدلری وار ،
اونی یاپیورلر .

فقط دقت ایدیكز . بوقوی ، عادل وبناسی صاغلام حكومتك
عنصر اصلیسی، تملی یكپاره برتورك عرقی، اوته كیلر اوعرق، اوتمل
اطرافنه ، اوزرینه طوپلانیور . وبو تورك عرقی او كون ایچون
مادی ، معنوی بوتون فضیلتلرله جداً مجهزدر .

صوكره ، یاواش یاواش بو حكومتك اطرافه قول صالوب
بویودیكنی ، تورك اولمایان عنصر و مملكتلره حكم ایتدیكنی
یكپاره تورك عرقی یاننده صربلر ، ماكه‌دونیالیلر ، آرناودلروسائره
طوپلاندیغنی وبو حكومتك آوروپایه ممكن اولدیغی قدر ایلرلیوب
یورودیكنی كوریپورز . ایلك استیلا دورنده‌ده بر مقصد وسیاست!
وار . عناصری مختلف ، طوپراقلری وقابلیتلری چوق اولكه‌لر
اوزرنده ، خایر ، بو اولكه‌لری طوپلایه‌رق قوی برال ایله عثمانلی
تورك حكومتنه قلب ایدرك بویومك سیاستی ! بو ایكنجی دوره
بویومك واستیلا ایتمك دوری دیه‌جكم . بونی، شهزاده سلیمان‌پاشانك
روم ایلی‌یه كچمه‌سندن سلطان فاتحك ارتحالنه قدر تمادی ایتدیره‌جكم
بوراده‌ده دیدیكم كبی معین بر مقصد وغایهٔ خیال وبوكا سوق‌ایده‌جك
وسائطی تقدیر ایده‌رك‌استعمال‌ایدیش‌وار . اكرعثمانلی تورك‌حكومتی
دائما برنجی ایكنجی دوره‌سنك غایهٔ املنده‌كی وضوح ووسائطنده‌كی

بیلدیکی کوسترمش اولسه‌یدی بوکون اولکه‌مزی بابل قله‌سنه‌بکزه‌دن ملت ، وپولتیقه قوغاسنی کورمیه‌جکدك . اوکون حکومتك بوتون عناصری عینی سویه‌ده بر قابلیت ایچنده ، عینی یوله کیدییورلر. فقط ایلك دورلرنده‌کی قطعیت واستعجال صوکره آزالمش ، بوتون بوعرقلری وحکومتی اداره ایدن قوت تنبللشمش آغیرلاشمش ، مقصدینی غائب ایتمکه باشلامشدر . بوندن صوکره سلطان سلیمان‌ده داخل اولدیغی حالده عثمانلی تورك حکمدارلرینك وحکومتك سیاستی مقصدسز ومضر اولمغه باشلایور . بلکه اسکی دربدر قان ، بلکه بوبیزانس ، عجم ، روم ودیکر اسکی مدنیلرك آنجق ضرر ویرن جهتلرینه معروض قالمق عثمانلی تورکلرینك اسکی بنا ایدیجی ، ساده ، فقط عینی زمانده هر طرفدن متناظر صورتده تمدن ایتمك هویتلرینی سیلیور . بو «مقصدسزلق وقوغا » دوری . آرتق تورکلری ، کافی درجه‌ده بویومش ، تشکیلاتی ضعیفلامش اولکه‌لرینك تقویه‌سی وتأمین ترقیسی ایله مشغول کورمیورز . بلا مقصد ، بلالزوم ویانه‌قاپیلرینه‌قدر کیتمك ، موسقوفله طوتوشمق ، مجارلرله طوتوشمق ، قوغا ، قوغا ، قان : صوکره آلدیغی یرلری پاموق ایپلکنه بیله باغلامه‌دن عودت ، صوکره ینه بوتون مادی ومعنوی قدرتی ییه‌ن جنك سلسله‌سنه ابتدار ! طبیعی بو بویوك ، لزومسز و فائده‌سز قوغالره برنجی درجه‌ده تورك عنصری ، ایکنجی درجه‌ده مسلمان عنصری دوام ایدییور . آراده بر فضله ظلم ، بعضاً فضله بر امتیازله وارلغنی ، یقینلغنی اخطار ایتمه تورك ایمپراطورلغنك تماماً لاقید قالدیغی دنیله بیله‌جك خرستیان عنصری [چونکه آرتق خرستیانلر اردویه کیرمه‌یور] یواش یواش فقط قطعی بر تکامله

مختلف ملتلر وجوده کتیرییور ، ویاننده‌قوغادن دوشونمکه،بویومکه تمدنه وقتی اولمایان تورك قومشوسنی آرقه براقوب نسلی چوغالیور ، عقلی چوغالیور . وایلریله‌یور . بر زمان کلیورکه آسیا و آوروپا خریطه‌سنه تماماً یبانجی برشکل‌ویرن برتحولله تورك اولکه‌سی‌اوزرنده حکومتلر قورولدیغنی، ملتلریارادلدیغنی ، اولکه‌مزده‌هیچ برحقلری اولمایان حکومتلرك بر پایلاشدقلرینی کوریيورز . آرتق‌انحطاط! حالا، عثمانلی تورکی ، عرقندن هیچ بر وقت سیلنمیه‌جك اولان شجاعتی ایله صاغه صوله ووریيور، یوردینی مدافعه‌یه چالیشیور. فقط‌فائده‌سز بر زمان ، ایلك تمدنه دوغرو بر آدیم آتان سلطان محمود وسلطان سلیملرك تجدد فکرلری ، مجاهده‌لری بر ظلمت ایچنده بر نور کبی پارلایور . فقط بوده پك چابوق اجنبی احتراصلر ، منفعت پرست ومضر تعصبلر ، تنبللکلر واخلاقسزلقلرله سونیور ، آزالیور .

نهایت ، اك نهایت بوندن یکرمی بو قدر سنه اولکی انقلاب ، حکومت وسیاست اساسنده بوتون مدنیتك وانسانیتك قبول ایتدیکی حاکمیت ملیه اوزرینه حکومتلرینی بنا ایچون عثمانلی تورکلرینك ایلك ملی انقلابی .. طبیعی بر ملتك ترقی وتمدنی ، بقاسی اوملتك کندی کندینه بوتون مؤسسات اجتماعیه ، مدنیه وسیاسیه‌سنی بنا ایتمکده‌کی قابلیت وموفقیتی ایله قابلدر . دیمك عثمانلی تورکلری یاشایه بیلمك ، تمدن ایتمك قابلیت وحقنی ایسته‌یورلر . فقط ایستدکلری حاکمیت‌ملیه اللرینه کچر کچمز پك عجایب بر حاکمیت ملیه اولیور . حاکمیت ملیه او زمان ، أوت ، فرانسه‌ده ، انکلتره‌ده ، آلمانیه‌ده وهر یرده قابل ؛

فقط تورکیاده مشکل ، پك مشکل ، حاکمیت ملیه عثمانلی ملتی خلیطه سی ایچنده غایت عجایب ودولامباجلی بر معنا آلیور ، بوندن روم، بلغار، تورك ، عرب ، آرناود ، هپسی باشقه باشقه معنا آکلایور ؛ حتی بو عینی عرقلر ایچنده کی مختلف صنفلر بیله باشقه معنا آکلایور : روملرك بر قسمی یونانستانه التحاق ، بلغارلر بلغارستانه التحاق ، آرناودلر بیلمم نه ، تورکلر کندی قدرت وعددلرینك وقابیلیتلرینك اداره ایده میه جکی غیر واضح بر مرکزیت وسائره! بردن بره عثمانلی ایمپرطورلغی پك کوشه مش وچورومکه یوزطوتمش اساسندن صارصیلیور. اطرافمزده ذاتاً موجود اولمیان معین ومتحد بر مقصد، بر امل بریول اکسیکلکنی ؛ آیاغمزك آلتنده قایان اجداد یوردینك خرابیسنی ، حرارتنه صوصامش اولدیغمز اوجاغمزك صوغوماسنی دویوروز. ایلك زمانلرك ملیت قوغالری ، حاکمیت قوغالری آراسنده اساسندن زیاده ظاهرینه ، پولتیقه سنه شکل ویرمك ایسته ین ایکی یول، ایکی آوازوار. ایلك سنه لری ایکی طرفده ده غیر معین بر پروغرام ، اساساً ضعیف اولان وبو ضعفی سببیله اوته کی عناصری ده بربرینه قاتان تورك عنصری آراسنده قوغالر تولید ایدییور . بو قوغالر بر چوق فلاکته ده سببیت ویرییور . فقط بو فلاکتلر وقوغالرك ده آچی اولمقله برابر بردرسی ، بر فائده سی اولدی .

بر آن ایچون ، تورکیا دوردی . اونده آچیلان ایکی یولك هانکیسندن سلامته چیقارم ، اوکمده کی مالزمه دن هانکی طرفك کوسترد یکی طرزده تمل آتارسه م یاپه جغم استقبال بناسی صاغلام اولور ؟ دیه دوشونیور . ایشته بورایه کلدکدن صوکره بو ایکی یولی

کوسته‌رن چوجوقلری‌ده تورکیانك اوننه‌کچیور: بنم یولمدن کلیرسه‌ك سلامته کیدرسك؛ دیه هایقیرییور. بونلرك بری یکی عثمانلیلر، بری «یکی توران».

بن بوراده یکی عثمانلیلرك پروغرامندن، کوستردکاری یولدن بحث ایتمیه‌جکم. بن ساده‌جه یکی تورانك یولندن کیدیکز دییه‌جکم. یکی تورانك ناصل سلامته چیقاره‌جغندن بحث ایده‌جکم. اونلرده طبیعی کندی یوللرینی، مملکتك تملنی ناصل آتمق لازم که‌له‌جکنی آکلاته‌جقلر. اونلری‌ده دیکلیه‌جکسکز وبزی‌ده دیکله‌دکدن صوکره ایکیسنی‌ده مقایسه ایده‌جکسکز.

یکی توران، وطنی قورتاره‌جغنه ایمان ایتدیکی بوکونکی پروغرامنی حاضرلامه‌دن سنه‌لرجه تجربه‌دن تجربه‌یه کچدی. سنه‌لرجه عثمانلی ملتنك تاریخنی، تجاربنی کوزدن کچیردی. بو تاریخده، سیاسی بر پروغرام یاپمق ایچون، تاریخك مختلف سیاسی مقصدلرینی و بونلرك ملتك تکاملی اوزرینه تأثیرینی تدقیق ایتدی. بونده نه‌بولدی؟ دمیندن سزه قیصه برخلاصه یاپدم. شیمدی بونلری ینه بر قیصه‌جه کوزدن کچیروب هانکیسی الك فائده‌لی اولدیغنه‌باقه‌لم. طبیعی اورته‌ده‌کی مقصدیمز استیلا و قوغا دوری و اونی تعقیب ایدن انحطاط دورنده برشی آرامیه‌جغز. ایشیمزه یارایه‌جق عثمانلی ملتنك حیاتنده اولا بر تمل یاپان دوره‌یه، صوکره شان و ظفر ترقی دورینه، برده الك صوك شویکری سنه ظرفنده حاکمیت ملیه اوزرینه دایامق ایسته‌دیکمز دوره باقه‌جغز. بزم ایشمزه طبیعی برنجی دورله الك صوك شواك قاریشیق دور یارایه‌جق.

اولا هپمز اجدادیمز کبی عثمانلی ایمپراطورلغنه صاغلام ویکی تمللر آتمق لازم کلدیکنه قانعزیا؟ [أوت أوت صدالری] بونده یکی عثمانلیلرله یکی توران وبوتون مملکت متفق دکلمی ؟ [أوت أوت صدالری] پك اعلی ، شیمدی بوتملی ناصل آتاجغز ؟ بر کره اجدادمزك بونی ناصل ونه شرائط ایچنده یاپدیغنه باقه‌لم . اجدادمز قوتلی بر مرکزیت اوزرینه بنا ایدلمش مطلق فقط عادل برتورك حکومتی تملی آتیوردی، دکلمی ؟ وبونده ده پك موفق اولیوردی .

فقط بز تورکك روحنه پك یاقین بوغایه‌یی بوکونکی حاکمیت ملیه فکریله مزج ایدرسه‌ك یاپابیلیرمی یز ؟ خایر . چونکه اجدادیمز ، اساسلرینی متجانس ، قوی برتورك عرقی اوزرینه قوریبور . فقط بواوقدر قوی وعادل براساسکه بونك اوزرینه یالکز قوغا ایله ضبط ایدلمش خرستیانلر دکل باشقه حکومته منسوب خرستیانلرده کلوب حیاتلرینی قوریبورلردی. بونی بوکون یاپامایز. چونکه اولا تورکدن غیری عناصر تورکیانك پك مهم قسمنی تشکیل ایدییور. وبوعناصرك قسم مهمنده اون دوقوزنجی ویکرمنجی عصرك میدانه قویدیغی «ملیت» حسی صوك درجهٔ قوتنده . او قدر قوتلی که حتی عینی دینه منسوب اولانلر بیله عرق مسئله‌سنده بربرندن آیریلیورلر . مثلا طرابلس غرب محاربه‌سنده تورك ایله عربی دین قوجاق قوجاغه برلشدیردیکی حالده عین تاریخده مسلمان آرناودلرك دنیاده‌یکانه مسلمان حکومتی اوله‌رق قالان وطنلرینی آوروپانك پایلاشه‌جغی، یغما ایده‌جکی براولکه حالنه قویه‌جقلرینی دوشنمیه‌رك، بوتهلکه‌لی زمانده عصیان ایتدکلرینی کوریپورز . حالبوکه آرناودده تورکده منسوب اولدقلری دینی

محـافظه ایچون نه‌لر فدا ایتمزلر . دیمك‌كه بوكون مملكتمزی بنـا ایدركن توركی، عربی، ارمنی‌یی، رومی وسائره‌یی بربرینه باغلایه‌جق مشترك برمنفعت ومحبت بولمالی .

بونی یاپه‌بیلمك‌ایچون بوطوپراغی هرعنصر كندی اداره‌ایتدیكی، یاشـایوب اولدیكی بر اولكه اولمق اوزره سـوملی وهر دقیقه اوته‌كی عناصرك غرتلاغنه آتلمغه چالیشماملی. بونك ایچون‌ده عناصر آراسنده ذهنی سویه آز چوق برلشـملی . صوكره قوغالرینی فصـل ایدن ، حدودلرینی بكله‌ین ، كندی مملكتندن باشـقه كندی عرقندن باشقه هرعرق ایچون أولوب هیـچ‌ده شومملكتده برنصیب آلمایان توركدن نفرت ایتمه‌ملی ، بو حدود بكله‌مكدن تارلاسنی سـوره‌میه‌ن ، باشقه مملكتـلرك یوللری و معارفی ایچون ویركی ویروب كندی یوردی و قاراكلق قالان ، حتی مملكتده چوجوق یتشـدیرمكه بیله وقت بولامدیغندن اوته‌كی عرقلرك نسـللری چوغالوب برینه صـیغمازكن اونك اوجاغی ، تارلالری و بوتون عمرانی ایله برابر عرقی آزالوب سونن ، اك مقتدر اولادلری كاه كردستان ، كاه عربستان، كاه بیلمم نره‌ده بر اوردو، بر قضـا ، برولایت اداره ایتـدیكی ایچون كندی عرقنك تكامل ذهنی ومدنیسنه هیـچ‌یاردیمی اولمایان توركلره حقسز برر ظالم دییه باقمالی .

بوناصل قابل اولور؟ بو، آنجق تورك عرقنك كندی تارلاسیله، كندی پاره‌سیله ، كندی‌اولادلری وبوتون قابلیت حیاتیه‌سیله اوته‌كی عرقلردن اوقدر كریده‌كی آدیملری دولدورماسیله . آرتق براقمالی ، هركس كندی‌ولایتنك، هركس كندی‌عرقنك، تارلاسنك وشخصنك

مدنیت وترقیسندن مسئول اولسون؛ وآرتق براقالی، هر کس کندی آیری کوچوك مملکتنی وعرقنی بر مشترك وطن فکری اطرافنده ادارەیه آلیشسون * چونکه قاردشلرم، بو مرکزیت سیاستی ایله یکرمی سنه صوکره مملکتده تورکلردن اثر قالمایەجق، تورکلر اولماینجەده طبیعی بو عثمانلی اولکەسی هر عرقك تمایلات ومنفعتندن اوزاق برتقسیم ایله داغیلوب کیدەجك.

اوحالده؟ اوحالده بویوك عربستان والنده قالان آطەلریله آسیا، تورك خلیفەسی آلتنده طوپلانان مشروطی بر «فەدراسیون» یاپمغه حاضرلانمالی! وآنجق بوفەدەراسیون بزی آوروپانك آچیق کوزلرندن قورتاراجق، بعض قارداشلریمزی آناطوپراغیله کوچوك براختلاف، حکومتنه قارشی کوچوك بر عصیان نتیجەسنده یابانجی حکومتلرك پنچەسنه دوشمکدن قورویاجق. بعض یرلر دون کوچوك برپاره ایکن بوکون تا قلبمزه، جانمزه قدر چیقان بر قانغرن اولمغه باشلادی. یارینده شبهەسز برر برر اوتەکیلر باشلایەجق وبونلری طوتمق ایچون هر طرفه داغیلان تورك، قوتنی تماماً غائب ایدەجك. نتیجەسی دمینده دیدیکم کبی خرابی.

دیمك که یکی تورانك پروغرامی واسع بر عدم مرکزیته، فقط فەدەراسیون باغلری آلتنده برقوتلی نقطەیه، بر حکمدارە، حکومته باغلایەجق مشترك منفعت ومحبت. یکی تورانك پروغرامنی یکی تورانك اساسلرنی قبولدن باشقه بزم ایچون بوکون بر نجات یوقدر. یکی توران، قومشولرینه کندی ملی و ذهنی قابلیتلری ایله مملکت وطوپراقلرینك انکشافنه چالیشمغه مساعده ایدرکن کندیده بوتون

قوتی یکی توران چوجوقلرینك هر درلو ترقیسنه، انکشافنه و بیومه‌لرینه صرف غیرت ایده‌جکدر . یکی توران ، چوجوقلرینك حتی قادین قسمی‌ده داخل اولدیغی حالده هپسنك تکامل وسعادتی ایچون اوغراشه جقدر. یکی تورانك بوندن باشقه‌ده بربویوك وظیفه‌سی وار* یکی توران ، بوتون قومشولرینه مطلق بر حریت مذهبیه ویرمکله کندیسی ایلك دفعه اولارق دنیایه اسلامیتك مانع مدنیت اولمادیغنی اثبات ایده‌جك . بو کون بزم یوزیمزه مدنی آوروپانك فیرلاتدیغی الك بویوك ضربهٔ معنویه نه‌در؟ اسلامیت مدنیتله ائتلاف ایده‌مز، ادعاسی دکلمی ؟ و بونی بزه برر برر منقرض اولوب کیدن دیکر مسلمان مملکتلرینی و بزم آوروپاده‌کی موفقیتسزلکمزی کوسته‌ره‌رك اثباته چالیشیورلر ، ایشته مادی دلیللر دیبورلر دکلمی ؟ بزده اوکا خایر دیه‌جکز . مدنیت ، عائله اوجاغنك قدسیتنی ، متانتنی ، قادینلرك جمعیتده‌کی موقع محترمنی ، و مؤسسات مدنیه‌یی قبول ! دکلمی ؟ یکی ! ایشته یانی باشمزده اوجاغمزك اصل بکجیلری ، آنالری ، بوتون حیات و مساعیمزك آرقداشلری ، قادینلریمز ؛ ایشته ، مکتب وخسته‌خانه‌لریمز ؛ ایشته یوللر وفابریقه‌لریمز ؛ ایشته بوتون احتیاجات مدنیه واجتماعیه و علمیه‌سنی تأمین ایدن علما ، متفنن ، صنعتکار ، مهندس ، ماکینیست ، تجار ، هرشی ، هرشیئمز . بونلری یاپمغه ، کوریورسکزیا ، اسلامیت هیچ مانع اولمادی . باقکز یکی تورانك چوجوقلری مدنیتی ناصل تعصب و ریا مانعه‌لرینه غلبه چالارق فقط اسلامیتی محافظه ایده‌رك یاپدی. اوحالده؟ شرقده پارین بویك مدنی، قوی برفه‌ده‌راسیون شکلنده‌تجلی ایدن قوتلی وعادل عثمانلی ایمپراطورلغنه

برآز صوکره زواللی ایرانك و صره ایله سائر کوچوك دولتلرك التحاق ایتمیه‌جکنی کیم ادعا ایده‌بیلیر ؟

ایشته یاپمق ایسته‌دیکمز شیلری سزه برربرر سویله‌دم. ونهایتنده تورك عرقنی، صوکرا مشترك وطنمزی قورتارمق آنجق یکی تورانك اساسلرینی بوتون شجاعت مدنیه و مادیه ایله قوه‌دن فعله کتیرمکدن باشقه چاره اولمادیغنه سزی اقناع ایتدم ، امید ایدییورم .

اوغوزك قوتلی کوکسندن چیقوب بوتون حضارك روحلرنده عکس صدا یاپان معظم ومقنع سسی برآن ایچون دوردی * صوکرا اسکی شدت وحیاتندن اوزاق ، نیازکار ، شفیق ودیندار برخشوعله اللرینی آچدی :

— یکی توران ایچون دعا ایده‌لم ، دیدی .

وهپ بردن حضار آیاقده ، باشلری اوکارنده ، اللری آچیق ، دعا ایدییورلردی . حضار آره‌سنده‌کی یکی عثمانلیلر ، بو دعایه اشتراك ایتمه‌ین یاپانجیلر ، هپمز غیراختیاری برحرمتله آیاغه‌قالقمشدق. قادین، ارکك، برتك روحدن، قلبدن کلیورمش کبی بوتون‌هرمعنا وشکلده‌کی سسلر اتحاد ایتمش ؛ یوردك جاملی طاوانلرندن کوکه چیقمق ایچون یوکسه‌لیور ، کورله‌یوردی . بو دعالری‌ده ، شرقیلری کبی ، سوکیلی یکی‌توران غایه‌سی‌اطرافنده هپسنی یکپاره برقلب کتله‌سنه بکزتمشدی. [طبیعی بنم روحم بودعانك عکسنی، یکی عثمانلی اساسلرینك موفقیتنی اللهدن استرحام ایدییوردی .] هریکی توران چوجوغنك ایلك لاقیردی‌یه باشلارکن اوکره‌نوب سویله‌دیکی ، اك اختیار بریکی توران چوجوغنك‌اولورکن روحندن صوك‌قوپان بوقیصه‌دعانك ساده‌لکنده

وصمیمیتنده تا ایلك تورکلرك قدرت وبویوکلکندن کلن بر کوزللك اولدیغنی اعترافه مجبورم .

هر کسك یوزنده جدی ودیندار بر معنا ، روحلرینه سوزولن بویکی توران خطیبنك صمیمی وبویوك نطقی ایله براز بیهوش داغیلیورلردی ؛ نه‌یاشاسون پاشاسون ؛ نه‌آلقیش ، نه پاطیردی . بردن بره بو سیلیوسك سلطان سلیمان زماننده تورك اردوسنده‌کی بایرامی آکلادیشنی خاطرلادم ، مسرت ، الم ، حدت ، هر شی تورك روحنده تا عمقنه چوکن بروقار وجدیتله کندیسنی کوستریپوردی . کندی حسابمه قطعیاً نه‌حس ایتدیکمی تمامیله تحلیل ایده‌میوردم . بن ده براز سرخوش کبی ایدم . قاپیدن چیقارکن قولمه برال دوقوندی :

— موزیقه‌لری ، دعالری ، بیلمم نه‌لری ایله خلقی آلداتمغی ایی اوکره‌نمشلر !

بردن بره دوندم وحیرتله :

— عمجه ، دیدم ، سز بوراده‌میسکز ؟ نره‌دن چیقدیکز ؟

عمجه‌مك چهره‌سی بولوتلی ایدی :

— انسان النده‌کی کاغدی اوینامه‌دن دشمنك کاغدی حقنده بر فکر پیدا ایتمه‌لی ، دکلی ؟

— موقعی ناصل بولیورسکز ؟

— انتخاباتده قازانمق احتماللری ظنمدن چوق فضله . کوریپورسکیا ، بوکا شوونن دنیله‌جك قدر ملیتپرور بر یولدن کیدیپورلر .

— بکا پك اویله کلمدی ، هر حالده تورکلره ایمپراطورلقدن اوته‌کیلردن فضله یر ویرمیورلر .

ــ یکی ، ذاتاً بوتون منطقسزلقلری اوراده یا ! هم تورکلره فضله یر ویرمه‌مك ، هم بو قدر تورك ملیتپروری كوروئمك ، هم‌ده عینی زمانده بوچیلغین عدم مرکزیت ایله مملکتی داغیتمق .

ــ بکا کلیورکه عدم مرکزیت یاپسه‌قده یاپماسه‌قده ذاتاً مملکتك اوته‌کی عناصری داغیلیور . نه‌وطن ، نه‌حاکمیت‌ملیه طوتقالی اونلری طوتامیور .

ــ یا کیلیورسك . بوتون اوته‌کی عناصر آراسنده ، بوچیلغین عدم مرکزیت پولتیقه‌سنی کوتمه‌مکله برابر مرکزیت ایسته‌ینلر یوقمی ؟ بوکون مثلا کردستانه مختاریت ویرمك ایسته‌سه‌ك بوکاقیلیجله مقاومت ایده‌جك کورد یوقمی ظن ایدرسك ؟ عربستان ، کذلك .

ــ یکی اما ، ویرمدیکمز زمانده اللرنده قیلیج ! صوکره ، عجبا ، بزده بك منطق کوروئمه‌یورز . هایدی مرکزیت ، یکی اما ، بو مرکزیت بو قدر شدتله دوام ایتدکجه حکومتك چهره‌سی دائما تورك قاله‌بیله‌جکمی ؟

ــ حکومتك چهره‌سی دائما عثمانلی قاله‌جق !

ــ اداره ایدنلر ؟

ــ ایستر تورك ، ایستر ارمنی ، ایستر عرب ، ایستر روم ، ایستر کورد !

ــ حکومتك دینی ، او حالده ؟

ــ دین رسمیسی دائما مسلمان ، ملیتی عثمانلی !

ــ یکی اما بو یولدن کیدرسه‌ك ایمپراطورلقده چوغالان عنصرك چهرهٔ ملیت ومذهبنه کوره برکون حکومتك دین رسمیسی د کیشه‌جك کبی .

— سن دلميسك عاصم؟ غالبا مملكتده مسلمان عنصرينك قاچ ميليون اولديغنى بيلمه‌يورسك؟

— بيليورم، عمجه؛ بيليورم. فقط هر كونكى عصيانلر نتيجه‌سنده آرناودلغك ناصل كيتديكنى دوشونيورم. صوكره، عربستانى نره‌لره قدر محافظه‌ايده‌جكز؟ ديه دوشونيورم. هرحالده مشكل بر موقعده‌يز.

عمجه‌م شدتله قولمدن صارصدى:

— سن ده‌مى اوغوزى ديكلر ديكله‌مز صارصلدك؟ شيمدى انتخاباتده نه‌قدر صاللانديغمزى آكلايورم. چونكه اونلرك اولطه‌لرنده ايكى يملرى وار: توركلر ايچون يكى توران مسخره‌لنى غير توركلر ايچون مستقبل فه‌ده‌راسيون!

— يوق، عمجه، پولتيقه‌لرى دكل اما مكتبلرى وبوتون حركت فكريه واقتصاديه‌لرى جداً مفيد، دكلمى؟

— يوف! عجبا بوكا بويكى توران اسمى ويرلمه‌سه خلق بر شى ياپمايه‌جقمى؟ عاصم، سنى يوقسه ساميه‌نك كوزل كوزلريمى طوتيور؟

— ساميه؟ بو نره‌دن چيقدى؟

— قيا!

بردن بره، وورلمش كبى دوردم. قيانك چهره‌سنده خاطرلامق ايچون سيزلانديغم رابطه‌يى ياقه‌لادم.

— قيا، ساميه‌ها؟

— أوت. قيايى بردفعه سويلركن ايشيته‌مدك. طبيعى پولتيقه‌دن زياده اجتماعيات وخير برورلك. فقط بوده خاتى يكى تورانه تمايل ايتديرييور.

— بکا کلیور که « یکی توران » ك ایچمدن تقدیر ایتدیکم بر جسارت مدنیه ایله قادینلرینی اخلاقاً وموقعاً یوکسلتمك اونلری بوشایان حیرت وتحسین برحاله صوقمق ایچون کوستردکاری غیرت پك‌ده برطاقم جاهل خلقی ممنون ایده‌جك شکلده دکل .

— فقط بونی پك باشقه وجداً اسلامیته هیچ دوقونمه‌دن یاپیورلر، هرحالده...

ایکیمزده دوردق، ایکیمزده سیاسیات ایچون فرقه‌مزك بو اجتماعی ترقی وتعالیدن فنا صورتده استفاده ایتمش اولدیغنی دوشنیوردق .

بو نطقدن صوکرا ایکی هفته قدر کچدی ؛ عمجه‌مك دائما یکی توران اجتماع ونطقلرنده بولنماسنه حیرت ایدییوردم. اوغوز هریرده، سلطان احمد ، بایزید و آیاصوفیه کبی بویوك میدانلرده بو نطقنی بلکه دها عوامپرست صورتده برقاچ بیك کشی ایچنده کورله‌ین سسی وقدرت خطابتی ایله تکرار ایدییوردی.

یکی توران غزته‌لری هپ برآغیزدن عینی صدایی مختلف نغمه‌لرله؛ یکی عثمانلی غزته‌لری اعتراضلر وشدتلرله تکرار ایدییورلردی. هیچ بوقدر احتراصلی بر انتخابات اولمامشدی. مملکتده بر چوق فکر ، حرص واساس ، یوزلرجه سنه‌نك روایات وعنعناتی ، هرشی بربریله چارپیشیوردی . یکی تورانه غیر تورك عناصر التحاق ایتدیکی کبی تورکلرك بویوجك بر قسمی‌ده التحاق ایتمشدی. فقط التحاق ایتمه‌ین قسم همان بر اختلال یاپه‌جق قدر کورولتو ایدییوردی . الك چوق پاطیردی یاپان شی قادینلرك تحصیلی وفه‌ده‌راسیون مسئله‌لری ایدی. بوکا اصلا موافقت ایتمك ایسته‌میورلردی . مملکتك هواسنده الکتریق

چوغالدقجه‌چوغالدی. پولتیقه‌دن آیرلمش اولان اردو پولتیقه‌یه قاریشه‌جق، قاریشدی کبی تهلکه اشارتلری بلیرمکه باشلادی. بونك، بو حوادثك یکی عثمانلیلر طرفندن قصدآمی اشاعه ایدلدیکنی، یوقسه حقیقت بویله‌می اولدیغنی بیله‌میورم. بیلدیکم برشی وارسه اوغوزك موعظه‌لرینه بیکلرجه خلق طوپلانیور وبو موعظه‌لره قارشی خلقك وضعیت ذهنیه‌سی بر ملتده اجتماعی وداخلی تجددات وانقلابات اولدیغی زمانلرك شدت ومجادلاتنه بکزه‌ییوردی.

نهایت برکون داخلیه ناظری استعفا ایتدی. عمجه‌م داخلیه ناظری اولدی، تقیدات زیاده‌لشدی. اوغوزی توقیف ایتمك شایعه‌لری چیقدی. هیچ اونوته‌میه‌جغم بر کیجه وکلا فوق‌العاده اجتماع ایتدی. ایرته‌سی کونی آسایشی اخلال ایتدیکندن دولایی اوغوزه عمومی یرلرده سویله‌مه‌مسی ایچین حکومت تبلیغاتده بولوندی. بوتبلیغاتی غیر قانونی بولان اوغوز ایرته‌سی کونی بر معتاد سلطان احمد میداننده بر قاچ بیك کشی‌یه موعظه‌سنی ویردی.

بونده بن‌ده بولنمشدم. بویوك بر روزکاروار‌دی. اوغوزك بویوك، بیاضلانمش باشی آچیلمش، صاچلری اوچیور؛ قوللر اوموزلرندن آیریلاجق کبی بویوك وضعیتلرله اوچیور، سسی روزکارله بر آز دها طنان، فیرطنه‌لی برقدرتله اوچیور؛ خلاصه، اوغوزك بویوك وجودندن، بویوك حسلرندن هرشی بو روزکارله یالکز بو دیکله‌ین خلقه دکل بوتون مملکتك اوجنی بوجاغنی دولاشوب هرطرفه صاحبنك ایمان واعتقادینی کوتوریور کبی ایدی.

او آقشام اوغوزی حکومت توقیف ایتدی. ایرته‌سی کونی غزته‌لرك

پاطیردیسنی وبو توقیف علیهندهکی معظم متینغلری صوصدیرمق ایچین حکومت بر هفته مدتله ادارهٔ عرفیه اعلان ایتدی . متینغلره بر آز سکونت کلدی. فقط اهالیدهکی قایناشمه دوام ایدییور، برقسم اوغوزی حبسدن چیقمازسه اختلال یاپهجقلرینی سویلهیور، برقسم،اوغوزك اعدامنی طلب ایدییوردی .حکومت طبیعی اوغوزك علیهنده ایدی وهیچ شبهم یوق که عمجهم مسکین برغرضدن دکل، خایر، فقط کندی اعتقادنجه مملکتیاونك ویرهجکی مضر ادارهدن قورتارمق ایچین اعدامی طرفداری ایدی ، اکر بونی یاپهبیلهجك قدرتی کندیسنده بولا ایدی! هرحالده، وکلانك صوك اجتماعلرنده برقسم اوغوزی اورتهدن قالدیرمق ، بر قسمده برائت ایتدیرمك ایستهیوردی. عمجهمله حربیه ناظری شدتله اوغوزك محوی طرفنه کیدییورلردی . فقط اکثریت صالیویرلمسی فکرنده بولونیوردی. هرحالده عمجهمك شخصیتیوحربیه ناظرینك رأینك اهمیتی مسئلهیی ایرتهسی صباحه براقدیردی .

عمجهمله بن وحربیه ناظری اوتوموبیلله حربیه نظارتنه قدر کلدك. بومسئلهده همفکر اولان بوایکی بویوك آدام کاغدلرك اوزرنده مناقشاته دالدیلر ، اوتوردیلر .

هراون دقیقهده برخدمه ألندهقهوهتپسیسی ایله کلدکجهصوصیورلر، صوکره ینه آغیزلرندن صاوورولان سیغاره دومانلریله باشلایورلردی. بوایکی عسکر ناظر ایکیسیده قیلینجلرینی چیقارمشلر ، سترهلرینی چوزمشلر ؛ بری قولتوقدن آیاقلرینی تا ماصایه اوزاتمش ، اوتهکی قانایهده، هرآن آرتان برصمیمیت حرارتله مناقشهلری وطنپرور اولدیغی حسبحالنهده بکزییوردی . یالکز عمجهم ایکیده برده « شو نقطهیی

ضبط ايت ، عاصم » ديبوردى .

حربيه نظـارتنك الكتريقلرى ياندقدن ايجه صوكره ايدى كه خدمه قاپى‌يى آچدى :

— پاشا حضرتلرى ، سزى برقادين كورمك ايسته‌يور ، ديدى.

ايكى ناظر بردن :

— بنى مى ؟ ديه صورديلر .

خدمه ، عمجه‌مه خطاباً :

— داخليه ناظرى پاشا حضرتلرينى .

— ينكه‌م أولديكندن برى دنياده قادينلرله علاقه‌سى كسيلمش كورونن عمجه‌م ، آچيق برصيقنتى ايله :

— بررجا اولاجق ، كتيريكز ، ديدى. فقط خدمه چكيلمه‌دى:

— مطلق پاشا حضرتلرينى يالكز كورمه‌م لازم كله‌جك دييور ، ديدى .

شيمدى ايكى پاشـاده متجسس ، آياغه قالقمشـلردى . حربيه ناظرى صوردى :

— ناصل قادين ؟

— بيلمم ، خوجه‌مى نه‌در ؟ جبه‌لى قادينلردن .

حربيه ناظرى متبسم :

— پولتيقه ايشى ، بن ايچرى‌يه كيـديورم ، بنى خدمه ايله چاغريكز ، ديدى . چكلدى كيتدى .

عمجه‌مك چهره‌سى متانتنى غائب ايتمكسزين صارارديغنى كوردم . حرمتكار برعسكر طوريله هم سـتره‌سنى ايليكليور هم‌ده بردن بره

رسمیله شن برسسله :

— خانم افندی‌یی بورایه کتیریکز ، دییوردی .

— نیچون بوحرمت ؟ کیم کله‌جك بیلیورمیسکز ، عمجه ؟

— بیلیورم ، قیا کلیور ، اوغوزك تخلیه‌سنی طلب ایده‌جك .

— رجا بلکه ...

— خایر ، بنم بیلدیکم قیا رجادن زیاده طلب ایده‌جکه بکزر . سن شو پاراوانانك آرقه‌سنده بکله ، سکا احتیاجم اولور .

بن جواب ویرمکه وقت قالمادن قاپی آچیلدی . خدمه‌نك آرقه‌سندن فی‌الحقیقه قیا کیردی . ألکتریك ضیاسندن‌می ، یوقسه اوطه‌نك یورده نسبةً کوچوك اولماسندن‌می ، بیلمم نه‌دن ، قیا بو آقشام داها یوکسك ، صولغون چهره‌سی جدیتنك وبویوکلکنك نوری ایله داها باشقه یانیوردی . انجه ویوموشاق بر قماشدن بول جبه‌سی ضیانك انعکاسیله بلند وقدرتلی وجودی اوستنده أرییور ، داغلیوردی .

آیاقلرنده بیاض یموشاق پودسوئددن چاریقلر ، باشنده بر آز دها اوموزینه دوشن فقط عینی صورتله اورتولمش بیاض قرب‌دوشین بر باش اورتوسی بوتون اثوابیله برابر دالغه‌لانیوردی . بو ، قدرت ورفتاریله جداً معنیدار وتمیز برنشیده‌یه بکزه‌ین قادینك یکانه ثابت شيءٔ متین ، بیاض چهره‌سیله مادی ، معنوی نره‌یه باصدیغنی پك ایی بیلن بیاض آیاقلری ایدی . اللری ، جبه‌سنك اوزون قوللری ایچنده کورونمه‌یوردی .

عمجه‌م براز دکیشدیکنی فرق ایتدیکم ودوست اولمغه چالیشان برسسله :

— سامیه خانم ، دییه باشلایه‌جقدی .

فقط قادینك چهره‌سی وسسی حقیقی بر قیا کبی دکیشمه‌دی . ونازك اولدیغی قدر صوئوق برسسله تصحیح ایتدی :

— قیا ، ظن ایدرسه‌م داخلیه ناظری پاشا حضرتلری ...

عمجه‌م براز داها صاراردی وچهره‌سی سرتلندی :

— أوت افندم ، بویوریکز .

— اوتورمایه‌جغم .

— اوتوریکز دیمك ایسته‌مدم ، دیکلیورم دیمك ایسته‌دم .

شیمدی ایکی قوتلی معارض روح ، قادین وارکك ، قارشی‌قارشی‌یه ایکی طرفدن‌ده ، مبالغه ایدیلمکه چالیشیلان بر متانت وسرتلکله ، آیاقده ، بربرلرینه باقیورلردی .

— حکومتك حقسز اولارق توقیف ایتدیکی اوغوز بکك تخلیه‌سنی طلبه کلدم .

— أوت افندم .

— کندیسنی حکومت ـ بوراده سسنده حدتله‌می یوقسه تأثیرله‌می آ کلایامدیغم براهتزازله ـ مملکتده‌کی مستثناقدرت وموقعندن قورقان حکومتك یکی عثمانلی عناصری اونی اعدام ایتدیرمکه قدربیله یوریه‌جکلرمش. طبیعی بوبویوك جنایتی ایشلرلرسه برکون قانونه چارپیلملری ایچون هرشی یاپیله‌جغنی‌ده بیلمه‌لری لازم کله‌جکنی اخطار ایتمك وحکومتك اوغوز بك حقنده فکرینی اوکرنمك ایسته‌یورم .

— بیتردیکزمی افندم ؟

— أوت .

ــ اولا حکومتك ایلك وظیفه‌سی مملکتده آسایشی اخلال ایدنلری اورته‌دن قالدیرمق اولدیغندن یکی‌عثمانلی ، اسکی عثمانلی، حتی یکی‌توران نه‌اولورسه اولسون حکومت بونی یاپه‌جقدر. وظیفه‌سنی‌یاپان برحکومتك سزك قانون اسمیله یاد ایتدیککز انتقامدن قورقمق خاطرینه بیله کلمز . حکومتك اوغوز بك حقنده‌کی فکرینه وقرارینه کلنجه بونی اوغوزبکك نه‌سی صفتیله صوردیغکزی بیلمك ایسته‌رم .

ــ تیزه زاده‌سی واستانبولده یکانه اقرباسی صفتیله .

ــ تشکرایده‌رم ، اوغوزبکك‌تیزه زاده‌کز اولدیغنی‌بیلمه‌یوردم، هرحالده بوندن یکرمی‌سنه اولی میدانده یوقدی .

ــ بونی نه فکرله سویله‌دیککزی بیلمه‌یورم ، حمدی پاشا حضرتلری . فقط بونی حکومتك قیوداتیله تحقیق قابل اوله‌جغندن فضله ایضاحاته لزوم کورمیورم .

ــ مادامکه اسممی خاطرلادیکز ، تشکر ایده‌رم . بن‌ده مسا-عده‌کزله سامیه خانمك اوغوز بك یکرمی‌سنه اول اقرباسی ایسه نه‌یه میدانده یوقدی ؟ دیه صورایم .

ــ شخصی شیلره قارشی سزی پك‌مراقلی کوریورم .

ــ أوت، سزه عائدهرشیئك چوجوقلغکزدن بری‌بنجه‌براهمیت مخصوصه‌سی واردر .

ــ بن‌ده تشکر ایتمه‌م لازم . کرچه سزی دائما ، مکتب ، خسته خانه بوتون بولندیغم یرلرده خدمتم آراسنده کوریورم .

ــ أوت، حیاتکزی بویوك بردقت‌ومراقله تعقیب ایدییوردم. معارض‌برطرفده اولماسی آجی اولمقله‌برابر موفقیتلریکزله جداً افتخار

ایدییورم. فقط بوتیزه‌زاده کز اوغوز بك برتاتارکن ناصل سزك ...

— حمدی پاشا ، نه دیمك ایسته‌یورسکز ؟ اوغوز بکك جنسنی، یرینی ناصل تحقیق ایتدیکزسه مرحوم آننه‌مك‌ده جنسنی ومملکتنی تحقیق ایتمه‌کز لازم کلیردی ...

— عفو ایدیکز .

برزمان سکوت ، صوکره ینه قیا :

— اوغوز بك ایچون نه یاپمق ایسته‌یورسکز ؟

عمجه‌مك سسی خارق‌العاده بربرودت وقرارله کلدی . عادتا بکا عائد اولمدیغی حالده بنی بیله تیتره‌تدی :

— بونی یارینکی غزته‌لرده کوره‌جکز .

— اقرباسی صفتیله شیمدیدن آکلایامازمی‌یم ؟

— خایر .

قیانك ، متانتنی غائب ایتمه‌دن بر اولو کبی صاراران چهره‌سنی چویردیکنی ، قاپی‌یه قدر یورودیکنی کوردم . قیا قاپیدن چیقه‌جغی وقت دکیشمك صیراسی عمجه‌مه کلشدی :

— کلیکز ، قیا خانم ، اوغوزك حیاتنی صاتون آلابیلیرسکز .

قیا ، یوزنده خارق‌العاده بر آتشله ، دوندی . ماصه‌یه دایانمق ایسته‌ین اوزون ، بیاض پارمقلری تیتره‌یوردی . عمجه‌م ساکت ، فقط حرارتی آرتان برانهماکله قیانك آلتنه برآز اول حربیه‌ناظرینك اوتوردیغی قولتوغی چکدی .

— اوتوریکز ، پازارلغمزه باشلایه‌لم .

قیا کلمه‌دن اول حربیه‌ناظریله مناقشاتی آراسنده عمجه‌مك اوغوز

بکی تخلیه‌یه اوته‌کی آرقاداشلریله برابر یاقلاشمقده اولدیغنی بیلیوردم. فقط بونی بیلمه‌ین واوغوز بکك حیاتنی هربهایه صاتون آلمق ایسته‌ین قیایه نه‌لر یاپدیرلمازدی ! ایچمدن بو ، برمرد عسکره یاقیشیرمی؟ دیه عصیان ایتمك ایسته‌ین ارککلکمه وطنپرورلکم غلبه چالدی. عمجه‌مك قیادن ایسته‌یه‌جکی شی یالکز فرقه ایچون دکل مطلق مملکت ایچون خیرلی برحرکت اوله‌جقدی .

یوسفر عمجه‌م باشلادی :

— یکی تورانه بوانتخاباتده قازاندیره‌جق اولان ، امین اولکزکه بنم اعتقادمجه ، اوغوز بك دکل سزسکز ، قیا .

— اویله‌می ظن ایدییورسکز ؟ اوحالده بنی حبس ایدیکز، اونی صالیویریکز .

— خایر، سزه الك اوفاق برضرر فرقه‌کزك الك بویوك برموفقیتی اولور وبن بونی حتی وطن ایچون بیله یاپه‌مام .

قیانك چهره‌سنه ایجه باقمق ایچون عادتا پاراواندن باشمی چیقاردم. اوزون سیاه کیرپیکلری ، جنسنی تعیین ایده‌مدیکم برخلجانك تأثیریله قیزاران یاناقلری اوزرنده تیتره‌یوردی . عمجه‌م بنم وارلغمی تماماً اونوتمش کبی ایدی . قیانك جوابنی بر آز بکله‌دکدن صوکره دوام ایتدی :

— فقط بنم ایچون ، بوتون مملکت ایچون اوغوز بك هرنقطهٔ نظردن آسایشه ، سکونته مضر بر آنارشیستدر .

— ایده‌آلیست دیمك ایسته‌یورسکز .

— خایر ، آنارشیست دیمك ایسته‌یورم . فقط بونك بوقادار

مؤثر اولماسى‌ده صرف آرقه‌سنده سزك ، أوت ، قيا ، سزك داخل اولديغكز يكى توران قدرتى اولماسنده‌در . سزى اويكى توراندن مثلا چكمك قابل اولسه قياسز بر يكى توران رئيسى اوغوز هيچ‌ده اورته‌دن قالديرمق ايچون اعمال فكر ايتمكه دكر برشخص عد ايديله‌مز .

— بن مثلا أولسه‌م ...

— هيچ فائده‌سى اولماز . أولسه‌كز بلكه اولكندن زياده ياشار ، آچديغكز مضر ، فقط بويوك يولده موفق اولورسكز .

— اوحالده نه‌ايسته‌يورسكز حمدى پاشا ؟ بوتون حياتمك سبب ومقصدى اولان بويكى تورانى رسماً انكارمى ايده‌يم دييورسكز ؟ دنياده برتك اقربام اوغوز بكدن بيله چوق سوديكم بو مقصديمى ، بواساساتمى اثواب دكيشديرر كبى دكيشديره‌يم‌مى ايسته‌يورسكز ؟

— خاير ، برشى سويله‌مه‌يكز ، برشى ياپمايكز . ساده‌جه ، يكى تورانه منسوب اولمايان ، يكى عثمانليلغى تمثيل ايدن بريسيله أوله‌نيكز .

— يعنى سزكله ؟

— أوت .

بو دفعه قيا بر حمله‌ده قاپى‌يه قدر كيتدى . عمجه‌م آرقه‌سندن ، مرحمتسز ومتين :

— اويله ايسه عمجه زاده‌كزى اعدامدن قورتارمق غير قابل اولاجق ! دييوردى .

قيا سسنى وبوتون وجودينى صارصان برحدت وعصيانله :

— نه‌مسكين برپازارلغه كيريشديككزك وبر كون بابام قدرسومش اولديغم ، بوكون حالا حرمت ايتديكم بر دشمنى نه‌سفيل بر دركه‌يه

ایندیردیککزك فرقنده‌میسکز ؟ دیه عادتا هایقیردی .

عمجه‌م بوتون صمیمیت وسادکیسیله ، حیرت ایتدیکم برهیجانله دوام ایدییوردی :

— یاکلیورسکز ، قیا . اولا ، سویله‌دکلریمك صحتنه ایناینکز . صوکره سزی ایسته‌مك نه‌دن سفیل اولسون ؟ تا کوچوکلککزدن بری دماغمك یکانه بویوك بولدیغی بوشخصیتکزك قادینلغکزك نفرت ایتدیکم برمقصد ایچون بوتون بویوکلکنی ابذال ایتدیکی زمانلره قدر سز بنم ایچون مملکتدن صوکره هرشیئی دویره‌جکم برامل تشکیل ایدییوردیکز . سزك یانکزده اولمق . سزك صاحبکز اولمق ، بونی ایسته‌مك و بونك ایچون هر فدا کارلغی یاپمق بنجه کوکلره چیقمق آرزوسی قدر یوکسکدر . بونی ایسته‌دیکم ، بونی ایسته‌یه‌بیلدیکم ایچون روحمك غروری هیچ بروقت بوقادار بویوك اولمامشدر .

— رجا ایدرم ، برکره بولاقیردی‌یی کسیکز . بو غدار ، بو ایشیدلمه‌مش شیئه برده حس معذرتی ، عشق معذبی قاریشدیرماییکز.

— اوغوز بك، اوغوز بکدن بحث ایتمیکز. اوغوز بکه‌م بوطیتمك درجه‌سنی کشف ایدر ایتمز بوندن استفاده‌یه قالقیشدیکز .. أوت ، چوجوقلغمدن بری بر تك غایهٔ خیالم اولدی . اوده شکل ویرمك ایچون سنه‌لرجه چالیشدیغم وبوکونکی شکلنی ویره‌بیلدیکم یکی توران. اوزون ، مشقتلی ، یالکز حیاتمك بر تك عشقی اولدی . اوده یکی توران رؤیاسنی بنمله برابر کوروب بنمله‌برابر حیاتده برأشنی یاپمق ایچون چالیشان اوغوز ! فقط اوغوز وبن رؤیامزی ومقصدمزی سومکله، رؤیامز ومقصدمز ایچون یاشامقله بربریمزی کافی سوییورز عد ایتدك،

بوتون شخصى سعادتى اونده بولدق . اكر سزك ديديككز كبى ايناناسەم كه بن يكى توران ايچين اوغوزدن چوق لازم . جانمى يرندن قوپارمق ديمك اولاجق اولان اونك اولومنه راضى اولوردم . چونكه چونكه اوكنديسنك حياتى قورتارمق ايچين يكى تورانه ضرر ويررسەم بنى هيچ عفو ايتمز . فقط ايناننيورم كه ، ايمان ايديورم كه اوغوزك حياتى يكى توران ايچين هرشيدن زياده لازمدر . ايشته بو ، بو ، بكا هرشيئى ياپديره بيلير .

اوطه‌يه كيرديكم وقت بكا ساميه ديديكز . سزه سرت داوراندم ، عفو ايديكز . بلكه سزده ، حقيقت ، صميمى بر مقصد ايچون چاليشيورسكز . بر انسان قلبى ياشامق ايچون هرهانكى بر انساندن لازم كليرسه ياردم ايسته‌يه بيلير ، بن ده سزدن . وقتيله بنى پك تميز بر صميميتله سورديكز . اوغوزى قورتارمق مطلق بومدهش بهايه‌مى اوله‌جق ؟

شيمدى قيانك سسى ، ويوزى كوزل يناقلرينك وچكه‌سنك وعد ايتديكى رقيق ويموشاق قادينك هويتى ايله تيتره‌يوردى .

عمجه‌مك چهره‌سنده بويوك برفيرطنه واردى . بوغوق برسسله :

— بومملكتدن چيقوب كيتمكى وهيچ كلمه‌مكى وعد ايدرسه كز اوغوز بكى صاليويره‌بيليرم . ونهايت مقصد ، اساس و وطن بلكه بربريكزه قارشى اولان عشقكز بونلردن بويوك‌در !

— خاير ، خاير ، بوكا اوغوز هيچ بروقت راضى اولمايه‌جق ، بن ده ! ذاتاً بوطوپراق واوستنده ياراتمق ايسته‌ديكمز يكى توراندن باشقه عشقمز وارمى بزم ؟ عشقمزك بوتون اوضاعى يكى تورانه خدمت

ایتمك ، یکی توران ایچون یاشامقدن عبارتدی . ذاتاً باشقه عشقمز اولمادی که ! بونی براقوب کیتمك ، خایر ، قابل دکل !

— اوحالده بریکزدن بریکز بو یکی توراندن چکلمك لازم کلیور.

— اوغوز چکلمه‌سون ، اوغوز اولمه‌سون !

— اویله ایسه ایلك تکلیفم !

شیمدی قادین آیاقده ، حقیقی بر قلب قیاسی وقاریله یناقلرندن یووارلانان سسسز یاشلرله ، شیمدی ، درین بر صیزلایشله ، تقدیر ایتدیکم صمدانی برفدا کارلقله :

— یکی ، هایدی اوغوزك تخلیه‌سنی یازیکز ، دیدی .

بر قاچ دقیقه اوطه‌ده عمجه‌م بر ییلدیرم سرعتیله دولاشدی وفیرلادی. صوکره اوطه‌دن کیتدی. قیانك یوره‌کنده‌کی سفالتك ، بوتون سیماسنی اویان المنٹ ، اشکنجه‌سنك قارشیسنده بن‌ده‌دورامه‌دن قاپالی کوزلرندن ، پك اوزاقلرده دولاشان روحندن استفاده ایدرك اودادن فیرلادم .

حربیه نظارتنده بردن بره یکی برحیات اویانمشدی. یاریم ساعت سورمه‌دن حربیه ناظریله عمجه‌مك هیجانله قونوشدقلری صالونه بنی چاغیردیلر . عمجه‌م کاه تلفونله کاه حربیه ناظریله بر بش اون دقیقه مناقشه‌دن صوکره بکا بر کاغد اوزاتدی :

— بر اوتوموبیله آتلا ، توقیفخانهٔ عمومی‌یه کیت ، اوغوز بك تخلیه ایدلسون. صوکره بزم غزته‌لره‌اوغرا، خصوصیله «یکی‌عثمانلی»یه بوراده چوجوقلغکدن بری کوستردیکك ادبیات محبت واستعدادینی کوستر . غزته‌لرمز یارین باشدن باشه قیا ایله ازدواجمزدن ، قیا کبی

برقادینلك بزم طرفه کچمه‌سنده‌کی مظفریتدن ، یکی توران ایچون بونك تشکیل ایده‌جکی ضربه‌دن اولانجه شعر و قدرتلریله ستونلر دولدردقدن صوکرا کویا هیچ اهمیتی یوقش کبی ایکی سطرله اوغوز بکلك تخلیه ایدلدیکنی یازسونلر !

اوتوموبیل اوچارکبی بایزید میدانلك ضیالری آراسندن کیدرکن هپ ذهنمده برسؤال واردی : عجبا ملك قیایه سویلدکلری عجبا هپ پولتیقه‌می ؟...

ایکنجی قسم

حربیه نظارتنده قیانك عمجه‌مله أولمه‌سی واوغوزبکك تخلیه‌سی قرالاشدیغی خارق‌العاده اقشامدن صوکره ایکی شی روحمی بوتون قابلیت مراقی‌ایله اشغال‌ایدییوردی: قیانك أولندکدن‌صوکره آلاجغی طور ایله یکی‌تورانك خصوصیله اوغوزبکك قیانك بوازدواجنه قارشی آله‌جغی طور . بونلرك ایچنده اعتراف ایده‌رم‌که اك چوق تجسسمی اویاندیران اوغوزبکك حالت‌روحیه‌سی ایدی. عجبا قیا ایله آرالرنده‌کی رابطه ناصل بررابطه ایدی ؟ قردەشلکدن برآز فضله ، خیالی برهم مسلك اولمق محبتی‌می یوقسه تماماً بر عشقمی ؟ بونلرك هرهانکیسی حتی اك بسیطی بیله اوغوز بکه قیانك ازدواجنه قارشی الیم برصیزی حس ایتدیره‌جکنه امیندم . حتی قیا علی‌العاده برتیزه زاده اولسه بیله معارضی حمدی پاشا ایله أولمسی بویوك بر اوزونتو اولاجقدی . حالبوکه قیا یکی تورانك چهرهٔ هویتنی ویرن فوق‌العاده شخصیتلردن بریدی. بوشخصیته آزچوق یقین اولمق، درجه‌سنه کوره، اضطرابك شکلنی وشدتنی تعیین ایده‌بیلیردی .

قیانك آلاجنی طور و وضعیتی کورمك و تدقیق ایتمك نجه قولایدی . طبیعی قیا شهزاده باشنده قوناقده اوتوراجقدی . ذاتاً بنده اوأوده یاشایوردم . عمجه‌مك بویوك قیزی صبیحه قوجه‌سیله شامده ، یالکز کوچوکی ودیعه استانبولده ایدی . اوده آیری اوتوریبوردی . شیمدی قیا عمجه‌مله بنم ، ایکی بکارك اوتوردیغمز أوده یاشایه‌جقدی .

اوغوز بك حقنده‌کی تجسسم اوقدر قولای قابل ازاله دکلدی .

بوفوق‌العاده کیجه‌یی ، توقیفخانه‌یه تخلیه امرینی براقدقدن‌صوکره همان همان غزته اداره‌لرنده کچیردم . نهایت صباح اولدی . بنده «یکی عثمانلی» اداره خانه‌سنده محرراوطه‌سنده قاناپه اوزرینه اوزاندم . بك چوق سورمه‌دن غزته موزعلرینك باب عالی‌یی چینلاتان سسلریله اویاندم . یکی عثمانلینك باش مقاله‌سنی بن یازمشدم . برکنج محررك امضاسنی و یازیسنی باصلمش کورمك ذوقنی هنوز غائب ایتمدیکی بر یاشده اولدیغمدن ممنونیتله برکوز کزدیردم . صوکره همان یکی‌تورانی ایسته‌دم . یکی‌عثمانلی ایله عینی موضوع اوزرنده کوستردکلری اهمیتك تضادی تبسمی جلب ایده‌جك درجه‌ده ایدی . بز ، یکی تورانك هنوز بیلمه‌دیکی قیانك أولمه‌سی فلا کتنی پارلاق سرلوحه‌لر ، آتشین ستونلرله دولدیرمش ، اوغوزك تخلیه‌سنه ایکی کوچوك سطر تخصیص ایتمشدك . حالبوکه « یکی توران » ستونلرینی باشدن باشه اوغوزك تخلیه‌سنه حصر ایتمشدی .

« تخلیه امرینی آلیرکن » ، « حبسخانه‌دن صوکره » ، « فاتح یوردنده » دیه بویوك سرلوحه‌لرله اوغوز بکك مختلف زمانلرده‌کی

قيافت ، وضعيت و سوزلرينى ضبط ايديورلردى . اوغوزك حالت روحيه‌سنه اك چوق فاتح يوردنده‌كى نطق ايله يول بولنه‌بيلنيوردى . غزته‌نك مختلف پارچه‌لرى دفتر خاطراتمده شويله قالمش :

« پازار ايرتسى آقشاملرى اوغوزبكك فاتح يوردنده موعظه‌لرى واردى. بونى ايكى پازار ايرته‌سى‌در فاتح يوردى اعضالرندن ارطغرل بك ويريوردى . دون آقشام ينه ارطغرل بك كرسى‌يه كلمش ، موعظه‌سنه باشلامق اوزره ايدى كه اوغوزبك، سويملى بويوك باشنك حبسخانه‌ده آلديغى قاريشيقلغنى ، اثوابلرينك پريشانلغنى وتوزينى كيدرمه‌دن هيچ آرامزدن آيرلمامش كبى عينى قارده‌ش تبسمى ايله صحنه‌يه كلدى. حضارده‌كى حيرت وسونج تعريفك خارجنده برشدت، بر جوشقونلق كوستريوردى . اوزون قوللرينى بوتون حضارى قوجاقلار كبى آچدى، اوزاتدى وهيچ كيمسه‌نك مقاومت‌ايده‌ميه‌جكى شفيق نظرلر و تبسملرله حبسخانه‌دن چيقار چيقماز حتى آننه‌سنه كيتمه‌دن بورايه كلديكنى سويله‌دى . اوغوز بكك بوكيجه‌كى نطقى خصملرينه وحكومته هرزمان كوسترديكى دوربين سياسى تنقيدلردن، فرقه‌مزك پولتيقه‌سنى ايضاح و ترويج ايدن مقنع سوزلردن زياده يكى تورانك تجدد و انقلاب اجتماعيسنك اك رقيق بر نقطه‌سنده توقف ايتدى . نطقنه اكر براسم ويرلمك لازم كلسه «يكى تورانك قيزلرى» دينه‌بيلير . »

صوكره بونطقى غزته‌لر باشدن باشه ضبط ايديورلردى . اوغوز تام حبسدن چيقديغى بركون نه‌دن بو قدر رقت وحرارتله تورانك

قيزلرندن بحث ايدييوردى ؟ يكى تورانك ، عائله اساسانى ، قدسيتنى وضع ايتمك ايچون ياپه‌جغى اجتماعى قانونلرك لزومى اوزرنده توقف ايدييور ، اولا مسلمان ملتلرندن هپسنك بوكون غرب مدنيتنى آلامامش اولماسنك اسبابنى تحرى ايدركن هپ بونلرك اجتماعى بر حياتلرى و موجوديتلرى اولامامسندن ايلرى كلديكنى سويليور و هر درلو تكاملات مدنيه‌نك احتياجات اجتماعيه ايله ناصل قابل اولاجغنه‌دائر اوزون اوزادى‌يه ايضاحات ويرييوردى. دييوردى‌كه:

« باشقه تورك عرقنه منسوب مجار ، فینوا کبی ملتلرك واصل اولدیغی درجهٔ تکامله باقیکز . بونی صرف اقلیمه مخصوص بر تأثیره عطف ایتمك دوغرو دکل ! فینوالر ایچون برشی دییه‌مزسه‌م‌ده مجارستانله آره‌مزده‌کی اقلیم فرقی پك اودرجه آچیق دکلدر. آرامزده‌کی یکانه فرق ، اجتماعی فرقدر ، قادینلره قارشی نقطهٔ نظرمز فرقیدر . فقط اوجاغمزی ایصیداجق حرارتك منبعی، یوردیمزی یشیلله‌ده‌جك عمرانك واسطه‌سی هپسی بوقادین مسئله‌سندن عبارتدر . بونی دائما دوشونوردم . فقط بو سفر درت دیوار آراسنده آننه‌مك سوکیلی یوزندن اوزاق اولونجه دها چوق دوشوندم و حس ایتدم . بوتون حیات مساعیمده آننه‌مك متواضع ، کیزلی فقط بو مساعینك تملنی تشکیل ایدن تأثیرینی حس ایتدم . اوزمان چالیشمه‌مك ، هپمزك چالیشمه‌مزك معناسنی اولانجه قدرتیله حس ایتدم . هپمز اوجاغمز ایچون چالیشیورز، دکلمی؟ هپمزاولا کوکلمزك، وجودیمزك احتیاجاتنی تطمین‌ایلیه‌جك، دائما بوتون‌یورغونلق کدروالملریمزی دیکلندیره‌جك خلاصه باشمزی ایلك و صوك قویدیغمز یاصدقدن صوك وداعی کوزلریله ، قلبیله ویره‌جك بر شی احتوا ایده‌جك بر یووا ایچون چالیشیرز، دکلمی ؟

انسانلری ایلك چالیشدیران ناصل خصوصی بریورد حسی ایسه

دها متکامل بر صورتده چالیشدیران‌ده کندی یوردینك‌ده داخل اولدیغی‌اوته‌کی یوردلرك منفعتلرینك برلشدیکی برغایه‌در. بویوردحسی نه‌قدر برملتده قوی ایسه اوقدر حقیقی وبویوك معناسیله وطنپرور ، ملتپرور اولور . دقت‌ایدیکز ، تورکلرك مادی ومعنوی دوشدکلری زمان یورد کلمه‌سنك تورك لهجه‌سندن چیقدیغی زمانلردر . انسان عمومی بر یورد اوغورنده چالیشمق ایچون مطلق کندی یوردینك معناسی ، موقعی جانك ایچنده اولمق لازمدر . دوشونیکز که یورد کلمه‌سی یوردك افاده ایتدیکی یالکز بر انکلیزجه « حوم » ایله تقابل ایده‌بیلیور . بو یورد حسنك اك متکامل برشکلی‌ده شمال قوملرنده، خصوصیله آنغلو ساقسونلرده بولنیور . بو کون‌ده مدنیتك اك جانه یقین ، اك انسانی شکلنی اونلرده کورمیورمی‌یز ؟ فقط بویوردصمیمی بر یورد اولمق ایچون اونی قوران ایکی چفت ال ، ارکك و قادین الی ، بر بری ایچنه متقابل بر امنیت و محبتله کله‌بیلمه‌لیدر . کچیجی احتراصلرینه ، حیاتك دیدیمه‌لرینه وزهرلرینه غلبه چالاجق بر ذهن وقلب سویه‌سی ، آرقاداشلغی موجود اولمالیدر . بونك برنجیسی یعنی یورد سکاننده متقابل امنیت ومحبت بزده قابل دکل . چونکه‌قوانین اجتماعیه بوتون قدرت وقوتی ، قادینك استقبالی وحیاتی اوزرنده‌کی هرحقی برطرفه، ارککه ویرییور . مساوی برذهن وقلب سویه‌سی، آرقاداشلغی ، بوده قابل‌دکل. چونکه اولا برارکك آرقاداشنی‌ا کثریا کندیسنی سچه‌میور . ثانیاً سچسه بیله دواملی بریووا یاپمغی هروقت دوشونمکه ذهننك‌ارثی تمایلاتی مساعد دکل . دائما یکی وصرف‌مادی احتراصلر وذوقلر کچنجه‌یه قدر بریورد قوروب‌صوکره اونی ییقمق

حقنی عصرلردن بری ارککْ عنصری قوللانه بوتمایلات آرتق ارثی برحاله کچمشدر . صوکرا هیچ بروقت تربیه‌لریمز برارککی بر عائله رئیسی ، برقادینک آرقاداشی ، برقادینی‌ده مسئول ومطلق برعائله رئیسه‌سی ، برارککک آرقاداشی دیه حاضرلامامشدر . اونک ایچون یازیق که بوکون تورک قارداشلریمزک اکثریتنک یوردی یورددن زیاده ایکی جنس انسانک برزمان ایچون اوطوردقلری بر اودن عبارتدر . بوکون مملکتده عینی سیئه‌نک نتیجه‌سیله برچوق بدبخت قادین اولدیغی کبی برچوقده بدبخت ارکک وار . »

اوغوز هپ بومسئله اوزرنده دولاشیور ، برار کلکه برقادینك، بوتون برمملکت ارککی ایله برمملکت قادینلرینك متحد چالیشه جقلری سوکیلی بر مقصد اولورسه قادینلری بونك ایچون حاضرلامق لازم کله جکنه کچیور . صوکرا أل أله عینی مقصد ایچون چالیشانلرك قوراجقلری یووادهکی سعادت وامنیتی تصویر ایدییوردی. هله بومسئله اوزرنده توقفی بکا حبسده بلکه قیاحقنده بوتون بوتون باشقه دوشونمش اولاجغنی فرض ایتدیرییوردی . فقط ایرتسی کونی ناصل بر خط حرکت اتخاذ ایده جکدی ؟

تیزه سی وتیزه زاده سی اوغوزله یاشایان قیا ، نکاحی حربیه نظارتنده همان قیلدقدن صوکره أوینه عودت ایتمه مش ، دوغرو شهزاده باشنه حمدی پاشانك قوناغنه کچمشدی . بزم أوده اوهفته اویله برحاضرلانمق حماسی کچیوردی که عمجه م دوشه مه جیلر وترزیلرله یاشایور کبی ایدی. قیا ، او ایلك هفته هیچ میدانه چیقمادی . ودیعه همان قوناغه کلدی. قیانك هرحالده بوتون بوحاضرلقده هیچ رأیی و آرزوسی یوقدی . عمجه مك حاضرلادیغی دائره یی کزدکدن وعمجه مه بونك کوزل وصوك موده اولدیغنی سویله دکدن صوکره بوهیچ بر سیماسی اولمادن صوك موده ایله توصیف ایدیلن یپ یکی، ماضیسز ، هویتسز اشیالر ایچنده قیایی اسکی و آنتیقه بر موزه چهره سی کبی بوراده یبانجی بولدم .

اونك محیطنه کندی اجدادینك چهره‌سنی ویرمك ایسته‌دیکی جانلی و هویتلی اشیاسندن صوکره بو قاناپه‌لر ، پرده‌لر ، آینه‌لر اوکا نه سویله‌یه‌جکدی ؟ بو ماروکن جیغاره صالوننده آقاژو و اپك نازك اوتورمه اوطه‌سنه قدر هپسنی نه قادار یادیرغایه‌جقدی ؟ روحنده‌کی عرق و یورد چاغریشی بو یابانجی ، اوزاق محیط ایچنده صوصوب قیصلمایه‌جقمیدی ؟

بز بونکله مشغولکن برطرفدن‌ده قیانك ازدواجنك یکی توران اوزرینه تأثیرینی تدقیق ایدییوردم . شبهه‌سز بو ، اونلر ایچون‌بویوك بر فلاکت ، بویوك برضربه ایدی . قیاسنی غائب ایدن یکی تورانك چهره‌سنده ابدی بر اکسیکلکی اولاجقدی . فقط اعتراف ایدرم‌که بوفلاکته بویوك بروقار ومردلکله‌مقابله‌ایتدیلر. غزته‌لری بوحوادثی تکرار بیله ایتمه‌دی . بومسئله‌یه وبوتون قیایه هیچ بر وقت موجود دکلمش کبی ، ساکت ولاقید کورونمکه چالیشیورلردی . یالکز بر هفته قدر اوغوز اورته‌دن غائب‌اولدی . خسته دییورلردی . مختلف یوردلرده‌کی نطقلرینی کلوب ویره‌مدی . یکی توران ، اوغوزه بویوك برفلاکت و ضیاعه اوغرامش بر بویوك آدمه محبت وحرمتك ناصل آرته‌بیله‌جکنی کوستردی. اوغوزه قارشی کوسته‌ریلن پرستش‌وتعبدك شیمدی شخصی ، رقیق و نوازشکار بر چهره‌سی واردی . اوغوز سوکیلی بر رئیس کن شیمدی کندیلری کبی بویوك انسانی فلاکتلره اوغرار بر انسان اولمشدی . قیانك ازدواجنك یکی توراندە آچدیغی اویوغی‌اوغوزه قارشی کوستریلن بویکی‌حس‌دولدورمغه چالیشیوردی. اوزون مدت یکی توران کنجلرینك اوغوزی کوزلرنده حرمتکار

نملرله برتعقیب ایتمه‌لری، او آرالرنده یورورکن عادتا اوکا سورونمك ایچون ، اوکا دوقونمق ایچون بر یاقلاشمالری واردی که پك انسانی و کوزل ایدی .

عمجه‌م آرتق برزمان ایچون پولتیقه‌یه عائد خصوصاته قارشی فعالیتنی آزالتمش کبی ایدی . انتخاب اولانجه شدتیله دوام ایدیوردی. برهفته صوکره اوغوز نطقلرینه، آچیق موعظه‌لرینه اسکیدن دها آزحساسیتله فقط دها قطعی ومدهش برعزمله باشلامشدی . اسکی هیچ اولچوسنی غائب ایتمه‌ین لسانندن شیمدی یکی عثمانلیلره قیلیچلر، کرزلر ، اوقلرله هجوم ایدییوردی . یالکز مجادلاتنك حبسه کیرمه‌دن وچیقدیغی کیجه کوستردیکی حسی واجتماعی عناصری ، سیاسی وفکری قسمی یاننده شیمدی اسکی قوتنی محافظه ایده‌میوردی . بوازدواجدن صوکره اونك ویردیکی نطقلرك هپسنه تا انتخاباتك صوکنه قادار استانبولده دوام ایتدم، تدقیق ایتدم . بوآدمك روحنی آراشدیرمق بنجه عادتا مرضی برتجسس حالنی آلمشدی . اوغوزك پك دقت ایدلمزسه دیدیکم نقطه‌لردن باشقه حالنده پك چوق فرق ایتمش برشی یوقدی . شایان دقت باشی یالکز دها کسکینلشمش ، صاچلری حیرت ایدیله‌جك قدر آقلرینی آرتیرمش ویشیل نظرلرینك اسکی آراده‌کی یوموشاقلغی آزیجق غائب اولمشدی. بوکا مقابل اك بویوك شیلره مرد وساکت برنظر و کوکسله قارشی چیقان قوتلی برارکك حسی ویرییوردی . برده یکی تورانك قادینلریله دولو اولان افکار ومقاصد اجتماعیه ومدنیه‌سندن شیمدی بحث ایدرکن اسکیدن اونك ایچون سوکیلی بر موضوع اولان بو نقطه‌ده آزیجق کندیسنی زورلایه‌رق توقف ایده‌بیلیور ظن ایدیوردم .

حربیه‌نظارتنده‌کی نکاحك اون‌بشنجی کونی عمجه‌مله قیا مشترك حیاتلرینه باشلادیلر. بو، ساکت وادعاسز برعائله طوپلانیشی اولدی. بوطوپلانیش‌ده ودیعه‌ایله قوجه‌سنك اوآقشام بزمله یمکده بولنماسندن عبارتدی.

برپازار ایرتسی آقشامی ایدی. عمجه‌م هر وقت اعتیادی اولان شیق ودرست عسکرقیافتنده بردن‌بره کنجله‌شن‌بر حیاتله کیینمشدی. بنی‌قیانك‌صالونینه کوتوردی. قیا، ودیعه وقوجه‌سی ـ بر کنج‌یوزباشی ـ ایله اوتوریپوردی. صالونك الکتریقلری بر دوناتما پارلاقلغی ایله ایشیقلرینی یکی دوشه‌مه‌لره، آچیق قورشونی جدی، ساده اثوابیله قولتوقده سسسز و کیمسه‌سز طوریله اوتوران کلینه دوکیورلردی. ودیعه، بیاض‌پوللو آچیق‌اثوابی، قرمزی‌یناقلی کنج‌باشی، صوکره یانده‌کی شیق یوز باشی ایله‌صولغون قیا واختیار عمجه‌مدن زیاده کلین وکووه‌یه بکزه‌یورلردی.

قیا، قورشونی، یوموشاق، اوزون ایپك دالغه‌لری اوزرندن‌سیاه قیصه بوقله‌لری دوشن اینجه باشنی بز کبرنجه قالدیردی. عمجه‌م خارق‌العاده مونس ومجلوب برتبسمله بنی یانینه کوتوروب‌تقدیم‌ایتدی:

— عاصمی خاطرلایورمیسك؟ دیه صوردی. قیا بوتون بوتبسم وشعشعه‌لری کورمیورمش کبی متکبر وساده برخایرله اکتفا ایتدی. ایلك خاطریمه کلن شی باشنده وکوکسنده عمجه‌مك او قدر زماندر استانبولك اك ایی قویومجیلرینه یاپدیردیغی الماسلرك نچین بولنمادیغنی دوشونمك اولدی. فقط اوکا مقابل آیاقلرنده ظریف، ساده‌اسقارپینلر واردی. بلکه حمدی پاشایه بوقدر لطفی کافی کوره‌رك الماسلرینی

طاقلمشدی . بو ایلك آقشام غایت راحتسز و عجیب کچدی . هر کس قیایه خوش کورونمك ایستەیور، کیمسه بونك ناصل یاپیله‌جغنی بیله‌میوردی. مکالمه‌یی باشلی باشنه عمجه‌م اداره ایدییور، بویوك بر مهارتله سیاسیاتی لاقردی‌یه قاریشدیرمیوردی . بونی بزم محیطده یاپه‌بیلمك مشکلدی. هرنه‌حالسه، دامادی صبری بکله اردوده یکی تطبیق ایدیلن بالونلر حقنده مکالمه‌یه دالدی . بکا کچن سنه تعطیلمده فرانسه‌ده‌کی سیاحتم اثناسنده‌کی تحسساتمی سویلتدی؛ و دیعه‌یه مودادن بحث ایتدیردی؛ هپمزی آز چوق سویلتمکه موفق اولدی. فقط قیا مظلم و تهلکه‌لی بر ساحه کبی کندینه کیمسه‌یی یاقلاشدیرمیوردی. بوتون لاقردیسی قیصه‌اوت و خایرلرله تمام اولیوردی. اعتراف ایدرم که بوکا و بو سکوتنه هیچ ده اولدیغی محیطدن یوکسك کورونمك، هپسنه تپه‌دن باقمق کبی بر شکل ویرمیوردی . اولا بزم حیاتمزه قاریشمامسنه بر آز قیزییور - دی‌سه‌م ده صوکره بونك پك یابانجی اوله‌جغنی تقدیر ایدییوردم. طبیعی، نه و دیعه‌نك موداسی نه‌ده بنم فرانسز تیاترولرم اونك مراقنی جلب ایده‌جك ماهیتده موضوعلر دکلدیلر. اك چوق اردویه عائد تفصیلاته اهمیت ویردیکنه دقت ایتدم. بو، کنج صبری بکك آزیجق غرورینی اوقشادی . ظن ایدرم که همان سسی و اوضاعی دکشدی . عمجه‌مك عثمانلی اردوسی دیه دائما توصیف ایتدیکی اردومزی، آراده اونوتوب « تورك عسکری ، تورك اردوسی شویله بویله قیا خانم افندی» دیه خطاب ایدییوردی. بونك عمجه‌مده مسامحه‌کار بر تبسمدن باشقه‌بر شی یاپمامسنه آزیجق حیرت ایتمه‌م لازم کلیرسه‌ده عمجه‌مك اولندیکی کوندن بری، کندیسنده اولدن هیچ کورمدیکم بر مسامحه پیدا اولیوردی.

حتی بن انتخاباتده یکی تورانك بویله خارق العاده صورتده قازانماسنی آزیجق‌ده اونك مسامحه واهماله عطف ایدییوردم .

سالونده سیغاره‌لر وقهوه‌لردن صوکره ودیعه قوجه‌سیله وداع ایدوب أوینه کیتدی . ودیعه آرتق قیایی کویا یکی أوینه آلیشدیرمق وظیفه‌سنی ایفا ایتمشدی . فقط کونلر کچدکجه قیانك بو یکی أوینی یك‌ده بمسه‌مکه نیتی یوق اولدیغنك فرقنه وارییوردم . یمکه اینیور ، چیقیور ، کینیور ، اوقیور ، دیکیش دیکیور ، قوجه‌سنه قارشی ساکت وناز کمعامله ایدیور ؛ فقط بوأوی بمسه‌مك ، اداره ایتمك بوکا هیچ یاقلاشمایوردی . بوعائله‌ده عادتا أوی اداره و آرقداشنك بوتون مادی راحتنی تأمین وظیفه‌سی عمجه‌مه قالمشدی ؛ بووظیفه‌سنه انتخاباتده قازانمق قدر اهمیت ویرییوردی . قیانك اوتوردیغی اودانك توزندن کیدیکی چماشیرك اوتوسنه قدر هرشی عمجه‌مك آمر کوزلرندن کچیوردی . ایکی خرستیان اورته خدمتجی ایله برده سفره‌جی ، بر فرنك أوینك انتظامنی ، سکونتنی بوأوه ویرییورلرسه شبهه‌سز بو ، هپ عمجه‌مك دقت واداره‌سندندی . صوکرا قیانك کیدکلری ده شیمدی تماماً عمجه‌مك ألندن کچیوردی . قیا ناصل آرقه‌سنده جبه ایله حربیه‌یه کلمشسه اویله‌جه عمجه‌مك أوینه‌ده کلمشدی . عمجه‌مك شیمدی داخلیه نظارتنده‌کی ماصه‌سی اوزرنده دائما برقاچ مودل کورییوردم . بردفعه تبسمله باقدیغمه دقت ایتدی ، باشنی صاللادی :

— نه‌یاپارسك ، دیدی ، قیایی کیدیرمك لازم . بوقدر غیرتمه مقابل آنجق تنتنه ، الماس ورنك اولمامق شرطیله بودوز قورشونی یاخود سیاه ایپکلیلرك یکی بیچیملرینه تحمله آلیشدی . هله چاریقلرینی چیقارمقده

بلغارستانله صوك تجارت وحدود معاهده‌مزك نتیجه‌لنمسی قدر جداً صیقنتی چکدم.

هرحالده یاواش یاواش هرفداکارلغه دکه‌جك قدر دکرلی برقادین اولدیغنه بن‌ده قانع اولمغه باشلامشدم. بکا اك بویوك کلن شیئی، صرف او قدر الیم ومعظم بر فداکارلق دیه یاپدیغی بوازدواجده فداکارلق ماسکه‌سنك یاشلی نظرلری، کینلی، صومورتمش سیماسیله کزمه‌مسی ایدی. هرحالده روحندن نه‌لر کچیورسه بوقادین عزمکار وساده طبیعتنك بتون وقار واراداتی ایله اونلری اورتیوردی. فداکارلق دیه کیردیکی بو یولده آدم عقللی آدیملرله یوریوردی. شبهه‌سز عمجه‌می سومیوردی. وسوه‌مزدی. فقط خصومت‌ده کوسترمیوردی. ایکی کیشی قارشی قارشی‌یه قیانك اعتقادنجه اوغوزك حیاتی اوزرینه بر پازارلق یاپمشلر، اونی قیانك تعیین ایتدیکی دکل فقط حمدی پاشانك تعیین ایتدیکی بر بها ایله صاتون آلمشلردی. بونی فضله بهالی بولدیغنی آکلاته‌جق هیچ بر وضعیتی‌ده کورونمه‌یوردی.

کندیسنی جانلی وبویوك دنیاسندن ابدیاً اورتن بوحبسخانه‌سنده تنبل، فائده‌سز بر حیات کچیرمیوردی. دائما ألنده بر کتاب یاخود بر دیکیش واردی. أولندکدن برآی کچمه‌دن شهزاده باشنده محله‌مزك فقراسنی آیری آیری اوکرنمش هانکی أووده فقیر کلینلك برقیز وار، هانکی أووده غداسنی ویره‌میه‌جکلری، کییدیره‌میه‌جکلری قدر چوق چوجوق وار، هانکی أووده خسته وار وبوفقرالرك هانکیسنك اك چوق نه‌لره احتیاجی وار بیلیوردی.

بر آقشام ألنده کوچوك قولسز پاموقلیلر دیکیوردی. عمجه‌م صوردی:

ــ بونلر نەدر؟

ــ خماشیرجی عایشه قادینك تورونلرینه ایجلك.

ــ جانم بونکله اوغراشه جغکزه چارشیدن ایکی فانیله آلیویرسه کز..

قیا عمجەمه پك چوق شی بیلن فقط بیلدیکنی قارشیسنده کنه آکلاتەمایه جغنه امین برعالمك سکوتی ایله باقدی. صوکرا پاموقلری آمریقان بزی آراسنده اینجه پارمقلری ایله دوزلتەرك دیکیشنه دوام ایدرکن سادەجه:

ــ دائما بویله کیمکه آلیشمشلر، دیدی.

ایرتەسی کونی عایشه قادینك کندیسنه پارمق دیکیشلی بر خرقه دیکرکن عمجەم اعتراض ایتمەدی. چوق کچمەدن آشجی باشنك کوینده چوجوغنه قونداق حاضرلامقله مشغولدی.

بونلری نرەدن اوکرەنوب بیلمەسی شایان حیرتدی. چونکه همان کیمسه ایله قونوشمازدی. شیمدی یاواش یاواش قاپالی حیاتنه سادەجه انسانیتکار وخیرپرور بر قادین مقصدی ویرییوردی. اسکیدن افق افعالی نهایتسز واو قدر روحنەیاقین مقصدلرله دولو اولان بوقادینك بویکی آجی وقورو حیاتنده حالا یاشایەجق برشی بولماسی جدا تصورمك فوقنده برجسارتدی. اوده انتخابات کورولتولرینی ظن ایدرسەم پك مراقله تعقیب ایدییوردی. چونکه ماصەسی اوزرنده، ایش سپتی یاننده هرکون بیغینله غزته بولنوردی. فقط بوکا رغماً حالا بز اونك حضورنده سیاسیات قونوشمقدن تماماً اجتناب ایدییوردق.

باشقه بر مشغله واکلنجه اولسون دیه عمجەم اونی موسیقی ایله اوغراشمغه تشویق ایدییوردی. سالوندەکی پیانونك قاپاغنی همان عینی

موفقیتسزلکله هر آقشام آچار ، قاپار ، استرحامکار کوزلرله بر آز چالماسنی رجا ایدر، فقط هر آقشام عینی جواب ردی آلیردی. بر کون بردن بره:

— اسکیدن کوچوك ایکن سن بویله یاپمازدك ، سامیه؟ دیدی. او وقت قیا ، پازارلغنه صادق قالمایان بر آدمه وظیفه‌سنی اخطار ایدن بر وضعیتله:

— قیا! دیدی وصوکرا : بن یکی توران شرقیلری ، پارچه‌لری وموسیقیسی ایله خصوصیله طشره مکتبلرمزده درس اوقوتدیغم زمان او قدر مشغول اولدم که قلاسیق موسیقی‌ی پك چالامیورم، دییه کویا براز مسرت اولان ایلك اخطارینی تخفیف ایتدی. وبو، ایلك دفعه یکی توراندە بر موقعی وحیاتی اولدیغنی ذکر ایدیشی اولدی.

برده بو حیاتی همزه بردن خاطرلاتان وقعه‌لردن الك الیمی أولندکدن اون اون بش کون صوکره اولمشدی . بر آقشام یمکدن صوکره صالونده اوتوربیوردق . عمجه‌مله بنم حیاتمزی الك چوق اشغال ایدن سیاسیاتك قیا یاننده ممنوع وموضوع اولمه‌سی بزه لاقیردی بولدیرمق ایچون صیقنتی چکدیربیوردی . قیا باشی اوننده ، ساکت، دیکیشنی دیکرکن بز ماصه‌نك ایکی طرفنده بربریمزه باقیوردق . عمجه‌م آراده ماصه اوزرنده‌کی غزته‌لرك اعلانلرینی اوقیوردی . فقط بو صیقینتیلی، قورو آقشاملرك عمجه‌می صیقمادیغنه تماماً امینم . چونکه قیانك حضورنده اولمق ، قیانك ا کیلمش سیاه بوقله‌لی باشنه باقمق و آراده تصادفاً باشنی قالدیررسه قیانك درین مائی نظرلرینه بر آن ایچون دالمق بونلر اوقدر بویوك بر حظ ایدی که ! ظن ایدییورم که قیانك خصومت

وخیرچینلق کوسترمەدن ، آچیلماز بر سر اورتوسنه صاریلەرق بویله معتدل ولاقید داورانماسی عمجەمی هرکون آرتان وبویوین برانهماك و تحسرله بیوردی . اوده کندی طرفندن شیمدیلك قیابی فضله صیقەجق صورتده بوحسلرینی کوسترمیور ، ادعاسز وقطعی بر اداره مدیری ، مشفق بر آنا کبی قیانك حیات مادیەسنك انتظامنه باقمقله اکتفا ایدییوردی . بن بونلری دوشونورکن اوآقشام قیا ، هرحالده قصدی دکل ، باشنی قالدیرمش اوزونجه برمدت مائی کوزلری عمجەمه باقمشدی . احتمال عمجەمی کورمیوردی . هرحالده صولغون یوزنده سیاه کیرپیکلری آراسندەکی بو ایکی بویوك فیروزه نظرلرده بویوك براله قارشی صوغویوب سرتلشمك ایستەین برمجادله واردی. عمجەم بونظرلرك معناسی وقدرتی ایله بردن بره برکنج آدم کبی شاشیرمش ، کوزلرینی اونندەکی یکی تورانك براعلاننه ایندیرەرك اوقودیغنك فرقنه وارمەدن اوقومغه باشلامشدی :

« ارن کویی یوردنده جمعه مکتبی خوجەلغی آچیق قالمشدر. ارن کویی یوردی فداکار قیزلرندن برینی بوانسانی ودینی وظیفەیەدعوت ایدییور . »

قیا اونوتدیغی سوکیلی وآمر بر سسك چاغیردیغنی ایشیدیر کبی دیکیشی الندە ، آیاغه قالقدی . کوزلری یانیور ، یاناقلری یانیور ، بوتون اوزون وجودنده برشی یاپەجق ، برشی سویلەیەجك کبی بر وضعیت واردی . فقط کوزلری حمدی پاشانك بیاض و قدرتلی باشنه دوشونجه یاواش یاواش آتش لجدی ، اسکی سکوتی یرینه کلدی . بونك شیمدی فرقنه واران وقیانك بوحالنی کورن حمدی پاشا ألنی

قیایه اوزاتدی . كوزلرنده تقدیر و پرستشله :

— سن طانیدیغم توركلرك اك جسوریسك ، قیا ، ألكی ویرمزمیسك ؟

عمجه‌مك ألی هواده قالدی . قیا دیكیشلرینی طوپلایوردی .

— بو آقشام ایركن یاته‌جغم . الله راحتلق ویرسون ، دیدی . لاقید وساكت یورویشیله چیقدی كیتدی .

هر كون یكی تورانك قازانان بر نامزدی اعلان ایدیلیور ، هر كون یكی توران بویویور ، اوغوز مشهور بر آدمدن پك معزز وسوكیلی برآدم اولیوردی . آرتق انتخاباتك صوكنه كلیوردق . عمجه‌م استانبوله برمعتاد نامزدلكنی قویدی ، اوغوزده عینی یره قویمشدی . كچن انتخاباتده بروسه‌یه نامزدلكنی قویوب ده قازانه‌میان اوغوزشیمدی استانبولده قطعی برا كثریت قازانمقله قالمایور ، تورك عنصرینك اكثریتده اولدیغی قونیه ، قسطمونی كبی یرلردن نامزدلكنی قویماسی ایچون‌ده شدید رجالر آلیوردی . بو تورك ملیتپرورلكی سینیرلرینه دوقنمقله برابر عدم مركزیت فكرینی پك خوش بولان غیرمسلم وغیرتوركلرده یكی توران طرفنه كچیورلردی . انتخاباتك صوكنه دوغرو ایكی فرقه آراسنده‌كی مجادلات صوك درجهٔ شدتنی بولمشدی . نهایت یكی توران درتده اوچ نسبتنده برا كثریتله انتخاباتده قازاندی . بزم طرفدن آنجق اك طانمش سیمالر دها زیاده كندی شخصیتلری سایه‌سنده مبعوث اولا بیلمشلردی .

استانبول نامزدلرندن عمجه‌م واوغوز ایكیسی‌ده استانبول مبعوثی اولمشلردی . ظن ایدرسه‌م قیانك بردرجه‌یه قدر كندیسنه غیر قابل

تحمل اولماسی‌لازم کلن بوحیاتده‌کی متانتی فداکارلغنك یالکزاوغوز ایچین دکل توران ایچین‌ده بوقدر مثمر اولماسندندی . بن‌یکی تورانك بوموفقیتنی قیانك فداکارلغندن اول‌ده اولدجه تخمین ایتمش اولمقله برابر ینه قیایه ایچه بر کین حس ایدییوردم . یکی تورانك نامزدلری بربرر قازاندقلری اعلان ایدلدیکی کونلر هپ قیانك کوزلرینی آرایو-ردم . بوکونلرده یاناقلرنده حماسی‌برر قیرمزیلق، کوزلرنده غریب برپارلاقلق واردی . فقط تفاخره بکزر برشی نه قدر چالیشدمسه کوره‌مدم . عمجه‌م‌ده انتخاباتده قازاندقدن صوکرا ، صوك کونلرده پولتیقه‌ده آزیجق آزالمش اولان فعالیتی تکرار آرتمشدی .

بر آقشام ینه سفره‌ده عمجه‌م قیادن نزاکتله مساعده آله‌رق صوك کونلرده یاواش یاواش باشلادیغمز سیاسیات حقنده بکا بعض شیلر سویله‌یوردی . آزیجق کندینی‌اونوتدی ظن‌ایدرم ، بوکونلرده‌کی معتادی خارجنده یکنی تورانه اسکیدن یاپدیغی کبی سوکه‌جك قدر ایلری کیتدی. صوکره بردن بره پك‌ظاهری برتلاشله ایکیمزده قیایه باقدق. بوکونلرده حرارتلی کورونن چهره‌سی دها زیاده یانیوردی. کوزلرنده نهایتسز برحدتله فقط عدم تنزلی کوستریر بر سکونتله بزه باقیوردی . عمجه‌م شاشیردی :

ــ خسته‌میسك قیا ؟ دیدی .

ــ خایر .

آیاغه قالقدی . قیانك اللرینی آلدی .

ــ یانیورسك ، یاوروم ؟

ــ برقاچ کوندر براز باشم آغرییور ، اهمیتسز .

— ناصل امیتسز ؟ خبر ویرمك لازم کلیردی ، رجا ایده‌رم ، عاصم ، دوقتوره تلفون ایت .

— نافله ، دوقتورلق ایش یوق ، ایرکن یاته‌جغم .

— هر آقشام ایرکن یاتیورسك .

قیا ساکت وصیقنتیلی :

— اوتوریکز ، پاشا . ألنی ، قومپوستوبی کتیر ، یمکدن صوکره قرار ویریرز .

یك بللی بر صقنتی ایله قومپوستوبی ییدك . قیانك ، حقیقت چهره‌سنده قوتلی برحما علامتی واردی . یمکدن صوکره قهوه‌یی ایچر ایچمز آیاغه قالقدی . عمجه‌م :

— هیچ اولمازسه ، صوفی اوطه‌کده یاتسون ، قیا ؟ دیدی . قیا یانان کوزلری عادتا دولو ، یاناقلری آله‌ولر ایچنده دوندی :

— صوفی فلان ایسته‌مم ، پاشا . فقط اکر خسته اولاجقسه‌م ، رجا ایده‌رم ، باش اوجه برتورك خدمتجی کتیریکز .

— باق ، قیا ، یکی توران ناصل عقللی بر قادینده بیله انسان حسلرندن زیاده ملت‌حسلری یاپیور ! جانم ، برخسته‌یه برصوفی نیچون برعایشه قدر باقاماسین ؟

قیا ، برکره دها ، عایشه قادینك طورونه ایچلك دیکرکن حمدی پاشانك اعتراضنه ناصل باقدیسه اویله باقدی . صوکره براز خیرچین :

— رجا ایدرم ، اویله بنی صیقمایکز . کیمسه ایسته‌میورم . شیمدی عمجه‌م کندیسی سیغاره‌سنی یاریم براقدی ، قیانك آرقه‌سندن کیتدی . ایرته‌سی کونی قیا قهوه آلتی‌یه اینه‌مدی . بویوك برحرارتی

واردی . فقط بر باش آغریسندن باشقه بر علامت اولمدیغندن دوقتور خسته‌لغی آکلایه‌مدی .

خفیف بر صغوق آلغینلغی اولابیلیر ؛ اولمـایه بیلیر ، بر آز تحت مشاهده‌ده بولندیره‌لم ، دییوردی .

قیا اوطه‌سنده تحت مشـاهده‌ده اولدیغی کونلرده مجلس مبعوثان کشاد ایدلدی . هر کسك کوزی اك زیاده یالکـز ایکی طرفك بویوك ومشهور بر ر سیماسی دکل عینی زمانده حیـاتلرنده شخصی بر فاجعه لچن ایکی کیشیده ، عمجه‌مله اوغوز بکده ایدی .

بردن بره خلقك تعبد درجه‌سنده یوکسـلتدکلری اوغوز کنج چهره‌سنك چوق یاشامش ، حس ایتمش چیزکیلری ، بیـاض باشی ، پریشان قیافتی ایله نه قدر آلقیش اویاندیریورسه سیویل قیافتی ایچنده بیله عسکری بر شیقلق وتندرستلك کوسته‌رن عمجه‌م بیاض بیقلری ، دیم‌دیك قامتی ، اختیارلغنده فعال و پرحیات بر کنجلك یاشادان باشی ایله اوقدر نظردقتی جلب ایدییوردی .

ــ باقسه‌کا، ناصل شیق ناصل‌ده تام برارکك حالی‌وار . بلکه‌ده قیااونی سومشدر . دیه فیصلداشیورلردی. ایشته‌بو، قیانك ازدواجنك اوچنجی آینده اولمشدی .

مجلس مبعوثان آچیلدقدن‌صوکرا ایلك هفته‌لری اپیجه بحرانلی زمانلر کچیرییوردق . شـیـدی بو قدر معظم بر اکثریتی و حکومتی غائب ایتدکدن صوکره هیچ اولمازسه اولانجه شـدت وقابلیتی ایله مخالفت یاپماسی لازم کلن عمجه‌م عینی زمانده قیانك خسـته‌لغی اندیشـه‌سی وتداویسی‌ایله فعالیتنك برقسمنی غائب‌ایدییوردی. دوقتور بوکونلرده

خسته‌لنی قطعیاً تشخیص ایده‌میوردی . برهفته قدر برچوق قونسو-
لتاسیونلر ، انتظارلرله کچدی . عمجه‌م مجلسدن کلنجه اوستنی
دکیشدیریور . بکا ایرتسی کونی یکی عثمانلیده یازیله‌جق شیلر وارسه
معلومات ویریور، برایکی لقمه یمك ییور، بعضاً قهوه‌سنی بیتیریور،
بعضاً بیتیرمه‌دن قیانك یاننه کیدییوردی . هراقشامکی سؤاللریمه عینی
جواب :

— حرارت دوام‌ایدییور. دوقتوربرآز استراحت دها، دییور.

نهایت برکون ینه یمکدن‌صوکرا نوتلرینی ویرمك ایچون معتاددن
فضله صالونده قالمشدی که دوقتور کلدی . عمجه‌م پك مهم برمسئله
اوزرینه مناقشه‌ایتدیکندن ومباحثه‌لرینك دلائلنی قید ایتدیردیکندن
کندیسی یوقاری چیقامادی . فقط دوقتور یاریم ساعت صوکره
قاپی‌یی خفیفجه اورارق یانمزه کلدی . عمجه‌م دوقتوری کورور
کورمز جمله‌سنك‌اورته یرنده دوردی. قاچ کوندر متمادی یورغونلق،
اندیشه و اویقوسزلقله بوزولان یوزینی دوقتوره مراق و اضطرابله
قالدیردی :

— بوآقشام ناصل بولدیکز ؟

— شیمدیلك برفرق یوق. فقط یاواش یاواش خسته‌لغی کشف
ایدییورز کی .

— جکرلرنده‌می ؟

— اوفاق براوکسوروك وار. فقطبوحرارتی شیمدیلك کوکس
یاپدیغنی ادعا ایده‌مم . بودها عمومی، مبهم فقط اوکی آلنمازسه هرشی
اولابیله‌جك برراحتسزلق !

— خلاصه ایدیکز .

— عفو ایدرسکز، پاشام . بواویله عسکری برقطعیتله تشخیص ایدیلیر برشی دکل . بر دفعه جملهٔ عصبیه تماماً مختل . کندیسیله اوزون قونوشوب تدقیقه چالیشدم . اولا ، اوزون مدتدر کیجه‌لری اویومیورمش .

عمجه‌م باشنی صاللادی .

— بو بلکه برایکی آی دوام ایدن اویقوسزلق جملهٔ عصبیه‌سنی بوزدیغی قدر بنیه‌سنده‌ده عمومی بر ضعف ویرمش . بوتون وظائف حیاتیه‌سنه، جملهٔ عصبیه‌سنه، قلبنه، جکرینه، باغرصاقلرینه، معده‌سنه هپ بردن براختلال ، بربطائت یاپمش . خلاصه ، شیمدی براسمله توصیف ایدیله‌ین بوخسته‌لق اوکی آلنمازسه پك وخیم اولابیلیر .

— پك اعلا ، اویله ایسه اوکی ناصل آلنیر ؟ سویله ، دوقتور .

— اولا، بوخسته‌لغك اسبابنی آراملی، خانم‌افندی مادی، معنوی برفعالیته ، آچیق صحرا حیاتنه آلیشقدیلر ، دکلمی ؟

— أوت .

— شیمدی ناصل یاشایورلر ؟ یعنی ذهنلری وجودلری کافی درجه‌ده چالیشیورمی ؟

— أولی برقادین ناصل اسکیسی کبی چالیشیر ؟

— سوقاغه چیقیورلرمی ؟

— اولا برایکی آی محله‌ده‌فقرالری دولاشمق‌ایچون چیقیوردی. فقط هیچ کزمکه کیتمز . بونك ایچون چوق چالیشدم ، موفق اولامدم . شیمدی صوك زمانلرده محله‌ده بیله چوق دولاشد

یوقدی . دائما دیکیش دیکر ، اوقور ، ایشته اوقدر .

— کوردیکزمی ، بوفنا . شیمدی افندم ، کندیسنه ، همان اویوده‌بیلمك ، نه‌اولورسه اولسون اویوده‌بیلمك ایچون ایلك تدبیرم قوتلیجه برنارقوتیق ویرمك . بونی شیمدی سز ویرملیسکز ، پاشا. صوکره قطعیاً یالکز براقلمغه کلمز . دیدم‌یا ، قوتلی ومتین ، بللی ایتمه‌یور . فقط پك فنا برنوراستەنی کچیریور . صوکره ایلیق صو بانیولری ، فریقسیونلر ، بول وساده غدا ، حرارتی دوشر دوشمز کزدیرمك ، ممکن اولدیغی قدر اکلندیرمك ، مثلا آقشاملری بریکز اونك اوطه‌سنده اونکله مشغول اولمالی . واك نهایت ...

دوقتور بنم یوزیمه باقدی. عمجه‌م : — عاصمك یاننده سویلیکز ، دیدی .

— اوطه‌کزی موقت بر زمان ایچون آییرمالیسکز ، پاشا حضرتلری .

عمجه‌م دوقتورك روحنی ده‌لر کبی سوزدی . عجبا بو ، قیادن کلن برتأثیرله‌می ؟

— بوکا حاجت یوق ، عزیز دوقتور . علاجلرینی بن یاپه‌جغم ، کیجه‌لری بن بکله‌یه‌جکم . اویومغه کلنجه ، قیاپی اویوتدقدن صوکرا بنم اورادەکی برپاناقده یاخود بشقه براوطه‌ده اویومش اولمه‌مده نه محذور اولابیلیر ؟

دوقتور اوموزلرینی قالدیردی .

— سز بیلیرسکز افندم. برده ممکن اولدیغی قدر چوقجه آیران ایچیره‌بیلیرمیسکز ؟ ایشته رچته‌لر ، لطفاً بونلره بوکیجه باشلاییکز.

بو هفته چیقمادن مطلق خسته اویومالی . صباحلین اوغرارم . بونی ، افندم .

عمجه‌م آیاغه قالقدی . دوقتوری قاپی‌یه قدر تشییع ایتدکدن صوکره سسنده هیچ طانیمادیغم بردوشکونلك ایله :

— علاجلر یاپیلنجه بکا یوقاری کوندر ، عاصم ، دیدی . برده، اونی اشغال ایده‌جك هضمی قولای ، ذهنی اکلندیریجی بررومان بولامازمیسك ؟

— ینکه‌می اشغال ایده‌جك رومان ؟ بو ، اولسه اولسه آلپ تکین بکك صوك رومانی اولابیلیر ؟.

— اسمی ؟

— یکی تورانك قیزی .

— ها ، نام مستعارله اوغوز بك یازییورمش .

— بلکه .

— کچ .

تورك عسکرلری‌دییه یکی بر رومان دها وار . فقط هپ یکی توران قوللقسیونی .

— اولسون . موضوع ؟

طرابلس محاربه‌سی اثناسنده‌انور بکك‌بنغازی مجاهدین‌اردوسنده تشکیل ایتدیکی حیات اجتماعیه . بو ، جداً مراق آور بوکوزل ؛ بو قوللقسیونده « یمنده تورك عسکری » ده وار .

— پك اعلا ، بونلر سنده وارسه ویر .

براز صوکرا ، عمجه‌مك آلننده درین چیزکیلر ، ألنده بو یکی

توران قوللقسیوننك صوك ایکی نومروسی ، چیقدی کیتدی . بن‌ده اجزاخانه‌ده علاجلری یاپدیرمق و یوغورت بولدیرمق ایچون امر ویرمکه کیتدم .

علاجلری کوندردکدن بر ایکی ساعت صوکرا بن حالا کاغدلر آره‌سنده چالیشیرکن عمجه‌م اوطه‌مه کلدی . یوزی قیرمزی و قاریشیقدی .

— قیا قومیص ایسته‌یور . نره‌ده بولابیلیرز ؟

— آیران ایچمه‌یورمی ؟

— خایر ، ایشته یکی توران چیلغینلغی افراطی ! آیرانی‌ده فرنکستاندن کتیرمه‌دك یا ! فقط قابل دکل ، مطلق بو مرتجع حریفلرك ملیتپرور مودالری چیلغنلغی ، نه‌ایسه ، بولمالی. نره‌ده‌بولنور؟

— ظن ایدرسه‌م توران لوقنطه‌لرنده . بن شیمدی چیقار ، کونده‌ریرم . ناصل ، اویویه‌بیله‌جکمی ؟

— علاجنی ویردم ، آزیجق صیزه‌جق کبی ایدی . فقط آیران ایچیرمك ایچون اصرارمه ینه تیتزلندی . رجا ایدرم ، قومیصی چابق کتیر . بلکه ایچنجه اویور . بن اوکا « تورك‌عسکرلری » نی باشلادم خوشلانیور ، کبی .

او آقشامدن صوکره مجلسدن کلیرکن عمجه‌مك النده ایکی شیشه قومیص بولنیوردی . حتی بونی یکی توران غزته‌لری بیله یکی عثمانلی فرقه‌سی رئیسی حمدی پاشا حضرتلرینك نهایت تورك اولدیغنی خاطرلایه‌رق اجدادینك ایچکیسنی بالخاصه توران لوقنطه‌لرندن الیله آلدیغنی یازیورلردی .

بوکا مقابل غزته‌لرك برنده‌ده : « حمدی پاشا حضرتلرینك حرم عالیلری خانم افندینك فعالیتی » سرلوحه‌سیله بر مقاله چیقدی . بو ، قیانك فقرا آره‌سنده‌کی صرف انسانیتپرور حرکاتنی ، عثمانلی فرقه‌سی قادینلرینك‌ده نهایت فقرا تشکیلاتی ایله اوغراشدقلری شکلنده کوستریور ، مبالغه ایدییور ، بوکا سیاسی بر رنك ویرییور ، عادتا قیانی یکی عثمانلی فرقه‌سنك برعاملی کوسترمك ایسته‌یوردی . بو بزم پولتیقه‌مز ایچون ایی اولسه بیله حد ذاتنده فنا ایدی . ذاتاً کافی درجه‌ده اضطراب قیا عجبا بونی ناصل تلقی ایده‌جکدی ؟

بومقاله‌نك چیقدیغی آقشامدی . عمجه‌م برمعتاد کچ ویورغون کلمشدی. مجلس مبعوثانده عربده‌لی برمناقشه کچمش، قابینه‌دوشمشدی. اصل یکی توران عناصرینك الك قوتلی عامللرندن مرکب بر قابینه تشکیلندن بحث ایدیلیوردی .

یورغون ، دوشکون ، یمکده عادتا اویویوردی . شیمدی‌هرشیده اوغوز ایله آرتق قارشی قارشی‌یه ، أل أله بر مجادله کچیریورلردی . مجلس مبعوثان کرسیسنده اوغوز ، مدهش وبی‌رحم ، کویاممکتده‌کی مرکزیت پولتیقه‌سنی ابدیاً اولدیرمك ایچون هجوملرینی عمجه‌مك شخصنه توجیه ایدییوردی . عمجه‌م‌ده هروقتکی قدر وقور وقطعی فقط قیانك خسته‌لغندن ، باش اوجنده کچن اویقوسز کیجه‌لردن ، بلکه‌ده قیانك تأثیرندن اسکی بارد ، متحکم منطقنك هیچ مرحمت ایتمز وضوح‌وقدرتیله ، کنجلکی‌ایله هجوم ایتمه‌یوردی؛ حالبوکه اوغوز عمجه‌مك قارشیسنده عمجه‌مله‌مناقشه ایدرکن‌نهایتسز ، منبعی توکنمز بر کنجلك غلیان وآتشی ایله بوتون اعتراضاتی قاووروب‌کچیوردی.

عمجه‌م یمکدن‌صوکره بردن بر‌ه‌اون‌سنه‌اختیارلامش ، دها دوغروسی ایلك دفعه‌اوله‌رق حقیقی‌یاشنی دویمش کبی‌ا کیله‌رك کیتدی. ایچمده‌ده برشی چوکیور ، ییقیلیوردی عمجه‌م ضعیفلرسه بزم فرقه‌نك قوتنه، حیاتنه نه اولاجقدی ؟ بلکه قیانك ایلشمه‌سی اوکا اسکی کنجلکنی اعاده ایدردی . فقط بو قوتلی ، بوقادر مطلق قیا ، ناصل عمجه‌مك اك درین قابلیت وقدرتنی ییور ، مص ایدییوردی ! اوغوز ایچون یاپدیغی، داهادوغروسی یاپدیریلان فداکارلغك انتقامنی ناصل بیلمه‌یه‌رك آلیوردی .

عجبا قیا بوراده یکی توراندن اوزاق ، دائمی بر اشکنجه ایچنده یاشارکن یکی تورانك اك بویوك خصمنك بوتون فعالیتنی ، قابلیتنی ییه‌رك یکی تورانه ناصل خدمت ایتدیکنی بیلیورمی ؟

کیجه یاریسی اوطه‌م وورولدی . قالقدم ، آچدم . عمجه‌م ، چهره‌سی بوزوق و متأثر کیردی .

— عاصم، دیدی، بزم غزته‌لرده آرتق نه یازدقلرینی بیلمه‌یورلر. قیا حقنده‌کی او مقاله‌یی عدم مرکزیت غزته‌سی نه دییه یازدی ؟

— نه بیله‌یم عمجه‌م ، اونلرك ، غزته‌سنده سزك ایچون قومیص مسئله‌سی نه‌دییه یازیلدی ؟

— یوقسه بونی سنمی ویردك ؟

— خایر ، فقط بونك نه ضرری وار ؟

— نه ضرریمی وار ؟ فقط قیایی اولدیرییورز . بوکیجه قطعیاً اویومیور . علاجنك مقدارینی ایکی درجه آرتیردم ینه اویومیور . عصبی بر حماء هزیان ایچنده . بونی تکذیب ایتملی.

— ناصل اولور ، عمجه ؟ حمدی پاشانك بویله بر حوادثی تکذیب ایتدیرمه‌سی فرقه‌سی آراسنده ناصل بر تأثیر یاپار؟ ذاتاً اولندیککزدن بری تورانجی اولمغه باشلادیغکز یاواش یاواش سویله‌نیور بیله !

عمجه‌م ایکلر کبی بر شیلر میرلداندی. وبیاض باشی اللرنده، بر زمان ایکی طرفه صاللاندی . بو پك مهم و آجی بر موقعدی . نه یاپه‌جقدی ؟ قلبی ایله اعتقاداتی وبوتون حیاتنك اساساتی شیمدی قارشی قارشی‌یه چکیشیوردی .

— اداره‌خانه‌یه کیت، صاحب امتیازه قیانك خسته‌لغنی ، هرشیئی آکلات . بو حرکتك صرف انسانی برشی اولدیغنی سویله . بکا شخصی بر خدمت دیه بو ایشی یاپسون .

دوشوندم ، دیمك عمجه‌م بیله بر کون سودیکی بر قادینك صحتی ایچون اساساتی ضعیفلاتیوردی . بر تجربه اولمق اوزره :

— یا یازمازلرسه ؟ دیدم .

— او حالده قیابو اودن چیقوب کیده‌جك. معاهده‌مزه بوداخل دکلدی دییور وامین اول که کندی طرفندن سوزینه اوقدر حرمت ایدن بو قادین بز سوزیمزی طوتمازسه‌ق مطلق چیقار کیدر . بونی منع ایده‌میز .

— کیدرسه نه اولور ؟ سزده اسکی حیاتکزه وموفقیتکزه عودت ایدرسکز ، عمجه !

— چوجوق ! بونك فرقه‌مزه آچه‌جغی اسقاندال ، یا !

— صرف بونك ایچونمی ؟

— صوص ، عاصم ، خسته ویورغونم . کچیردیکم بحرانلرله بر

باشقه سی مطلق چیلدیرردی. بن کیدییورم. آیاق سسلرینی ایشتمه یورمیسك؟ سن ده غزته اداره خانه سنه !

— شیمدی ؟ بو وقت ؟

— سن کیتمزسه ك بن کیده جکم .

— یکی ، قالکز عمجه ، کیدییورم ؟

عدم مرکزیته بو تکذیبی ممکن اولدیغی قدرماهرانه یازدیرمقله برابر ، اعتراف ایدرم که هم یکی تورانلیلره هم ده بزم فرقه ده کیلره پك باقه میوردم ، هپ بزمله استهزا ایدییورلر کبی کلیوردی .

بونك چیقماسی بیله قیانك سینیرلرنده بومقاله نك ایلك تأثیرینی ازاله ایتمه دی . بر هفته کچمه دن دوقتورلر قیانك سیاحته چیقارلمه سنه مطلق اولارق اصرار ایدییورلر ، عکسی تقدیرده مسئولیت قبول ایتمه یورلردی .

قابینه تشکیلی اولا اوغوزه تکلیف ایدلدی. او، ریاست قبول ایتمیه جکنی فقط بر یکی توران قابینه سنه ممنونیتله کیره جکنی سویله دی. قابینه تشکیلنه نهایت اسکی یمن قهرمانلرندن احمد فوأد پاشا مأمور اولدی. اوغوز کندی آرزوسنه بناءً قابینه ده هم معارف هم ده داخلیه ناظری اولمشدی . قابینه مجلس معبوثانه کلمه دن عمجه م مجلسدن اذن ایسته دی . کندی فرقه سی قابینه اعتماد رأیی ایسته یه جکی کونه قدر قالماسنی ، مطلق او کون هیچ اولمازسه اعتماد رأیی ویردیرمه یی منع ایده مزسه بیله افکار عمومیه ده یکی قابینه نك پروغرامنك مضراتنی حس ایتدیره جك صورتده بویوك بر نطق ایراد ایتمه سنی ایسته یورلردی. عمجه مك کوزنده یاشلرله دوقتورك راپورینی آرقداشلرینه کوستردیکنی کورنلر اولدیغنی

ادعا ایدییورلردی. حمدی پاشایه اذن ویرلمه‌سنی کویا اوغوزبك ترویج ایتمش ایمش کبی روایتلر چیقدی . عجمجه‌م قیا ایله ممالکتدن حرکت ایتدیکی کون غزته‌لر قیانك خسته‌لغندن، قیا کبی بروجودك ضیاعنك معناسندن فلان بر چوق بحث ایتدیلر . ینه یکی توران غزته‌لری بو موضوعه قارشی ساکت وعنود برلاقیدی کوستردیلر .

۱۵ کانون اول ۱۳٤٧ ، شهزاده باشی

عمجه ،

قابینه جمعه ایرته‌سی کونی مجلسه کلدی ، بیاننامه‌سنی اوقودی . بونی غزته‌لرده کوریپوردم . سعرد مبعوثی خورشید سالم بك جداً بلیغ وشدید برنطق ایله مملکتی فلاکته کوتورن بوپولتیقه صاحبی قابینه‌یه اعتماد ایدلمه‌مسنی سویلدی . بوکا ، قارشی طرفدن سکود مبعوثی ارطغرل بك جواب ویردی . ارطغرل اوغوزك نسخهٔ ثانیه‌سی . فقط نرده اوغوز ! اوغوز حکومت موقعنده اسکیسی کبی سویله‌یه‌مه‌مکدن عادتا قودوریپوردی . بر چوق پاطیردیدن صوکره طبیعی اولارق بویوك بر اکثریتله اعتماد رأیی آلدیلر . بز سزك اولمادیغکزی بللی ایتمه‌مك ایچون پك چوق چالیشیورز . بن همان هر کون یکی عثمانلی‌یه یازیپورم . ینکم سز کله برابر بنمده بر آز یکی عثمانلیلق قانمی اویوشدیرمشدی. شمدی اولانجه قوتمزله چالیشیورز.
بوراده بعض عجیب شیلر اولیور . پادشاه وکلا ایله بعض مبعوثانه بر ضیافت ویردی. ضیافتده پك طبیعی اولارق اوغوزبکله آیریجه التفات ایتمش، نره‌ده بویودیکنی، ناصل تحصیل آلدیغنی صورمش. بروسه‌ده تاتار محله‌سنده دوغدم ، تحصیلمی ، داها دوغروسی تربیهٔ سیاسیه‌می

بروسه‌نك بویوك جامعلرنده واسکی پادشاهلرك اسکی بویوك تربه‌لرنده، سوکیلی خاقانمز ، دیمش !

بروسه‌ده تاتار محله‌سنده ! آرتق آکلارسکز یا ، نه‌قدر اصیل برآدم اوله‌بیله‌جکنی! ناظر اولدقدن صوکره نه‌قیافتنی دکیشدیردی، نه‌اوضاعنی . ضیافته استامبولینك آلتنده بموشاق برمنتانله کیتمش . بوراده اجنبی غزته‌لرندن برینك محرری بر أنترویوو یاپمش، قیافتنی دکیشدیرمه‌سی موضوع بحث اولمش .

— عمرمده یاقه‌لق طاقمادم وبوندن صوکره‌ده طاقمغه نیتم یوق، دیمش . بك قبا فرانسزجه سویله‌یورمش ، ممکن اولدیغی قدر بك اوغلی حیات اجتماعیه‌سندن قاچیورمش؛ حتی برقادین دشمنی دنیله‌جك قادار قادینلردن اجتناب ایتدیکی ایچون یکی توران پولتیقه‌سنده قادینلرك سویه‌سنی یوکسلتمك ، حیات اجتماعیه‌ده اونلره برر انسان موقعی ویرمك ایچون چالیشماسنه اخلاقیله‌ضد برقاعده دییه باقیورلر. بونلر یکی‌عثمانلی مزاح غزته‌لری‌ایچون بویوك سرمایه تشکیل ایدییور. کچن‌کون خنده‌ده برقاریقاتوری واردی. آیاقلرنده چاریق، آرقه‌سنده اوابدی قوزشونی قوستومی . لاقیردی سویلرکن أللرینی پانتالوننك بلنه صوقمق ایچون یلکنی کوملکنك اوستنه‌ده‌ویرمش ، قارشیسنده ظریف ، کوزل چارشافلی برقادین :

— قادینلر نامنه تشکره کلدم ، بویوك ناظر ، نهایت سز بزه قادین اولدیغمزی حس ایتدیره‌جکسکز ، دییور .

ناظرك کوزلری دونمش :

— قادینمی؟ تکریم اسیرکه‌سون، صرف سزی قادینلق قیافتندن

چیقارمق ایچون یکی بر پولتیقه ایجاد ایتدم ، دییور .

فقط نجه اوغوزك بوحاللریله آلای ایتمك اونك علیهنه دکل لهنه چیقیور ، بوضعفلر مفرط ملیتپرورلرك تقلیده قدر قالقیشه‌جقلری برر فضیلت اولیور .

داخلیه نظارتنه کله‌لی برهفته اولمادن مجلسده براستیضاحده مهم بر نطق ویردی . بوکا هجوم ایتمك ایسته‌یورز . فقط بك ضعیف نقطه‌سنی بولامیورز . صورت‌قطعیه‌ده عدم‌مرکزیته دوغرو کیده‌جك اما بونی یکی عثمانلی اداره‌سندن دها شدید بر اداره وقوتله یاپه‌جغندن آرتق دولتی تقسیم ایده‌جکلر ، اوته‌کیلر باشقه یرلره التحاق ایده‌جك فریادی قوتی غائب ایدییور . اونی طبیعی فرنك غزته‌لری تلغرافله ویریرلر : بن داها واضح اولسون دییه بعض پارچه‌لرینی آلیورم . همان یازوب بوآقشام پوسته‌یه ویره‌جکم :

بونجه سنه‌در یکی تورانك حاضرلادیغی (۱) تورك ملتنی یوكسلتمك؛ (۲) تورك ایمپراطورلغی عناصر مختلفه‌سنی عدم مركزیت ایله اداره ایتمك پولتیقه‌سنی یکی توران بوكوندن اعتباراً موقع تطبیقه قویمغه باشلایور. تكرینك اذنیله بونی تطبیق ایده‌جكدر. فقط بوقدر ضد ومتنوع امللر بسله‌ین مختلف قوملر آراسنده بونك ایلك تطبیق ایدلدیكی سنه‌لر حتی بلكه ربع عصر بویوك تهلكه ومشكلات كوره‌جكنی یکی توران تماماً تقدیر ایدییور. یکی توران بوعدم مركزیتك برداغلمه شكلنه منقلب اولمامسنه بوتون وارلغی ایله قرار ویرمشدر. مختلف عناصری مختاریته دوغرو كوتورن بویوك امتیازلر ویریلیركن تورك كویلوسنه اوته‌كی عناصر آراسنده اك چوق كریده اولان تورك معارفنه، آناطولینك عمومی عمرانته برنجی درجه‌ده قوتنی و قابلیتنی صرف ایده‌جكدر. كوچوك تورك اراضی صاحبلرندن عسكر آلمامق، تورك كویلرنده خوجه‌لق ایده‌جك اعدادی طلبه‌سنی [هرنه‌جنسدن اولورسه اولسون] عسكردن معاف طوتمق، اسكیدن روم ایلی‌یه صرف ایتدیكی فضله یول و شمندوفر و مكتب تخصیصاتنی یكرمی سنه مدتله آناطولی‌یه صرف ایتمك ایچون قانون لایحه‌لری حاضرلایور. بونی تورك، غیر تورك یکی توران فرقه‌سی مبعوثلرینك قبول ایتمه‌لری تحت قراره آلنمشدر. بو نقطه‌لرده حتی مخالف تورك مبعوثلرینك‌ده بزه ظهیر اولاجغندن

امینز . بو تورکلره خصوصی امتیاز قانوننك یالکز یکرمی سنه مدتله مرعی اولماسنی حکومت مجلسدن ایستیه‌جکدر. اوندن صوکره حکومت بوتون عناصرك بولوندیغی اولکه‌لرك و تورك ایمپراطورلغی اقوامنك هرصورتله اداره و ترقیسنی کندی قابلیتنه، ثروت طبیعیه‌سنه وچالیشقانلغنه ترك ایده‌جکدر . یالکز عناصر آراسنده‌کی موازنه‌یی محافظه ایچون حکومت بوایلك یکرمی سنه صوکره اك کریده قالانلره واك ضعیف اولانلره اولا یاردیم ایتمه‌سی ایچون ولزومنده تطبیق ایدلمك اوزره ، دیکر برقانون داها حاضرلامقده‌در .

عدم مرکزیتی تماميله تطبیق ایده‌بیلمك یکرمی‌سنه‌لك برسکونته و تورك عنصرینك غائب ایتدیکی موازنه‌یی بولمسنه وابسته اولدیغندن حکومت بوآرالق صلح وآسایشی و سکونت مملکتی اخلال ایده‌جك هردرلو حرکته مستثنا برشدتله مقابله ایده‌جکدر .

حکومت عینی زمانده مختلف یرلرده‌کی مختلف قوتلره کندیلرندن مأمورلر ، واليلر ، وميليس تشکیلاتنی همان یاپه‌جقدر . فقط بوایلك یکرمی سنه ظرفنده عدم مرکزیت ایله اداره ایدیله‌جك غیر تورك عناصری عادل ، فقط صیقی برتفتیش آلتنده بولندیره‌جقدر. کندی ریاستم تحتنده تشکیل ایده‌جکم بی‌طرف وعادل برهیئت تفتیشیه روم ایلی ، کردستان ، عربستان ، وروملرله مسکون آطه‌لرك مکتبلرینی طرز اداره‌سنی حکومتك تفتیشنه آچیق براقلمه‌یی تأمین ایده‌جکدر. غیرتورك مسلمان قرده‌شلریمزدن تورك‌ایمپراطورلغندن آیری براداره تشکیلی ایچون چالیشانلری یاخود اوفکری تلقین‌ایدنلری ، غیرتورك وغیرمسلم قرده‌شلریمزدن دیکر بالقان ویاخود باشقه بر واسطه ایله

ویرمکه چالیشانلری حکومت شدتله تأدیب ایلیه‌جکدر .

بن پولتیقه‌ده ، خصوصیله داخلی پولتیقه‌ده حکومتلرك مطلق بر امل ومقصدی اولماسی ناصل لازمسه او امل ومقصدلرینی ملته واضح برصورتده تبلیغ وملتك یاردیمنی ، اشتراکنی تأمین ایچین عینی آچیق وصمیمی بر خط حرکت اتخاذ ایتمه‌لری لزومنه ایمان ایدرم . بوایمانه توفیقاً حرکت ایده‌جکم . بکا یاردیم ایدن هرقوم، هرقرداش ووطنداش بوکون برداخلیه ناظرینك نفوذ وقدرتی، مشکل فقط شرفلی وظیفه‌سنی یاپیور دیمکدر . بونلرله ال اله چالیشه‌جغز . فقط تورك ایمپراطورلغنك صوك چاره وتدبیر نجاتی اولان بوآچیق پولتیقه‌یه خیانت ایدنلره هیچ امان ویرمیه‌جکز. تورك قرده‌شلریمك مبارزهٔ حیات واستقلالده صوك چاره‌لری ، غیرتورك قرده‌شلریمك‌ده ترقی وسعادتی ایچین ینه صوك چاره‌لری دییه دوشوندیکم بوخیرلی یوله هپسنی دعوت ایدرم .

ناصل آمریقاده جنوب شمالدن آیرلمق ایسته‌دیکی زمان سلاحله، طوپله یوله کتیرلدی وبوکون بربرندن قوپماز برآمریقالیلق واسطه‌سیله مربوط جماهیر متفقه بربرینه اورولدی ایسه بزده بو مختلف اقوامی بوبیوك ایمپراطورلغك استقلال وسعادتنه کندی منفعت واستقلاللری یولنده بربرینه اورمك ایچین ، هیچ یولمزدن انحراف ایتمیه‌جکز .

هپمزی یارادان تکری هپمزك یاردمجیسی اولسون .

شیمدی بو نطقك یکی عثمانلیلر اوزرینه تأثیرندن قورقیورم . نه دیرسکز ؟

امید ایدرم که سیاحت ینکه‌مك اعصابنه بکله‌دیکمز سکون وعافیتی ویردی . سزکده سعادتکزه تمنی کارم ، محترم عمجه‌م . بنی یکرمی

بش سنه‌در تربیه ایتدیککز یولده بوکون هر وقتدن زیاده ثابت وعزمیورم . عمریکزده آرتق هیچ برشی یاپماسه‌کزده سزك مملکتده یاپدیغکز پولتیقه‌یی بن سزك اسکی قابلیتکزله دکلسه بیله اسکی شدت وفعالیتکزله تعقیب ایده‌جکم اللرکزدن اوپر، ینکه‌مك صحت خبرینی وامرلرکزی بکله‌رم .

یکنکز

عاصم

*
* *

برلین ، ۱۸ کانون اول

عزیزم عاصم ،

شیمدی پوسته خانه‌ده سنك مکتوبکی غزته‌لرله برابر آلدم ، اوقودم . ینه بوراجقده جواب ویرییورم . اولاسیاسی قسمنه کله‌لم: اوغوزك نطقی قدرتلی فقط قدرتلی و صمیمی اولدیغی قدر ضعیف نقطه‌لری‌ده وار . اولا تورکلره وعد ایتدیکی امتیازات . بونی غیر تورکلر ناصل تلقی ایده‌جك ؟ عربده‌نك بویوکی بورادن چیقاجق . بو نقطه‌ده‌کی یکی عثمانلی تورك مبعوثلرینك بعضیلرینی جلب ایتمکه تردده دوشورمکه موفق اولابیلیر . فقط آناطولینك بویوك برقسم وارداتی آلان روم ایلی بوندن محروم اولونجه نه‌یاپه‌جق؟ بوامتیازات آیاق‌اوستنده دورمیور، هله صمیمیت وآچیق پولتیقه! بویله برپولتیقه داخلی ، خارجی نرده کورولمش ؟ بوکا یقین ایلکی بوقدر معترض قازانمادن یاپه‌مازمیدی ؟ بو نقطه‌یه سز قطعیاً اعتراض ایتمه‌یکز ، مملکتده مدهش بر آقینتی کبی آقان ، آرتان ملیتپرور جریان بزم

فرقه‌ده بر درجه‌یه قدر موجود ؛ بونی کوجندیره‌بیلیرسکز . سز عدم مرکزیته قلاسیق هجومی یاپیکز . ذاتاً بو عدم مرکزیت ، نائل اولانلرك بیله اعتراضنی جلب ایده‌جك بر ماهیتده . نجه عدم مرکزیت ایسته‌ین عناصر عثمانلی دولتندن آیرلمق ایسته‌ینلردر . بونلر ایسه بو تفتیشی قبول ایتمیه‌جكلردر . دیكر قسم غیر تورکلرده ذاتاً مرکزیتی ایسترلر . اوغوزك عدم مرکزیتنده‌کی میلیس عسکرلری تشکیلاتنك همان اجراسی بكا اك تهلکه‌لی قسمی کلیور ؛ بونك اوزرنده فرقه نامنه دکل وطن نامنه چوق توقف ایدیکز . بو بروسه تاتار محله‌سی محصولی چابقین شیمدیلك بر میلیس عسکری مسئله‌سنی چیقارمایه ایدی حالی بوقدر وخیم کورمیه‌جكدم . بو ، راحتمی قاچیردی . شدت پولتیقه‌سنه کلنجه بوده اتحاد و ترقینك ایلك مرکزیتله برابر تطبیق ایتمك ایسته‌دیکی پولتیقه . بوکا مرکزیتله موفق اولامادی ، عدم مرکزیتله عجبا داها چابقمی موفق اولاجق ؟ هرحالده شو دیدکلری اوزرنده اوغوز بیلدیکی کبی اویناماسون دیه ممکن اولدیغی قدر سیاحتمی تقصیر ایده‌جکم .

فقط اوغوزله بو دفعه جداً بوغاز بوغازه کله‌جکم . بو مبارزه‌نك بیلمم قیا اوزرنده نه تأثیری اوله‌جقدر ؟ فقط بونی یاپمغه مجبورم .

شیمدیلك بر آی ایچین آلتمش بش سنه‌لك حیاتمك ایلك تعطیلنی یاپیورم . قیانك اویقوسی ، اکر بنی آلداتمایورسه ، دها ایجه . اسکیدن داها ضعیف ، فقط بکا بر آز دها جانلی کلیور .

یکی تورانك مسخره‌لنی سیئه‌سنه بن ده اوغرادم . قیایی سوقاقده آوروپا قیافتنه صوقامادم . چانطه‌سندن سیاه ایپك جبه‌سیله بیاض

قرب دوشـین اورتو چیقدی . سویله‌دم ، سویله‌دم ؛ نه شـدت نه‌ده استرحام کار ایتمدی . ساده‌جه :

— بنم قیافتمدن اوتانیورسه‌کز استانبوله دونه‌رم ، دیدی .

هیچ اولمازسه چاریق کیمه‌دیکنه متشکر اولدم . ترندن اوچان جبه‌سی ، بیاض اورتوسیله چیقدی . نه‌ایسه اونی برنوع راهبه فلان ظن ایدییورلر ، غالبـا . فقط کوزللکی نظر دقتی جلب ایدییور . شـیمدی ایچمدن عقلنه چاریق کیمك کلمدی دیه شـکر ایدییورم . سوقاقلری وبوتون مؤسساتی بویوك بردقت ومراقله تعقیب ایدییور . فرانسزجه‌سنی هیـچ اونوتمه‌مش . اون بش یاشنده ناصل قونوشورسه اویله قونوشیور . اوتلده غارسـونلر اوزرینه بویوك بر تأثیری وار . یمکی اوطه‌مزده ییورز . کیجه‌تان هاوزره کوتوردم . برآز آلمانجه‌ده بیلدیکنی ایلك دفعه آکلادم . کندی کندینه اوکرنمش اولدیغنی ، اوقودیغنی فقط قونوشمادیغنی سویله‌دی .

«سلام سکا ای کوزل کوك! سلام سکا وطنك یشیل تارلالری!» پارچه‌سنده باشنی لوحه‌یه دایادی ، یاناقلرندن یاشلر آقمغه باشلادی .

غزته آرایور ؛ فرانسزجه غزته‌لری بولدیرتیـور . بویوك بر صبرسزلق وصیقنتی کوسته‌رییور . شیمدی مطرد برهوا ، روز کارسز وقوروبریر بولمق ایچون تیروله ، اینسبروغه کیده‌جکز . فقط قورقیورم عاصم ، قورقیورم بوراسی‌ده اوکا شفا ویرمه‌یه‌جك . بکا ترنده دون بردن بره دیدی که :

— مطلق بکا سیاحت لازمسه آناطولی‌ده بریره کوتورملی ایدیکز . صانکه یشیللك ، اورمان وصو بزم یوردیمزده یوقمی ؟

— فقط یوللر هر وقت منتظم دکل وشمندوفر یوق. هله اوتل!

— شمندوفری اولمایان یرده آته بینردك ، یکی تورانك هیچ تصور ایتمدیککز یرلرده یوردلری وار .

— بوقدر راحتمی ؟

جواب ویرمدی . یکی توران قوللقسیوننده تورك عسکری کبی باشقه کتابلر وارسه کوندر. ایچمده بوچوجوغه نهایتسز بر آجیمقله، حدتله برابر برده حرمت وتقدیر وار. آدم عقللی بریره صرف ایدلسه نه قابلیت ؛ آز یجق دها آز شووەن وآز مفرط اولسه نه ذکی وایی برقادین .. فقط هپ بونلره رغماً بنی بوقادین مطلق براقه جق. اکر کندیسی کیتمزسه أولوم آلوب کوتوره جك . او قدرکه یوزی ، کوزلری بودنیادن باشقه برکوزللك آلدی ! دون حیوانات باغچه سنی کزدك . قفسلرده یشیل و حر اورمانلرینك حسرتیله بویونلری بوکولمش ، کوزلری سونمش کوزل وحر قوشلر ، محزون کوزلریله یوردلرینی دوشونن محزون غزاللرله قیانك آراسنده برمناسبت بولدم. بن اختیار عسکر نیچین بو کوزل اسیری بویله طوتدیغمی دوشوندم . فقط دوشوندم . فقط ناصل ونه دیه صالیویره بیلیرم ؟ بیلمم عاصم سز ومسلکم بکا کندی فلاکت وحیاتمی یاشامق ایچون هیچ حق ویرمیه جکمیسکز؟ چوق شکرکه وجدانم بکا مملکتك سلامتی ایچین بوزوالل قیایی اوغوزدن ویکی توراندن اوزاقطوتمق لازم کله جکنی سویله یور . یوقسه اونی یانمده بویله حبس ایتمکدن براذا دویه جقدم. کورویورسك ، آرتق تماماً اختیارلادم ، عاصم .

شیمدی قیانك صوك یازدیغی شی نه‌در بیلیرمیسك؟ بنده عثمانلیلغه

بدل تورکلك حسی اویاندرمق . بو اوکا لاقیردی سویلەمکە وسیلە اولدیغی ایچین سکونتله دیکلەیورم . فقط زواللی چوجق ، ناصل تجربەسز! شیمدی سیاه صاچلرینك آغیرماسنه رغماً اوقدر چوجوق وصافدلکه ! بوتون حیاتی وموفقیتی مطلق برصمیمیت ودوغریلق اوزرینه مؤسس. اوغوزك دوغرولق پولتیقەسی قدر برصاف چوجوق اویونجاغی . فقط موفق دە اولدقلری زمانلر وار. هرحالدە بوصافیت پولتیقەدە نەقدر مضرسه تورك ملتنك حیات باطنیسندە اخلاقی بر تجدد وتحول ایچون اوقدر مفید . یالکز ؛ کندیلرندن پك باشقه ، اساسی قورنازلق اولان قواعد اخلاقیه ایله مقید دیکر عناصرله مبارزۀ حیاتدە آلدانمایەجقلرمی ؟ باق سکا پولتیقه یرینه نه اوزاق شیلردن بحث ایدییورم .

کوزلرکدن اوپەرم . چالیشمەکه ممنون اولدم . انشاءالله موفق اولورسك !

عمجەك

حمدی

عمجەمك بومکتوبنی المدە بویوك بر حدتله صیقدم. آرتق قوتلی دماغی ، هرشیئی قیا قارشیسندە جیلق اولمشدی. او قطعی ، واضح، سیاسیاتك اك اینجه نقطەلرینی هیچ بر شیدن چکنمز بر اینجەلك ایله تطبیق ایدرکن اخلاقی ، حسی هیچ برملاحظەیی ذهننه اوغراتمایان حمدی پاشا شیمدی نرەدە؟ دیمك که قیابی فدا کارلغه اغفال ایدیشی سیاسی بر موفقیت مقصدیله دکلدی. فقط او دقیقه بیله غزتەلرایچین

تعلیمات ویریرکن ذهننده سیاسیاتك الك بویوك موقع طوتدیغی حسنی ناصل تلقین ایدییوردی . قلبمده قیایه قارشی بومکتوبدن صوکرا سونمز بر کین قاباردی.

بو آرالق اوغوز بوتون فعالیت وقدرتی ایله معـارف وداخلیه‌ده چالیشیوردی . بوسـنه حتی بودجه‌دن اول عدم مرکزیت اصـول اداره‌سی وتورك ـ بوکا طبیعی ارمنی و کردلرك‌ده داخل اولدیغی ـ ولایتلرینك خصوصی امتیازلری ایچین قانون لایحه‌لرینی یکی تورانك قزاندیغی بویوك موفقیتك حرارتی صوغومه‌دن مجلسه ویردی. بونلر انجمنلرده مذاکره ایدیلیوردی. برپازار ایرته‌سی کونی ایچون هیئت عمومیه‌نك روزنامه‌سنه کچمشدی.

بونی تلغرافله عمجه‌مه خبر ویردم . اون ایکی سـاعت صـوکرا مستعجل بر تلغراف آلدم : « جمعه‌ایرته‌سی اقشامی استانبولده‌یم . » بوکا پك زیاده سویندم. نهایت عمجه‌م قیانك نفوذینه رغماً اسکی حیاتنه وممکلت ایچین اساسلرینی مدافعه‌یه کلیوردی.

جمعه‌ایرته‌سی آقشامی یدی قوله‌ده بویوك غارده ساعت‌یدیده‌کلن اکسپرسدن عمجه‌م وجبه‌سی‌وباش اورتوسی ایله قیا، چیقدیلر. قیانك رنکی صولغون ، فقط کیتدیکندن پك چوق جانلی ایدی. او اقشام عمجه‌م یمکدن‌صوکرا قیانك حضورینه‌یموشادیجی تأثیرندن‌قورقارکبی:

ـــ هادی ، عاصم سنك اوطه‌که چالیشـمغه ، قیـا ، سن اذن ویررسك ، دکلمی ؟ دیدی.

قیا ، ماصه‌نك اوزرنده بولدیغی غزته‌لره دالمشدی.

یوزنده اوزون بر حسرتدن صوکره سوکیلی برشیئه‌قاووشمقدن

متولد بر حظك ويره‌جكی پنبه‌و كوزل بر سكون وسكونيله برابراوزاق خوليالی بر تبسم واردی. او دقيقه احتمال اوغوزك آتشين نطقلرندن برينی اوقيوردی. عمجه‌مك خطابنك نه‌معناسنی نه‌ده كيمدن‌كلديكنی آكلاميه‌جق قدر دالمش اولديغنه امينم. فقط، بلكه غير اختياری، باشنی قالديردی. چهره‌سنده او آيلردن بری كورمه‌ديكمز ايلك وسعادت رؤياسيله تبسمی صولمادن باقدی. او وقت عمجه‌مك بوتون وارلغی ايله، آيرلق ايسته‌ديكی نفوذه نه‌قدر مجلوب اولديغنی‌قلبم آته‌رق آكلادم. برآن قدر، اولديغی يرده آياقلری كری كيتدی. صوكره چابوق بر كنديسنی‌طوپلايشله اوطه‌دن چيقدی. وبمله آشاغيده جداً چاليشدی. اوغوزك مختلف زمانلرده‌كی نطقلرينك مهم نقطه‌لرينی ضبط ايدييور، تا اسكيدن بيلديكم بر فعاليتله دولاشيور، كوزلری ثابت وفعال، دوشونيوردی. بو پك شايان ممنونيت بر علامتدی.

نهايت مشهور پازار ايرتسی كلدی. مجلس مبعوثان مثلی كورولمه‌مش بر ازدحامله دولمشـدی. قابينه‌نك او كونكی چهره‌سی پك معنيدار وتوركدی. يمن قهرمانی احمد فؤاد پاشـا اونيفورمه‌سيله، خارجيه ناظری آلپ تكين بك يووارلاق تورك چهره‌سنك آناطولی‌سكوتی آلتنده‌كی احتياط واعتدالی ايله كورونيورلردی. نافعه ناظری پانچه مقتدر، ذكی وعزمكار بر سلاو چهره‌سی؛ زراعت ناظری‌وارتكس افندی آناطولينك باشقه چهره‌ده‌ناموسلی، فداكار وجسورچوجغی؛ پوسته ناظری بر كنج روم، اوقاف ناظری كوزل نجيب چهره‌سيله چولك عرب مدنيتنی هضم ايتمش بر كنج عرب! شيخ‌الاسلام‌ديكر اختيـار اسكی بر عرب، نهايت حربيه ناظری‌ده مائی وبارد متحكم

كوزلرى، متين قفاسيله طرابلس محاربه‌سنده چولده يكى بر حيات وبلدهٔ عمران يارادان وطنك سوكيلى برچوجوغى ايدى. الك شايان دقت نقطه قابينه‌نك غير تورك اعضالرى اسكيدن برى تورك ايمپراطورلغنه صادق قالمش عزمكار، فقط عدم مركزيت ايچين اتحـاد وترقى ايله ايللك سـنه‌لرى چارپشمش نهايت عين فكر واسـاسله طوپلانمش معروف وبويوك سيمالردى. نهايت داخليـه نظارتنك يكى قانون لايحـه‌سنى مذاكره‌يه قويديلر، ايشته بوكون عمجه‌مك بوتون حيات مسلكنى تتويج ايدن الك بويوك كونى، بلكه‌ده صوك بويوك كونى اولدى.

هرماده موقع مذاكره‌يه قونلديغى زمان اوزون وآتشين بر نطقله اوغوز طرفدارانى عادتا صارصه‌جق بر قدرت وضوح ومنطقله سويله‌دى ونهايت خاتمه اوله‌رق:

— ياكلش ياپيورسكز وطنداشلرم، ديه هايقيردى. مملكتك اختيار وتجربه‌كار بر عسكر وسياسيى صفتيله سويليورم كه بو تورك مليتپرور، روم مليتپرور داها بيلمم نه‌مليتپرور، جريانيله عدم مركزيت بر فلاكتدر، بر مقاسمه وانحطاطدر. ذاتاً مليتپرورلك جريانى وعدم مركزيت جريانى بوايشـدن بر برينى دوغوران ايكى مصيبت! ظن ايدرميسكز كه باشقه لسان، باشقه ماضى، باشقه امللرله بر حكومته يدى سكز عرق تشكيلات سياسيه‌لرى‌ده آيرى اولديغى حالده صادق قالسون؟ خاير!. داغيليورز. اينانكز، توركلر سزكه بومليتپرورلك توركلك ديه عثمانليلقدن رجعت ايدييورسكز، اوته‌كى وطنداشلريكزله آرا كزده‌كى منفرد باغى چوزييورسكز؛ غير تورك عثمانليلر سزكه برر برر كندى خصوصى قانونلر، خصوصى امللر، لسانلرله وادارەلرله

ملیتپرورلك جریانیکزك طبیعی بر نتیجه‌سی اولارق آیری آیری آیریلیورسکز، سزك‌ده عثمانلیلق رابطه‌کز چوزیلیور وطن ایتمه‌یکز که بونکله کندی باشکزه کندیکزه مخصوص بر حکومت یاپه‌بیله‌سکز! بوده خایر. بو عرقی وملی تمایلاتکزه مغایر حکومتلرك بر لقمه‌سی اولورسکز. ارمنیلر روسیه، عربلر انکلتره وآطه‌لر بحرسفیده حاکم بحری مملکتلر، وملتلرك آراسنده شخصیتکزی، ملیتکزی نامکزی، هر شیئکزی تورك ایمپراطورلغی خولیاسی ایله داغیدیورسکز وسز تورکلر، سزلر بو حالکزله، بو وطندن کندی الکزله بو یوك پارچه‌لر قوپاردقدن صوکرا عجبا آناطولیده کوچوك بر عشیرت حالنه عودت ایتدیککزی بلکه آلتکزده یالکز آتلریکزله آسیای وسطایه یوزیکزی چویردیککزی آکلایه‌مایورمیسکز؟ صوك سوزی سویله‌مه‌دن دوریکز وبر آن دوشونکز! اکر مرکزیتدن داخلیه ناظری بك افندینك اولدن بری یکی توران پولتیقه‌سنك یکانه سلاحی وقوتی اولارق تورك عنصری متضرر اولیور، تورك عنصری بیتیور فریادی دوغری ایسه عدم مرکزیتدن‌ده بوتون بر عثمانلی ایمپراطورلغی داغیلیور. هم نیچون تورك عنصری، تورك عنصری دییه هایقیرییور-سکز؟ تورك عنصری ایسترسه داغلسون، ایسترسه مضمحل اولسون، تورك عنصری عثمانلی ملتنده یاشایه‌جق تورکلك وهویت براقمامشدر. آمریقاده هانکی انکلیز، آمریقایی تشکیل ایدن ایتالیان، اسپانیول وسائر قوملره قارشی انکلیز، انکلیز عنصری دییه بر دعواده بولنمشدر؟ بوکون نه آنغلوساقسون، نه لاتین اولمایان بر آمریقا حکومتی و آمریقا ملتی خصوصی ملیتلرك محویله عمومی بر ملیت آلتنده بر آمریقا ملتی یاپمش دکلیدر؟

عمجه‌م بونی سویلرکن او قدر متأثر و صمیمی ایدیکه بوتون مجلس بر آن ایچون صمیمی و تهلکه‌لی بر سکوتله صوصدی. صوکره هر کسك غیر اختیاری کوزی اوغوز بکه دوندی.

اوغوز، عمجه‌مك بوتون مقصد واملنك قلبنك آتشی کورونن تهیجنه قارشی هر شیئی قاورایان بر اعتدال و سکونت آلتنده حس ایدیلن مطلق و یکی بر کنجلك حیاتیله کرسی‌یه کیتدی. قابینه اعضالرینك منتظم سیاه ردنغوتلرینه بدل او بول، ابدی قورشونی قوستومیله ابدی وقورشونی ایپك کوملکنك قدرتلی وعضله‌لی بوینی آچان یاقه‌سنده‌قیرمزی بویوك بر بویون باغی کوریلیوردی. قیرواوزونجه صاچلری آلتنده هپ خط وقوتلی اعضای وجهیه‌سیله صوك کونلرده صوك درجهٔ قابلیتی ایله حیات طاشان باشیله خلقه بر آز باقدی. بو اونك لاقیردی سویله‌مدن دائمی عادتی ایدی. قولنی قوستومنك بول قولی آلتنده بوتون قدرتلی عضلاتنی وبو مختلف عرقلری ملیتلرینه بربرینه رغماً باغلایه‌جق دوکومی یاپمغه قدرتی اولدیغنی کوستریر کبی قالدیردیغی زمان‌اسمر وناصرلی‌بویوك النك‌خفیفجه تیتره‌دیکی‌محسوس اولیوردی. بودفعه‌کی توقفی هرزماندن فضله اولدی. صوکرا مثلسز سسنك بوتون آمریت واقناع ایدیجی آهنك وعظمتی‌ایله عادتا جمله‌سی جمله‌سنه مقابله ایتدی:

یا کلیورز وطنداشلرم، دیه کورله‌دی. مملکتك حیاتنك‌تامنابعنه چیقمش، تورك کویلرینی تدقیق ایتمش وممکتنك صوك سلامتی‌ایچین

اولمکه حاضرلانمش عاجز بر تورك اوغلی صفتیله سویلەرم : عدم مرکزیت نه فلاکت ، نه مقاسمه، نەده انحطاطدر . نەعدم مرکزیت ملیتپرورلکی، نەده ملیتپرورلك عدم مرکزیتی دوغورمشدر، ملیتپرولك اون طقوزنجی عصردن بری هر ملتك کچیردیکی خیرلی خیرسز ، هرنه ایسه غیرقابل اجتناب برانقلابدر، حتی بوکونکی «أندیویدوآلیزم» تکامل شخصینك ناصل اوکنه کچلمزسه بویوك مربیلرك، حکیملرك برخیال دیه باشلایوبده بوکون کوك صالوب هر شخصی ـ اولا بن حیاتمه ، تکاملمه ، هرشیئمەصاحب ، هرشیئمدن مسئول برشخصم ـ دیه سوروکلەیوب کوتوریورسه ملیتپرورلك جریانیده ینه فردده دوغان شیئك جمعیت حالنده اجتنابی غیر قابل برحرکتی اولمشدر . فقط ناصل «أندیویدوآلیست» برتربیه برمملکتك انضباط وادارەسنده آنارشی یاپمایورسه ملیتپرور برقاچ ملتله برلکده حصوله کتیردکلری ادارەده مطلقا داغلمایی انتاج ایتمز . هله بونلری مشترك سیاسی بر منفعت ، بوتون موجودیتلرینك ادامەسی ایچون الزم اولدیغنه قانع اولدقلری بر باغ باغلارسه یاپەجقلری مشترك اداره هیچ بر وقت داغلماز .

مملکتده یدی سکز عرقك یدی سکز لسانی اولماسی نه عدم مرکزیت حسلرینك نەده بوکونکی ملیتپرورلك حسلرینك محصولیدر . بواسکی عثمانلیلرك وقوفسزلق ولاقیدلکلرینك میدانه چیقاردیغی بر شیدر . وقت وزمانیله تورك مکتبلری آچلمش ، تورکجه تحصیلی ویرلمش اوله ایدی برآرناود ملیتپرور جریانی قارشیسنده بولنمازدق . کذلك ، غیرمسلم قردشلریمز ایچونده برقاچ عصراولی تورکجه تحصیلی

مجبوری اولا ایدی ، بر قاچ عصر اولی ، مرکزیت دنیلن پولتیقه وایده‌آلی تعقیب ایدن بر حکومت و ملتك یاپاجغی هر شیئی یاپمش اولمامز لازم‌ایدی . فقط اجدادیمز یقین‌وقته قدر ایده‌آلسز ، عاطل، باطل، هرشیئی براقدیلر. صوکره بوتون بوتدبیرلر یاپیلان مملکتلرده بیله اویانان ملیتپرور جریاننك بزه کلمه‌سندن بزی ناصل مسئول طوتارسکز ؟ بز یکی توران تورکاری ویکی توران پولتیقه‌سنی ترویج ایدن غیر تورك ، مسلم وغیر ومسلم بوتون یکی ملتلر بواسکی ویکی اسبابك تولید ایتدیکی بر وقعه قارشیسنده بولنیورز . آرتق ملیتپرور جریانلریله اسکی عثمانلیلق باغنك بر برینه باغلایه‌میه‌جغی بر طاقم ملتلری بر برینك بوغازینه آتلمش بر حالده بولیورز . بوعمومی بوغازلاشمه آراسنده‌ده برشی غائب‌اولیور ، برشی‌مثلی کورلمه‌مش صورتده مظلوم ومغدور اولیور : تورکلر . برتورك صفتیله هایقیریرم‌که : وارسون تورك عنصری متضرر اولسون ، وارسون تورك عنصری بیتسون دیه‌ن هرشخصه ، قوته وحرکتـه قارشی تورکلر آرتق بویون اکمیه‌جکدر . ناصل هرعنصره ، هرملته ، یاشامق ، تمدن ایتمك ، بویومك حقی‌ویرلدی ایسه بونی تورکلرده آلاجقلر، تورکلرده یاشایه‌جقلردر. اونك ایچون بوملیتپرور تورك فرقه‌سی سیاسی نقطهٔ نظردن اوته‌کی عناصره ـ آرتق‌اوکنه‌کچه‌میه‌جکنی‌قانلی‌تجربه‌لرله‌آکلادقدن‌صوکره ـ ویردیکی عرقی تمایلات وقابلیتلرینه کوره ترقی واداره‌یی کندیسنی داغلمقدن وبیتمکدن قورتلمق ایچون ویریور . اوت هرملتك‌یاشامق حقنی ، چوغالمق حقنی تورکلرده ایسته‌یور . بونی هرهانکی بهایه اولورسه اولسون صاتون آلاجقلردر . بوپارلمنتو ، مشترك بر منفعتله

باغلاندقدن صوکره داغلمق ایچون چالیشانلری ، داغیلمق، انحطاطه دوشمه‌مك ایسته‌ینلرله برلشه‌رك ازه‌جکدر . بونی یاپمق ایچون کافی عنصر ، کافی قدرت هنوز تورك ایمپراطورلغنده موجوددر. ودیدیکم کبی ، عدم مرکزیتـله اداره ایدلمه‌نك ایلك شرطی بو حکومتـده موازنه‌یی محافظه ایچون تورك عنصرینی ایلك یکرمی سـنه ظرفنده اوته کیلره یتیشدیره‌جك قوانینك قبول وتطبیقی‌در . بوکون سزدن، هپکزدن بونی ایسته‌یورم . صوکره عدم مرکزیتك ایلك آدیملرینی، والیلره‌توسیع مأذونیت، محلی مأمورلرتعیینی ومیلیس تشکیلنی ایسته‌یورم.

بوراده خورشید سالم بك :

— باغلری چوزمك ایچون ایلك آدیمی ! دییه هایقیردی .

— خایر ، یکی ودواملی باغلر یاپمق ایچون ایسـته‌یورم . بونی ویره‌جکمیسکز ؟

صولدن سسلر :

— عشیرت اولمق ایسته‌میورز !

رئیس چینغراغی چالدی .

— أوت ، عشیرت دکل، دنیادن نامی قالقمش ماصال انسانلری اولمامق ایچون بونی ایسته‌یورم . نه‌دن قورقیورسکز؟ فرض ایدیکز که عدم مرکزیت بردرجه‌یه قدر داغیتسون، بونی تورك قانك، فعالیتك، حیاتك بر قسمنی ذاتاً ویره‌رك داغتمقدن ایی دکلمی ؟ بو اولمیه‌جغنه امین اولیکز ، کندی پارلمنتوسی ، مملکتی وحکومتی فنا بیله اولسه کندی کندینی‌اداره‌ایتمکی عرب، کورد ارمنی وسائره البت‌باشقه‌اسملر وملتلرك برلقمه‌سی،ایکنجی درجه‌ده تبعه‌سی‌اولمغه ترجیح‌ایده‌جکدر.

ارطغرل ایکی دقیقه ایچون سوز ایسته‌دی :

— فرض ایدیکز که هپسی داغلسون‌ده یالکز کندی تمدن ، ترقی وچوغالمسی ایچون چالیشان . بویوین‌عثمانلی ایمپراطورلغندن‌ساده عثمانلی‌تورکی قالسون . نهایتسز زماندن بری‌تاریخده تورك‌تورکستانده اولمازسه عربستانده ، اوراده اولمازسه بیزانسده ، اوراده اولمازسه آوروپاده خلاصه دائما استقلالنی محافظه ایدن ، حکم ایدن برقدرت دیه قالمامشمیدر ؟ بوکون بر تورك صفتیله باغیرییورم . قومشولریمه کندیمه مساوی بر قدرت ویررکن بن‌ده یاشامق حقمی آلیورم . وطن ایتمه‌ییکزکه بو قومشولریمز کیتسه‌ده تورکلك محو اولوب کیده‌جکدر . بوکون دنیاده سکسانله یوز میلیون آراسنده تورك وار . دائما آرتان ، قابلیت حیاتی برشی قیره‌میان معظم بر تورك کتله‌سی ، بو هر وقت یاشایه‌جق وبویویه‌جکدر . فقط آرتق غایهٔ خیالیسی یبانجی اولکه‌لر وملتلری قلیجله ضبط ایدوب، اوزرنده‌تنبل وعاطل بر تحت قوروب اوتورمق دکل ، تا ملتندن ، منبع حیاتندن کلن بر قابلیت ، بر فعالیت ، بر سعی ایله ، مدنیت ایله ابدی برملت اساسلری وتمللری قورمق اولمالیدر .

بونك اوزرینه مختلف خطیبلر سوز سویلدیلر، هایقیردیلر. ایش یوم‌روق یوم‌روغه کله‌جك درجه‌یی بولدی . نهایت کافی ! کافی دییه هایقیردیلر . بز یکی عثمانلیلر بر آووچدق . فقط صوك قابلیتمزی ، شدتمزی صرف ایتدك . نتیجه ، بوملعون کونده داخلیه نظارتنك یکی قانون لایحه‌سی مدهش بر اکثریتله مجلسده قبول‌ایدلدی،کچدی مجلس معبوثاندن چیقارکن عمجه‌م تملماً اکیلمش ، ازلمش بیتمشدی.

اوتوموبيلده خورشيد سالم ايله برابر ايكيمز كندی كدريمزی اونك اضطرابی قارشيسنده اونوتمشدق .

عمجه‌مك قرق اللی سنه‌لك مساعيسی كوموملشدی . بردن بره اختيار باشی اللرنده عسكر كوكسنی صارصان هنچقرقلرله بوروشوق ياناقلرندن ياشلر يوارلانديغنی كوردك خورشيد سالم عمجه‌مك النی طوتدی:

— هرشی غائب اولمش دكلدر ، حمدی پاشا ، ديدی ، اوغوز بوكوننك جزاسنی چكه‌جكنه ناموسم اوزرينه يمين ايدرم .

بر آز پاطلاق كوزلری قرمزی ، اللری تتره‌يوردی . اوتوموبيل الكتريق ضيالری آراسندن قايوب اوچاركن بو حيات بناسی باشنه چوكمش اختيارله انتقام يمينی ايدن كنج آراسنده استقبالك بر قانلی صفحه‌سنی كوريورم ظن ايتدم .

بو مغلوبيت بر قاچ كون ايچين عمجه‌مده قيايه قارشی تهلكه‌لی ضعفنی اولديردی . اوندن صوكره بر تبدل اولدی. مخالفتك وسائطی نه‌قدر شدتلنديسه اوقدرده كوچولدی. بونی طبيعی وطنی قورتارمق ايچون اتحاد اسلام پولتيقه‌سنه دوندك. بوتورك مليتپرورلكی قارشيسنده مسلمانلر داغيليور ديه تهلكه‌بايراغنی قالديردق. يكی عثمانلی فرقه‌سنك كزيده اعضاسی قلملری ايله! عربستانه وكردستانه داغيلارق كورد، عرب اعضالری پروپاغاندالری ايله بو فكری ياعمغه باشلادی . عادتا بو جريان بر آزده تورك عليهنده اوليوردی . توركلری بت پرستلكه وتوركلك جريانته قاپيله‌رق مجار توركلر ، فينوالر كبی خرستيانلغه متمايل اولمقله بيله اتهام ايديورردق. ودكل كورد ، عرب حتی توركلر بيله بو جداً مخيل تهلكه‌يی دوغرو عد ايده‌جك قدر هنوز غافل

ایدیلر . ایشته بونك ایچین بو دفعه بر کره دها اسلامیتی آلت ایدینه‌رك تعصب سلاحیله ، اسلامیتی حتی مدنیته برسد کوسترمکدن بیله چکینمه‌دن پروپاغاندایه باشلادق .

بو پارلمنتو مجادله‌سندن صوکره بر سنه ، ایکی سنه کلدی کچدی . تورکلر ایچون مستثنا امتیازلر وعدم مرکزیتك ایللك تمللرینی قازانان اوغوز تورك ولایتلرنده حتی کوردستانك وعربستانك بر قسمنده هر دورلو تجدد اجتماعی ومدنی ایچین یاپدیغی قانونلری دیشیله ، طیرناغیله اوغراشدیغی حالده بعضاً مجلسدن قوپارامیوردی . مثلا قادینلرك تحصیلی ایچین یاپدیغی قانون لایحه‌لری یکی تورانك حتی کندی مسلمان اعضالرینك بر قسمنك اعتراضیله یونتولمش وکوچولمش چیقدی . یکی تورانك قیزلری اوچ سنه اولکندن زیاده حکومت کندیلرنده اولماسنه رغماً چالیشمه‌لرنده دوچار اعتراض اولیورلردی . مملکتده افترا ، اسناد ، حرص هرشی قاریشمشدی . بر زمان صوکره عدم مرکزیتدن اوغوزك مقصدی جداً داغتمق اولمادیغنی آکلایان وشدتنی کورن عناصر ایچنده آیرلمق فکرنده اولانلر غیرممنونلر طرفنه کچمشلردی . غیر مسلم تورك طرفداریمز اسکی‌یه نسبتله آرتیوردی . هرحالده اوغوز تورك عنصرینه ایسته‌دیکی قدر حضور ویره‌میوردی . برده هر بویوك فقط آشاغیدن یوکسلمش بویوك آدملرك قورتیله‌مدیغی حسد وانکسار خیال اونك شخصنه اولیوردی . وکندنجه بو قدر صمیمیت وقدرتله اورته‌یه آتدیغی تجدد پولتیقه‌سنی آیاقده دوردیره بیلمك ایچین اوغوز دائمی ونهایتسز مشکلات قارشیسنده قالیوردی . بو مشکلات ویورغونلق اونك عناد واصرارینی آرتیرمقله برابر

ایللك آچیق ، صاف ونیکبین جاذبه‌سی یرینه اونده شیمدی سرت ، صورتسز ، واولدقجه انسانلره اینانماسی آزالمش بدبین بر آدمك صوغوقلغنی حاصل ایتمشدی. اوغوز اطرافنده‌کی مختلف احتراصلردن واسلامیته یاپدیردیغمز رولدن اونی قودورتان حدت وعصیانله وقتیله سه‌ویلن پك سه‌ویلن بر آدمدن شمدی چکینیلن بر رئیس اولیوردی .

نهایت، ۱۳۵۰ سنه‌سی کلدی. بوتون بوسنه‌لرده قیانك عمجه‌مله حیاتی‌ده عجیب بر دوره‌یه کیردی. عمجه‌مك پولتیقه‌سنك وفرقه‌سنك هزیمتندن صوکره قیایه قارشی وضعیت ومحبتنده بر اطرادسزلق حاصل اولدی. بعضاً برایکی کون ایچین دالغین وبارد، صوکره کیندار ومتجاوز، بعضاً ده عادتا مسکین دنیله‌جك بر مجلوبیته ، بر زبونلغه دوشیوردی.

قیا عمجه‌مك هزیمتنك ایللك زمانلرنده غایت ایی داوراندی. کندی متأثر اولمامقله برابر غایهٔ خیالیسی ، حیاتی کوچمش بر آدمه قارشی قادینلغنده نازك بر رقت ومرحمت اویاندیغنی ظن ایدییورم.

ایی خاطرلارم، پارلمنتوده اوغوزك ایللك قانون لایحه‌لری کچدیکی تاریخی کونك اقشامی عمجه‌مله خورشید سالم آیریجه یمك یمش ، بر ایکی ساعت اوطورمشدق . خورشید سالم کیتدکدن صوکره قیانك اوطه‌سنه چیقدق ؛ قیا ، باشی اقشام غزته‌سنك مجلسده‌کی مجادلاتی اوزرینه اکیلمش بزم کیردیکمزی کورمدی . عمجه‌مده ایللك دفعه اوله‌رق قیانك ألنی اوپمکی بلکه بالالتزام اونوتمش کبی کیتدی بر قولتوغه اوطوردی. قیا باشنی قالدیروب عمجه‌می قولتوقده بنی آیاقده کورنجه ایللك دفعه اوله‌رق عمجه‌مه شفقته بکزر بر شیله ایلرله‌دی :

— راحتسزمیسکز. پاشا؟

عمجه‌م‌ده بوشفقته، بوآجیمغه قارشی سعادت یرینه بر عصیان ایله مقابله ایتدی. کوندوز آغلامش، بلی بوکلش اختیار شیمدی استهزا ایله، آجیلقله دوغرولدی. ایشیتمه‌مش کبی:

— فرقه‌کزك موفقیتنی تبریك ایده‌جکم، بوکون ناصل راحتسز اولوردم؟

قیا بر آز حیرتکار، کوستردیکی ایلکه نادم کبی مغبر بر سسله:

— تورکلرك موفقیتی دیمك اولان بوکونده سزی‌ده تبریك ایتمك لازم کلیر.

— غالبلر اکلنه‌بیلیرلر!

— سز غالب موقعنده بزدن اوزون قالمش اولدیغکزدن البت آلنه‌جق حس ووضعیت حقنده دها مفصل معلوماتکز اولمالی.

شیمدی عمجه‌م ایله قیا قارشی‌یه عمجه‌مك‌ده ایلك دفعه اشتراك ایتدیکی بر خصومتله باقیشدیلر. صوکرا تکرار اوتوردی، سکونتله غزته‌سنه باشلادی. بن فنا بر موقعده ایدم. چونکه عمجه‌م شیمدی بر آن ایچون دوشن اعصابنك بوتون قابلیت تحکمی ایله بن کویا اوغوز ویاخود یکی تورانمشم کبی بکا باغیرییور، کندینی غائب ایدییوردی. قیا اون دقیقه قدر صبر ایتدی. صوکره، یاناقلری قیرمزی، قالقدی:

— عاصم بك، تورکلرك تحقیر ایدیلیشنه ناصل تحمل ایدییورسکز؟ دییه بکا دوندی.

— اوغوز پولتیقه‌سی، تورکلك مسخره‌لغی آلتنده کنجلکی کور کورینه اضمحلاله سوروکله‌مك قومدیاسی!

— سزك هانکی ملتدن اولدیغکزی سویلرمیسکز؟

— عثمانلی!

— بن تورکم حمدی پاشا، و بر تورکك باشقه ملتی تحقیر تربیه‌سی داخلنده اولمادیغی ایچون صوصیورم. فقط ملتك تحقیر ایدلمه‌سنه تحمل ایده‌میه‌جکمی لطفاً اونوتمیکز.

ملتکز، ملتکز هاهاها! اوغوزك مظفر اولدیغی بر کونده بکا قفا طوتمق، بونه‌قدر تورکجه برشی! اوغوزك بوازدواجمزی بیله‌قوقلا مجلسنه فسخ ایتدیره‌جك قدر قدرتلی اولدیغی بر کونده، طبیعی طبیعی!!.

بونك کوچوك وحقسز اولدیغنی بن‌ده قیا قدر حس ایدییوردم. حتی عمجه‌مك یکی عثمانلیلغك اك مهم عناصری تورك اولدیغنی اونوتماسنه‌ده دامارلرمده‌کی عرق‌قانی عصیان ایدییوردی. فقط بوکون اونی معذور کورمکه، اونك بودوشوك ساعتنده هرشیئه تحمل ایتمکه مجبوردم. قیا هیچ اونوته‌میه‌جغم بر عظمتله دیکیشنی طوپلادی. حتی بکا سلام ویرمکی بیله اونوتمادن چیقدی کیتدی. عمجه‌مك عصبیتی پك چوق سورمه‌دی. یوزی قرمزی، یورغون، دوشوکدی. یالکز بر زمان ظن ایدرسه‌م قیانك اوطه‌سنه کیتمك جسارتنی طوپلامغه چالیشدی. صوکره یواش یواش کیتدی.

بوایلك غوغالری اوزرنده قیا اوزون مدت کیننی، حدتنی محافظه ایتدی. خدمتجی یاننده عمجه‌مله‌قونوشیور، برشی بللی ایتمه‌یور، فقط یالکز قالنجه حقیقی بر قیا اولیوردی. عمجه‌مك ایلك بویوك تأثری کچنجه قیایی کندی صبرسزلغی ایله صوقدیغی بوحاله قارشی متانتنی محافظه ایده‌مدی. شیمدی کیجه‌لری وصباحلری اوندن بر نظر، بر کلمه آلابیلمك ایچون تصور ایدیله‌میه‌جك قدر کوچولیوردی. فقط قیایی دکیشدیرمك ظن ایتدیکی قدر قولای اولامیوردی. برکت

ویرسون بوتأثر وندامتنی خورشیدسالم، فاتح درسعاملرندن محمدفوزی افندی وبمله اقشـام طوپلانمەلرینك آتشین وحرصـلی مذاکرەلری برآز تعدیل ایدییوردی . قیا ایله آرتق یمکدن صوکره صالونده پك چوق اوتورەمیوردق . فقط بوتون بونلره رغماً قیـابی تماماً کندی حالنه براقەمیوردی. مذاکرەنك الك حرارتلی نقطەسنده بعضاً دالار، صوکره برآز اورتەدن غائب اولوردی. ابی بیلیوردمکه اورتەدن غائب اولوشی قیانك صالونه قدر چیقمق وقیایه بر ایکی لاقیردی سویلەمکه وسیله بولمق ایچون ایدی. قیادن مأیوس کلیرسه مخالفتمزه شـدید ، عادتا وحشی بر چهره ویرردی. اکر قیا لقردی سویلەمشسه مطلق آزیجق یموشـار ، طبیعی بر مخالفته دوکولوردی. آرتق عمجەمله یکی عثمانلی فرقەسنك مخالفتندەکی درجۀ حرارتی وغلیانی قیانك عمجەمه قارشی نظرلری‌وحسلری اداره ایتدیکنی‌او کرنمشدم. فقط بوکامقابل کونلر وآیلر کچدکجـه مخالفتمزك آلدیغی محترص ، متعصب وقیمت اخلاقیەسی ظاهراً بویوك اولمایان سیماسی‌ده قیانك بزه قارشی آلدیغی وضعیتی ادارەایدییوردی. هر کون برآزدهاعمجەمه قارشی‌صوغویور، هر کون بر آز دها ایچنـده مخالتفمزه قارشی دویدیغی اسـتخفافی ، اسـتحقاری لاقید بر برودت آلتنده صـاقلامغه چالیشیوردی. فقط بومخالفتك، بواستخفاف ایتدیکی مخالفتك برایکی سنه صوکره کیتدکجه عظیم اولمغه باشـلایەرق یکی تورانه بر مانعه شکلنی آلدیغنی کوردکجه اوندەده بواستخفاف ، غیظ وحدته ، کینه دوندیکنی کورییوردم . عمجەمدەکی حسلر دیدیکم کبی مختلف‌ومتنوعدی. مخالفتك‌وفرقەسنك موفقیت ویا عجزینه کوره قیـایه قارشی حدید، حتی ظلمکار بعضاًده

بوتون پولتيقه خارجنده كندى قلبنك درين عشقنه طوتولارق عاجز، زبون ونيازكار بر اختيار اولويوردى .

مجلسـده اوغوزك لايحه‌لرينى ، تكليفلرينى سقطلانديره‌بيله‌جك قدرته كلدكدن صوكره بو بويله نيم موفقيت كونلرنده أوه دونركن عمجه‌مك شيمدى تماماً اختيالايان يوزنده‌تردد، قورقو واذا كوريردم. قيادن بر نظر ، بر كلمه ايچون بوتون بر اقشـام آيلرجه ، سنه‌لرجه بيك مشقت ، بيك تنزل ، بيك اشـكنجه‌دن صوكره الده ايتديكى بو كوچوك موفقيتى اونوتمش كورووردم . فقط بوقدر عاجز وبشرى بر ضعفه رغماً مملكتى ايچون مقصدينه موفق اولمق وظيفه‌سنى بوقدر مشكلات قارشيسنده ياپماسنه پك منتدار اوليوردم.

قادينلرك تحصيلى مسـئله‌سى وبعض اجتماعى قانونلر نهايت كلدى چاتدى. بو، يكى توران حكومتنك ايكنجى سنه‌سنده ايدى. بزياواش ياواش بوكا افكار عموميه‌يى تحمـل ايده‌ميه‌جك حاله كتيريوردق . او سنه مجلس لايحه‌لرى تأخير ايتمكى مناسب كوردى . اوچنجى سنه قانون لايحه‌لرى بر دها مجلسـه كلدى ، بر دفعه مخالفت مطبوعاتنك شدتلى فريادى مبعوثلره بونى آچيقدن آچيغه رد ايتديردى . بونك رد ايدلمسى ايچون بن خيلى مقاله‌لر يازدم، عمجه‌م خيلى نطق سويله‌دى. نهايت بو صوك سنه‌نك شدت واحتراصنه قادينلرله اركككلرك مساوى تحصيلى بر كره دها فدا ايدلدى.

واو آقشام زواللى عمجه‌م بوموفقيتنى فنا بر آجى ايله اوده‌دى. ايشك دوغروسى بن بيله بوقدر سـنه صـوكرا ـ آرتق او سنه‌لرك احتراصندن اوزاق ، ـ پك فنا ياپديغمزى تقديرايديورم. بوقادينلرك

تحصیلنك ارککلرله مساواتنی قبول اون، اون بش سنه صوکرا مملکتی فینلاندیایه بکزه‌ده‌جکنی دوشونمه‌مك جنایتنی یاپدیغمزه نادمم .

آقشام کلدیکمز وقت قیا النی اوپمك ایسته‌ین عمجه‌مه الی آرقه‌سنده، صغوق بر سلام ویردی .

یمکدن صوکرا چهره‌سنده‌کی قاراکلق بولوتدن عمجه‌م لاقردی سویله‌مکه جسارت ایده‌مدی . ساعت اونده یاتمغه کیتدی . عمجه‌م اونی تعقیب ایتدی . فقط بر ساعت صوکره دوشوك ومغلوب بر چهره ایله اوطه‌مه ایندی . بو، آجیقلی اولدیغی قدر کولنج بر وضعیتدی. چونکه ساعتلر کچیور، بن اسنه‌یوردم. عمجه‌مك سویله‌یه‌جك سوزی اولمادیغی پك آچیق کورونیوردی، فقط اوطه‌مدن کیتمه‌یوردی . نهایت اولدقجه صیقینتیلی و آجی بر تبسمله یوزی کریله‌رك، کوزلری، ایلك دفعه، یوزیمه باقمقدن اوطانیر کبی :

ــ عاصم، اوغلم. بواقشام سنك اوطه‌کده یاتمغه مجبورم . بن شوشزلونغ اوزرینه اوزانیرم؛ خدمتجیلرك بر شی آکلادیغنی ایسته‌میورم. قیانك بوکیجه تاتار داماری طوتدی . قادین تحصیلنده‌کی مخالفتك انتقامنی چیقاریبور .

بونی سویلرکن آزیجق کوزلری دولیوردی . بن کورمه‌مزلکه کلدم . یاتاق اوطه‌مك قاپیسنی آچدم :

ــ سز بوراده یاتیکز، عمجه، بن چالیشه‌جغم .

عمجه‌م یالکز قالمقدن متشکر، باشی اوننده کیتدی . فقط قیانك عنادی ایرتسی آقشامده کچمه‌دی . وعمجه‌م، تخیل بیله ایدرکن یورکمك صیزلادیغی استرحاملردن صوکرا اوطه‌سنی آییرمغه مجبور

اولدى كنديسنه اوطه طاقمى اصمارلايوب بك اوغلندن دونديكمز كيجه آرابه‌ده يوزينى كورميوردم . فقط حس ايديوردم كه اليم ، بك اليم بر فلاكت كچيريوردى . بردن بره :

— بو قيا ايله أولنديكمزك اوچنجى سنه‌سى ، ديدى .

— أوت ، عمجه ؟

— شيمدى‌يه قدر، حتى خسته‌اولديغى وقت‌بيله ، آيرلمامشدق.

— أوت ، عمجه ؛

براز سكوت .

— عاصم !

— عمجه ؟

ينه سكوت .

— عجباقيانك‌بوحركتى بنم‌ياشمك‌كچكين اولماسندن اولابيليرمى؟

— بوتون صميميتمله خاير ديه بيليرم ، عمجه ؛ قيا ايچون‌ياشك اهميتى اولاميه‌جغنه‌ده امين اوليكز . فقط بو قادين تحصيلى ايچون ياپيلان مخالفتى كيم ياپسه عفو ايتمزدى .

عمجه‌م براز مستريح حتى ممتدار اولدى سسنده عصبى اهتزازله :

— او حالده اميد وار اولا بيليرز .

— نه‌دن ؟

— قيانك تحولندن .

— ناصل ؛

— مثلا مملكتك ناموسلى وبويوك قيزلرينى دلكير ايده‌جك بو قادين دشمنلغنى تعديل ايده بيليرز .

بن بردن بره قيزه‌رق :

— آرتق وقت كچدى افندم ، ديدم . ذاتاً بو مخالفت عقللى آدملرى آلداتمامشدر. يالكز كويلرده تأثير ياپدق، بوده كله‌جك انتخاباتده بزه قزانديره بيلسون ديه . بويكانه فرصتمزى كويلولره قارشى اساساتمزى دكيشديره‌رك غائب ايده‌ميز . حتى بز بو كون بوتون يكى عثمانليلر بو تجدد اجتماعى لايحه‌لرى لهنده رأى بيله ويرسه‌ك عوامده اوياندرديغمز وهر كون بويوه‌سنه چاليشديغمز تعصب دالغه‌سنه مقاومت ايده‌ميز . بونى بيله انديشه‌يه دوشوره‌جك قدر بويويور . اوغوز مثلا اناطوليده باشدن باشه مكتب آچدى ، تحصيل ابتدائى‌يى مجبورى ياپدى . شدتى سايه‌سنده ابتدائى تحصيلى آلمامش بر آناطولى چوجوغى يوق . صوكره ، آناطولينك يوللرى ، شمندوفرلرى وتدريجى بر رفاه باشلامادى دكل . كچن بايرامده بروسه‌يه كيتديكم وقت شهرى طانيه‌ميه‌جقدم . شهره كيرمه‌دن صره ايله معمور فابريقه باجه‌لرى ... شهر بر صره اوتل وهر درلو وسائط مدنيه ايله دولو ... حتى كشيشك ديشلى شمندوفرى و كشيش اوزرنده‌كى يكى اوتل بيله اونك موفقيتلرندن. بروسه كندى مملكتى ديه‌ده بلكه الكتريقلرى، يوللرى، شمندوفرلرى زراعتى وزنكين بانيولرى ايله زنكين بر اهاليسى وار . فقط اوراده بيله اونك شدتندن وبراز چوق قاچان اجتماعى تجدد لايحه‌لرندن اوركن ، اونلره معارض پك معارض بر اكثريت محسوس .

صوكرا ، آطنه. آطنه بريكى مصر بيليرميسكز؟ ارطغرل اورايه والى اوله‌لى درت نعله كيديورلر ، اورانك حيات؛ اقتصاديسى پك چابق انكشاف ايتمشدر. اوراده توركلر مسلمانلر چفتجى، خرستيانلر

فابریقه‌جی ، ایکی عنصرده نه‌قدر زنکین بیلیرمیسکز ؟ بونلر باشده اوله‌رق اوته‌کی آناطولی ایالتلری ده ایکنجی ، اوچنجی درجه‌ده ایلریله‌یور ؛ اهالی دها آز تنبل ، وسائط نقلیه‌نك اوزاق بر اهالیسنی کوزلرینی آچوب قپانجه‌یه قدر دها مدنی برلرله تماسده بولندرمه‌سی ، اونلری نه‌قدر دکیشدیردی بیلسه‌کز ! بوتون بونلره رغماً ینه اوغوزدن خشنودسزلق !

— بونلر صانکه مرکزیتله یاپیله‌مازمیدی ؟

— اوت . فقط اوچ سنه‌در ردیف طوپلانمایور ، اوچ سنه‌در آناطولینك چوجقلری کندی تارلالری باشنده . صوکره هپسنده آوروپاده تحصیل ایتمش بر چوق چفتجی کنج تورانلی وار . بیلیرمیسك عمجه هیچ برشی اولمایورسه‌ق بیله ملت صفتیله زنکین اولیورز .

— راحت وحضور اولمادقدن صوکره ! صانکه خارجدن بو اوچ سنه بزی راحت براقمالرینه اینانیرمیسك ؟ یارین ینه بر پاطیردی چیقار ...

— ...

— صوصیورسك ، عاصم . یوقسه‌سن ده‌می قیا طرفنه کچیورسك ؟

— سن ده‌می دیمه‌یکز ، قیا طرفنده اولان سزسکز ، عمجه . فقط دوشونیورم که بوتون بو یکی توران موفقیتی پولتیقه‌سندن دکل دها زیاده فداکار ، چالیشقان و بجرکلی چوجقلرندن ، بز یکی عثمانلیلرك قصوری نه عقل ، نه ذکا ، نه ده تحصیل اکسیکلکی ، یالکز تنبللك و خودبینلك !

— سنك کبی بر یکی توران چوجغی وارمی ، عاصم ؟

— مرسی ، عمجه ؛ أوت بن یکی عثمانلیلر پولتیقه‌سی ایچون پك چوق چالیشیورم . فقط بزم هنوز اجتماعی ، اقتصادی ملی برشیئمز اولمادی .

— بونی پولتیقه یاپانلر ملته یاپامازلر ، بونی ملت کندیسی یاپار .

— فقط رهبر ایستر .

— یکی ، مقصدك ؟

— بو انتخاباتده قازانمق ایچون حاضرلاندق ، هم سوموه‌دیکم وسائطله ؛ انتخاباتدن صوکره المزه درت سنه اولکندن چوق‌قابلیتلی برملت وزنکین برمملکت کچه‌جك. بونی‌ده المزه‌کچیرن ساده مسلمان عنصرینك نسبةً اسکیمش ومترقی اولمایانی . بز نه‌یاپاجغز ؟ اونلری ممنون ایتمك ایچون کریمی کیده‌جکز ، یوقسه ایلری‌یه‌می ؟

— ایلری‌یه ، عاصم ؛ مراق ایتمه ، برکره المزه حکومت کچسون مملکتك خیری‌ایچون دیدیکمی بن‌ده اوغوزقدر یاپدیره‌جق قدرتم وار .

آرتق أوه کلمشدك . آراده پولتیقه ایله کدرینی اونوتان عمجه‌م قیافك صوغوق وصولغون چهره‌سنك نفرتنده اریدی ، اوزولدی . صوکره عمجه‌م مخالفتنده محسوس اولاجق بر صاغدن کری حرکتی یاپدی . اسکی شدت و وحشتی کیتمشدی . ابدی قادین مسئله‌سنی هیچ قاله آلمیوردی . فقط بو قیافی د کیشدیرمه‌دیکی کبی خلقده اویاندیردیغمز اژدری‌ده اویوتمادی .

دردنجی سنه‌نك نهایتنده اوغوز ایچون اویاندیردیغمز تعصب قاصرغه‌سی غایه‌سنی بولمشدی . ذاتاً برمجلس مبعوثانك درت سنه دوامی ایله قابینه‌نك‌ده دوامی وموفقیتی کورولمه‌مش برشیدی . فقط دوشمه‌سی یقین‌ایدی . هله اوغوزك بوسنه قادینلرك تحصیلی ارککلرله مساوی اولماسی ایچون معارف نظارتنك یاپدیغی معهود لایحه‌لری مجلسه تکرار ویره‌جکی سویله‌نیوردی . بو ، مملکتده‌کی مخالفتك

جاهل قسمنده امثالی کورولمه‌مش برحدت اویاندیردی . ایلك عدم مرکزیت باشلادیغی زمان اوغوزه ظهیر اولان خرستیان وغیرتورك عناصرده بودرت سنه صوکره اوقدر اوکا ظهیر دکلدیلر . مملکتده اوغوز وارکن آیریلامایه‌جقلرینی آکلایان بر کوچوك فقط عقللی ، حریص ، باشقه امل کودن قسم حرصلرینی اولانجه قابلیتی ایله اونك علیهنه چویرمشدی . چونکه عدم مرکزیتله اداره‌یه باشلانیلان بعض یرلرك اهالیسی هیچ بروقت اولمادیغی کبی طوپراغه باغلانیورلردی . یالکز دیدیکم کبی عدم مرکزیتله امیدلری و امللری اللرینه کلدی دیه حاضرلانانلر شیمدی اوقدر شدت ونفرتله چالیشیورلردی .

— مرکزیت بیله بوندن ، بوشدتدن ایی اولوردی ، دییورلردی . أوت شبهه‌سز عدم مرکزیت اوغوزدن باشقه برال ایله یاپیله‌ایدی مملکت ایلك آدیمده داغیلیردی . فقط تورك ومسلمان عنصرینك جاهل قسملرینك ، غیر مسلملرك عقلی وحریصلرینك عداوت و کینینی قازانان اوغوز کیدنجه کلنلرك پولتیقه ایله مملکتی طوتماسی غیرقابل کورونیوردی . ایشته اوندن دولابی او کوزل درت سنه‌لك خارق‌العاده موفقیتی ایله برآز تردده باشلایان کنجلر شیمدیکی حالی کوربیور ، عمجه‌مه حق ویریورلردی . نهایت ینه برتاریخی کونده ، مجلسك داغیله‌جغی کونده تصادفی اولارق معهودلایحه‌نك قبولی ایچون اوغوز واوغوزطرفدارانی بویوك باطردی یاپدیلر ! ویك عجایب اولارق وشبهه‌سز حیاتده قیانك نفرت وانتقامیله غائب ایتدیکی سعادتی قزانمق ایچون عمجه‌م بردن بره قادین تحصیلی ایچون کلن لایحه‌نك قبولنده اکثریتله هم فکر اولدیغنی سویله‌دی . ایکی طرفدن ده اوزون وجسارتلی نطقلردن صوکره بویوك

برا کثریتله کچدی. وبزقاپیدن چیقارکن بونك مملکتده افکار عمومیه‌یه تأثیرینی دوشنیوردق . پك عجیبدر، او آقشام اوه کلنجه ینه تام درت سنه اولکی کبی قیاپی آقشام غزته‌لری اوزرینه اکیلمش بولدق. بزی کورنجه باشنی قالدیردی عمجه‌مه دوغرو بو دفعه مرحمت دکل، شفقت دکل ، محبت ومنتدارلقله کلدی . اوزون ، اوزون ، بیاض اللرینی اوزاتدی . عمجه‌مك باشنی چکدی، بیاض صاچلری اوزرینه مصالحه بوسه‌سنی براقدی صوك آیلر وسنه‌ده بو دوداقلرك حسرتیله، اسمسز محرومیتلرك اشکنجه‌سیله خراب اولان عمجه‌م قیانك سیاه قیورجق صاچلرینی اختیار اوموزلری اوزرینه چکمش ، بتم اوراده اولدیغمی اونوتمش بو سوکیلی صاچلر اوستنه اختیار یاشلرینی آقیدییوردی.

اوچنجی قسم

هپ کوزیمك أوننده عمجه‌م: اوموزنده قیانك سیاه قیویرجق صاچلی باشنی صیقیور، صیقیور. بوغولاجق. أللرمله اونی قورتاریورم. شیمدی‌ده قیانك قیویرجقلری اوزایور، عمجه‌مك بوینه صاریلیور، صیقیور، شیمدی‌ده عمجه‌م بوغولاجق؛ اونی قورتارمغه چالیشیورم. سیاه، اییك قیویرجقلر پارمقلرمده دولاشیور، پارمقلریمی بر برینه باغلایور. آرقه‌مده عجیب بر اورپرمه، اطرافده بر کورولتو، سوقاقده قوشیورلر، قندیل سونمك اوزره وقاپی‌یه شدتله ووریلیور. خایر، تله‌فونك چنغراغی اوته‌کی اودادن چالنیور، چالنیور، بر کلیسا چاکنك ماتم کونلرنده‌کی اصراریله ووریلیور.. یاتاقدن فیرلادم تله‌فونه:

— آلو! آلو! کیمسکز؟

— خورشید سالم، سز کیمسکز؟

— عاصم، نه وار؟

— اوغوزی ووردیلر!

نه‌جواب ویردیکمی، نه حس ایتدیکمی پك واضحاً بیلمه‌یورم. هرحالده فوق العاده برشی اولدیغی زمانکی شاشیرمه:

— نه زمان؟ کیم؟ ئولدیمی ؟

— ئولمەدی. یاتسو نمازندن چیقارکن فاتح جامعنك قاپیسنده. قاتل بر دلی، ظن ایدەرم.

خورشید سالمك سسنده مظفریته، أیی بر خبر ویردیکندن طولایی تقدیراته انتظاره بکزر برشی.

— دور، عمجەمه خبر ویرەیم.

— ذاتاً بن‌ده شیمدی اوتوموبیل آراتدم، سزه کلیورم. پاشایی قالدیر!

آرقەمه روب دەشامبریمی آلدم. ألی‌نك اوداسنه قدر کیتدم. بیك مشکلاتله کوزلرینی بر دوزی‌یه اوغدیغی حالده یوقاری کیتمکه یاتاغه تکرار یاتمغی ترجیح ایدن ألی‌یی عمجەمه یوللادم. اوطەمده الکتریقلری یاقدم، بکلەدم. چوق سورمەدن عمجەم ایندی، آرقەسنده ایپك برکوملك، آیاغنده یموشاق بر پانطالون، اوستنده کوزل برروب دەشامبر؛ بیقلری، صاچلری طارانمش، یوزی پنبه وکنج، کوزلری سعادتله مالی؛ کلدی. عمجەمله بوتون حیاتمده بو اقشامکی شخصی سعادتی اونده هیچ کورمەمشدم. مسعودلرك خودکام قناعتی ایله متبسم:

— نەوار عاصم، اختلالمی اولیور؟

— بلکەده.

— آدم سنده!

— اوغوزی وورمشلر!

— تصادف اولارق سوقاقدن‌ده قول کچیور، عسکرلر آیاقلرینی

یره وورییورلر ، قاصاطورالری شاقیردایورلردی .

عمجه‌مك یوزندن قان وسعادت بررؤیا کبی اوچدی ، کوزلری چوکدی ، یوزی کول رنکنده ایدی .

— قیا ، دیدی ، قیا آرتق بنم ایچون ئولدی دیمکدر .

صوکره ، بردنبره یوزسنه اختیارلامش کبی قاناپه‌یه دوشدی .

— بلکه بوخیرلی برشی اولور ، عمجه .

او بنی دویمه‌مش کبی دیشلری آراسنده فیصیلدادی :

— بن بوکیجه‌نك سعادتی بوتون عمریمه یتیشیر ظن ایدییوردم .

— عمجه ، عمجه کندیکی طوپلا ، قیا هرشی دکل ، وطن‌وار ، حکومت وار . بلکه سنی تکرار حکومته آلاجقلر .

سکوت ، صوکره بردن بره :

— ئولدیمی ؟

— هنوز ئولمه‌مش . شیمدی خورشید سالم بورایه کله‌جك .

— بکا باق . بونی قیا قطعیاً خبر آلماملی ، آکلادکمی؟ قطعیاً ، قطعیاً خبر آلمامل !

— قابلمی ؟

— أوت ، قابل ، اولا غزته‌لرك ایکی کون أوه کلمه‌مسنی بن تأمین ایده‌رم ، قیانك سینیرلرنی بهانه ایده‌رك خدمتجیلرك کندیسنه برشی سویله‌مه‌مسنی‌ده تأمین ایده‌رم .

— بو قابلمی ؟ بلکه مجلس یارین فوق‌العاده اولارق طوپلانیر . سزك بولونمامه‌کز نظر دقتی جلب ایدر .

— خسته‌یم . هم دون مجلس رسماً داغلدی .

— یکی ، ایکی کون صوکره ؟

— اووقته قدر اوغوز يائولور ياخود قورتيلاجغنى تحقق ايدر . قيا ايچون ايكى حالده‌ده تهلكه آتلامش اولور .

— شيمدى نه‌دن قورقيورسكز ؟

— قيانك اوغوزك باشنه قوشماسندن . بونى هرحالده منع ايتمكه قرار ويردم ، اوغوزله قيا بوفوق‌العاده حالده قارشى قارشى‌يه كلمه‌ملى ، قطعياً ، قطعياً آكلادكمى ؟

— آكلادم ، عمجه .

عمجه‌مك كول رنكى كركين چهره‌سنى ، حيات چكيلن كوزلرينى كوردكجه اوكا بردن بره برشى اولماسندن قورقيوردم . فقط هرحالده ذاتاً مدهش اولان اراداتى اوقدر انسانلغك فوقنده برتقلصله جانلانمش ايدى كه اولوم كلسه ديديكنى ياپمادن ئولميه‌جكنه قانعدم . صوكره ذهنم برآز قاريشدى . اوغوزله قيانك آكلاشماسنى ايسته‌مه‌مسى عجبا قيانك فداكارلغى بيهوده اولديغنى قيا آكلار و اوغوز بو فداكارلغك قيا آلداديله‌رق ألده ايديلديكنه مطلع اولور ، صوكره بوتون بوخارق‌العاده زمانده موقعندن برقادينى تهديد وتضييقله آلديغى ميدانه چيقارق ناموسى كيدر ديه‌مى قورقيوردى ؟ يوقسه قيانك كنديسنه عمرنده ايلك يموشاديغى دقيقه‌ده قيايى بوتون بوتون غائب ايتمكدن‌مى قورقيوردى ؟ يوقسه هرايكيسندن‌ده‌مى ؟ بوندن باشقه ، افكار عموميه بوسوء قصدى ناصل تلقى ايده‌جكدى ؟...

عمجه‌م ياقلاشان برتهلكه‌يى كوزلريله دفع ايدر كبى فيرلادى .

— بن كيده‌يم ، خدمتكارلرك سكوتنى تأمين ايده‌يم . صوكره قيايه‌سنك نيچون چاغرديغنى آكلاتمايى ، خورشيدسالم كلنجه اينه‌رم ، ديدى .

— ینکه‌مه نه دیه‌جکسه کز بکاده سویله‌یکز که اوکا کوره ادارهٔ کلام ایده‌یم .

— هر حالده بر پولتیقه شیئی اولدیغنی سویله‌مه‌ملی که غزته‌لره فضله انهماك دوبماسون .

— بویوك قیزم فوق‌العاده خسته دیه دیشاریدن بر تلغراف .

— یکی !

خورشید سالم آلافرانغه کیجه ساعت ایکیده کلدیکی زمان عمجه‌م تکرار ایندی ، یوزندن شیمدیلك قیابی قاندیردیغنه قانعدم .

خورشید سالم پك‌چوق شی اوکرنه‌مه‌مشدی .

— جامعدن چیقارکن اوغوزك آرقه‌سندن بر قاچ أل رووولودر آتلمش ، باشندن وصول جکرندن یارالانمش ، أوینه کوتورمشلر ؛ هیئت وکلاأونده ، یانده طوپلانمش ، کندیسی لاقیردی سویله‌یورمش . ایلك ایشی أوله‌جکنی آکلانجه خلقی ایچون صدر اعظم پاشا وآرقداشلرینه ارطغرلی توصیه ایتمك اولمش . قاتلی بر دلی دییورلرمش ، « شریعتی قالدیرییور ، قادینلرك باشنی آچیور ، دیه ووردم » دیمش . قاتلی اهالینك ألندن قوتلی برقوهٔ عسکریه‌ایله محافظه ایده‌رك توقیفخانه‌یه نقل‌ایتمشلر ، استانبول خلقی شدتله قیزغین ، هریره تلغرافلر چکیلیور .. بعض یرلرده بوجنایتك یکی عثمانلیلر طرفندن ایقاع ایدلدیکی سویله‌نیورمش ، « یکی عثمانلی » اداره خانه‌سنك جاملری طاشلانمش . فقط یاره‌لی اوغوز کوزینی آچنجه ایلك‌ایشی پولیس مدیرینه استانبولك سکوننك محافظه‌سی‌ایچون امرلر ویرمك‌اولمش . طشره‌لرده‌ده‌والیلره تلغرافله الك‌اوفق برقیردانمایی منع‌ایچون شدید امرلرویرمش . هرحالده

الکچوق یکی تورانلیلرك تأثر وغلیانك فنا بر نتیجه ویرمسنی منع ایچون ضابطه امر آلمش .

خورشید سالم :

ــ کلیرکن سوقاقلرده قوللر ویکی عثمانلی اداره خانه‌سنی محافظه ایچون بر بولوك ژاندارمه‌نك باب‌عالیده اداره‌خانه قارشیسنده اخذموقع ایتمش اولدیغنی کوردم ، دیه بیتیردی .

عمجه‌م :

ــ عاصم ، سن یکی عثمانلی اداره‌خانه‌سنه کیت ، غزته‌لر اوغوزك اورولمه‌سنه بیان تأثر ایتسونلر وحکومتك کوستردیکی متانته‌ده متشکر کورونسونلر ! یالکز ، بوندن استفاده ایله ، افکار عمومیه‌یی بویله جنایتلره سوق ایده‌جك قدر منفور اولان برقابینه‌یه نهایت ویرلمسنی‌ده برمنطقی نتیجه دیه ذکر ایتسونلر ، سن همان کیت ، بزده خورشید سالم بکله بوراده چالیشیرز .

عمجه‌مله خورشید سالمك ایلك دفعه اولارق بنم آرالرندن کیتدیکمی وقونوشمق ایچون یالکز قالمق ایسته‌دکلرینی ظن ایتدم . آزیجق باشم دونیوردی ، عمجه‌مك وخورشید سالمك یوزینی شدتله تدقیق ایتدم . خورشید سالمك ممنون اولدیغنی کورمه‌مك قابل اولامازدی . فقط عمجه‌م اویله دکلدی ؛ یوزنده فوق‌العاده برشی‌واری ، بو ، قورقومی ، تأثرمی ، بو نه‌ایدی ؟ یوللرده عینی‌باش دونمه‌سیله کیتدم . سوقاقده‌کی غلبه‌لغه ، کوشه باشلرنده خلقك طوپلانوب کیجه‌لك اثوابلریله قونو-شمه‌لرینه بیله دقت ایده‌میوردم . بوندن درت‌سنه اولی‌ده فوق‌العاده برحالده ینه برکیجه بویله یکی عثمانلی اداره خانه‌سنه کیتمشدم . فقط

اوزمان ذهنمده بوكوتوشبهه يوقدى. مقاله‌مى يازمادن مطلق بوشبهه‌يى ازاله ايتملى ايدم . نهـايت ذهنم اوزون اشـكنجه‌لردن صوكرا قرار ويردى .

آكلادم ، ديدم ، عمجه‌م خورشيد سالمك بوايشده دخلى اولوب اولماديغنى، بو جنايتده يكى عثمانليلرك اك مفرط طرفدارلرينك تشو ـ يقلرى بولنوب بولنماديغنى صوراجق ، أوت مطلق بونك ايچون يالـكز قالمق ايسته‌يورلر !

هرحالده اعتراف ايدرمكه ايرتسى كونكى يكى عثمانلى نك باش مقاله‌سى پارلاق دكلدى . أوه دونمك ايچون ايچمده فوق‌العـاده بر استعجال واردى .

ونركن سوقاقده غازلر هنوز سونمه‌مشدى . موزعلر « اوغوز بكك سوء قصدى ، فاتح جامعى جنايتى » ديه سوقاقلرى مشئوم ، اينجه ومديد برعكس صـدا ايله دولديرييورلردى . هر يريك غلبه‌لقدى وهركسك النده برغزته ، آلننده درين بردوشونجه خطى واردى .

قيابى بوسسى ايشتمكدن عمجه‌م ناصل منع ايدر ؟ ديه دوشونه‌رك بويوك برمراق ايچنده اوه‌كلدم . ييقانوب تراش اولونجه‌يه قدرساعت سكـزه كلمش اولديغندن دوغرو يمك اوطه‌سنه كيتدم . قهوه آلتيده نه عمجه‌م نه قيا واردى . ألنى :

ــ پاشانك باشى آغرييور . كورولتو اولماسون ديه باغچه طرفنده يازى اوطه‌سنده اوطورييورلر . قهوه آلتيلرينى يوقارى چيقـاردم ، ديدى . صوكرا تجسسنه غلبه چالاميه‌رق صوردى :

ــ بو اولديردكلرى بويوك آدم خانم افنديـنك نه‌سى افندم ؟

— تیزه زاده‌سی .

— یا اما بزه هیچ کلمزدی ؟

— دارغیندیلر .

مهم برشی سویله‌یه‌جکمش کبی قولاغمه اکیلدی :

— احمد اغا اسکی قوجه‌سی ، دیدی .

— خلط ایتمش .

ألنی‌یی کوه‌زه‌لکه‌سوق ایدن بوفوق‌العاده‌حالدن‌قورتلق‌ایچین قهوه آلتی‌یی بیتیرمه‌دن یوقاری چیقارکن مردیوه‌نك باشندن عمجه‌مك‌کور وآمر سسنی ایشدییوردم . عادتا مجلسده‌کی‌قدر خیزلی‌وغلیانلی سویله‌یوردی . عمجه‌مك قپالی قاپیدن صوفه‌ده کورله‌یه‌ن سسنك غائب ایتدیردیکی طنان برانجه چوجوق موزع سسی :

— او ...... زبکك... دیه اوزاقلرده اینله‌یوردی .

قاپی‌یی خفیفجه ووردم ، دویمادیلر ؛ عمجه‌م :

— أوت قیا ، اوغوز ایله ایلك دفعه اولارق دون متحداً رأی ویرییوردق! سنی ومملکتك بوتون قادینلرینی یوکسلده‌جك‌بوقراری اعتراف ایدرم‌که مخالفت طوتماسه موفق اولامیه‌جقلردی. بنم‌فرقه بر عسکر طابوری کبی لیدرلرینك قراری‌اوزرینه‌رأی ویرمکه‌آلیشقدرلر. فقط بوکا رغماً اونلره بونك ایچین رأی ویردیرمك چوق مشکل اولدی . آرتق‌ممنونسك دکلمی‌قیا ؟ بوندن صوکره یمین‌ایدرم ، مخالفت مملکته نافع کوردیکی هرشی‌ایچین حکومتله برابر حرکت‌ایده‌جکدر. سنی چتین تورك قیزی سنی ، هادی باقه‌لم اختیار عسکری تقدیر ایتدیککی بر دها کوستر . اما دون آقشامکی کبی تام آلنمك شو

بوروشنی اوزرینه !

اوطه‌ده خفیف بر حرکت ، قیانك محزون واوزاق بر کولوشی وارکه بو کون ایللك دفعه اولارق قلبمی دلیور . بالکه اوغوز بو دقیقه ئولیوردی . قاپی‌یی شدتله ووردم .

عمجه‌م سسنده قیصیلان برهیجانله :

— کیریکز ، دییه هایقیردی .

قیا بنی کورونجه :

— عاصم بك غزته‌لر سزده‌می ؟ دییه آیاغه قالقدی .

— آ ، تأسف ایدرم‌که کلیرکن آلمادم .

— احمده سویله‌سونلر ، جانم نیچین بوصباح کیج قالدی ؟

عمجه‌مك یوزی پك اذیتلی بروضعیتده :

— احمد بو کون اذنلی . آشچی یمکدن صوکره چیقنجه سویله‌رز ، آلسون !

— سز اوندن اول سوقاغه چیقمایه‌جقمیسکز ؟

— خایر ، ینکه .

عمجه‌م بوتهلکه‌یی آتلاتدیغندن ممنون ، ینه عینی بلاغتله باشلادی . اکر بوینی جلادقیلیجندن قورتارمق ایچین بوقدر لقردی سویله‌مك لازم کله‌جکنی بر محکومه سویله‌سه‌لر بوقدر ایی ، بوقدر پارلاق سویله‌یه‌مزدی .

مجلسده‌کی مخالفت حیاتنك تحف نقطه‌لرندن ، محاربه حیاتندن ، هرشیدن سویله‌یور ، سویله‌یور وقیایه جداً غزته‌یی اونوتدیریوردی . اوکله‌یاقلاشلاقجه غزته‌جیلرك فریادی آزالمشدی . عمجه‌م یمکلری او آرقه

اوطه‌ده بیدیکی کبی کچ زمانه‌قدر یعنی غزته‌جیلرك فریادی بیتنجیه قدر اواوطه‌ده اوطوردی. فقط بو کورولتولی کونده ، بوفوق‌العاده‌حاللرده قیابی شبهه‌یه دوشورمك جداً فوق العاده بر ایشدی . اوکون قیانك بوتون‌فوق‌العاده‌لکنه رغماً بر چوجوق‌قدر صاف واعتمادکار اولدیغنه قرار ویردم . پارلمنتو ذاتاً داغلش اولدیغندن یالکز سابق معبوثلر اوغـوزك وورولمه‌سی حقنـده بر قرار ، خصوصی بر مذاکره ایچین ینه مجلس معبوثانه طوپلانمشلردی . عمجه‌م خورشـید سـالمه تعلیمات ویرمش اولاجق‌که عمجه‌می ایسته‌مدیلر ؛ بن‌ده بو جنایتده خورشید سالمك بر بیلدیکی وار حسی واردی . بلکه بوحس بوتون مملکتده واردی . فقط حکومت بردن بره بکابیلمم ناصل اضطراب ویرن شیله بو جنایته‌فرقه وسیاسیات‌قاریشدیرمامغه قرار ویرمشدی. اوته‌کی موافق غزته‌لرده یکی عثمانلیلره ایمایه بکـزرهرشیئی یکی‌توران یعنی اوغوزك غزته‌سی شدتله رد ایدیوردی . حتی اوغوزك قاتلی عفوایتمك ایسته‌دیکـنی ، بوبیچاره‌بدلایی‌بر حبسخانه‌یه دکل‌برتیمارخانه‌یه قپاتمقله اکتفا ایدلمه‌سنی‌شدتله‌وصیت‌ایتدیکـنی سویله‌یوردی.اوغوزبرقاچ کون دها یاشاسه بیله جریحه‌سی پك وخیم وأولوم محققدی . آطنه والیسی ارطغرل بکی تلغرافله چاغرمشلردی . برکیجه اول اوغوز علیهنه اوقدر خصومتکار کورونن افکار عمومیه‌ده بو جنایتله برابر اولچوسز بر عکس عمل واردی.تا طشره‌لردن ، کویلردن،هریردن اوغوزك صلابت دینیه‌سندن ، بویوکلکـندن باحث، مملکـتك وتورك عنصرینك حقیقی خلاصکاری دیه ماتم طوتان ، چیلدیران تلغرافلر یاغیوردی .

مملکت بر آغیزدن هپ‌اوغوز، اوغوزدیه هایقیرییوردی. صانکه صوك سنه‌نك خصومتی، علیهنده اولماسی بو بیوك تأثر دها درین، نادم وچیلغین بر صمیمیت ویرییوردی. بوتون بونلر آراسنده‌بزیکی عثمانلیلر برشی کورییوردق، بو انتخاباتده‌ده یکی توران مدهش بر اکثریتله قازاناجقدی. وسببی‌ده ساده‌جه اوغوزك وورولمه‌سی‌ایدی.

یمکدن صوکره ساعت طقوزه قدرینه معهود آرقه اوطه‌ده اوطورییوردق. عمجه‌مك اون ساعت دوام ایدن طلاقتی شیمدی یپرانمش کبی اوموزلری بو فوق‌العاده یوك آلتنده چوکوك کوزلرنده اوزاق، یورغون واندیشه‌ناك برشی؛ اونك وظیفه‌سنی شیمدی بن یاپمغه چالیشیور، سویله‌یورم، قیاء ساکت، دیکله‌یور وآراده عمجه‌مه باشنك آغریسی ایچین بر آنتیپرین تکلیف ایدییوردی. بکا خفیف وصقینتیلی بر سسله:

— بوکون بر غزته کورمکه موفق اولامدم. آقشام غزته‌لرینی کویا ألنی قاپیده‌بکلیور. سس‌صدا کسیلدی. بوکون‌حتی هر کوندن چوق غزته‌جیلر باغیرییور، بریسنك قتلی ...

— أوت، بر جنایتمی، نه‌در؟ ایکی کشی‌فاتح جامعی آولوسنده غوغا ایتمشلربوغزته‌جیلر، بیلمزمیسکز بوعادی شیلردن‌استفاده‌ایدرلر.

عمجه‌مك کوزلری منتدار بر نظرله قالقدی.

— یا:

اوطه‌یه ألنی کیردی:

— عاصم بك سزی برخوجه افندی کورمك ایسته‌یور.

اوطه‌دن‌چیقدم. یوقاری‌دونرکن‌عمجه‌م مردیونده بنی‌بکله‌یوردی.

ــ امام فيضى افندى ، بنى اوغوز ايستەمش كيديورم ، ديدم عمجەمك چهرەسى يورغون ومضطرب، برأولوكورمش كبى تيترەدى.

ــ اوغوز يا أولسه ، ياخود ايى اولسه ، يكرمى درت ساعت بو حال دوام ايدرسه يا كنديمى يا قيايى اورەجغم كوزلرينك ايچى قرمزى وحمالى ايدى . جواب ويرمەدن اوطەيه يورودم :

ــ ينگه، ديدم، سوقاغه چيقيورم. سزه بوتون غزتەلرى آلاجغم دونديكم وقت اويومشسه كز بو اوطەيه براقيرم .

ــ تشكر ايدەرم ، عاصم بك .

طالعك غريب براستهزاسى اولارق، بودرت سنەدر قيانك هپمز ايلك آجنمغه باشلاديغى يكرمى درت ساعتدى . بو آقشـام اونده بويوكلكندن باشقه ايلك دفعه اولارق بر قادين ، بوتون معناسيله ياشايان بر قادين ، كوريوردم . فقط اونك يوزنده اويله اوزاق ، صبور ، فقط درين بر الم كولكەسى واردى كه . . . بر آز داغنيق صاچلرى آلتنده كوزلرى صولغون، فقط محزون ودرين پارلايوردى.

بن چكيليركن ، يوزى براز محجوب فقط كوزل :

ــ عاصم بك عمجه كزله برابر « يكى عثمانلى »دە قادينلر عليهنه مقالەلريكزى عفو ايتدم .

ألنى اوزاتدى ، اينجه پارمقلرينك تماسيله المدن وجدانمه قدر بر آتش كچدى . بر شى سويلەمدن اوطەدن چيقدم . آرقەمدن سسى بزه خطاب ايتـديكى وقت ايلك و صـوك دفعه اولارق عوشـاق ومشفق :

ــ الله راحتلق ويرسون عاصم بك ، ديوردى .

مردیوه‌نلردن اینرکن دیشاریده‌کی بر فیرطنه‌نك چیغریشان روز۔ کارلرینی دیکله‌مك بیله متخالف و کورولتولی جسملردن بنی قورتاریر ظن ایدییوردم. مسافر اوطه‌سنده فیضی‌افندی‌یی براقدیغم کبی‌بولدم. بر قاناپه‌نك اوستنه دیز چوکمش ، باشی اوننده تسبیح چکیوردی. زواللی اختیاری ناصل آغلار براقدمسه اویله بولدم. اختیار قلبنك بوتون رقت و رابطه‌سیله بوروشوق یاناقلرینه کوزلـکلرندن‌یاشلر دوشیور دائما کوزلـکلرینك بوغوسنی یازمه مندیلیله سیله‌رك آغلایوردی .

— هایدی فیضی افندی ، کیده‌لم .

— هایدی ، اولاد .

— اما آرتق کوز یاشی یتیشیر .

افکاریمی طوپلامق ایچون جاده‌ده برزمان یورودك ، اختیار هپ آغلایوردی .

— باق سوقاقلرك‌حالنه، اسکیدن سوقاقلر بویله تمیزاولورمیدی؟ مملکتك یوزینی تکمیل دکیشدیردی. بوتون عالم اسلامك اك‌بویوك اولادی ایدی. اسکی زمانلردن بری مملکتك،فقرانك یوزینی اوغوز قدر کیمسه کولدورمدی ...

اختیار دائما بویله سویلرکن‌بن برآرابه چاغردم. فیضی افندی‌یی کویا دیکله‌یور کبی ظـاهراً ساکت ، فقط صـوك درجه خلجانلی ، آرابه‌نك تکرلـکلری سرعتـله یووارلانه‌رق کیتدك . سراججخانه‌دن آرابه چیقـارکن اهـالینك غلبه‌لغی آرتیـوردی . دکان اوکلرنده ، کوشه باشلرنده،آلای آلای کنجلردولاشیورلر، فیصلداشیورلردی. فاتح آولوسنده بویوك بر ازدحام واردی .

کمری کچدکدن صوکره بزم اسکی محله‌یه پك اوزاق اولمایان بر محله‌یه صاپدق. بورایه یاقلاشدقجه اهالیده پك متأثر اولدیغی قدر احترامکار بر انتظار وسکونت حس ایدیلیوردی. عادتا اوغوزی راحتسز ایتمه‌مك ایچون سوقاقده کیلر آیاقلرینك اوجلرینه باصیورلردی. هله اوغوزك اوینك سوقاغی باشدن باشه دولو ایدی. فقط او قدر سس‌سز ومتأثر برخلق ایدی که! بوخلق آراسنده برچوق کنج‌صاریقلر، چهره‌لر وارادی. اك نهایت آرابه بیاض براوك اوننده دوردی. قاپی‌یی جبه‌لی، اورتولی بر قادین آچدی. قاپینك یاننده‌کی اوطه‌ده لامبا یانیوردی. ایچه غلبه‌لق واردی.

— حربیه ناظری وصدر اعظم بوراده‌لر، برسوروده دوقتور، الله اونی آرتق دنیا مشقتندن قورتاراجق، دیه فیضی افندی باشنی صاللادی. صوکره قادینه:

— خسته‌مز ناصل؟

قادین یناقلرندن آقان یاشلرله جواب ویردی. صوفه‌ده وأوك هرطرفنده لامبالر یانیوردی. مردیوه‌نی، بوتون سوقاقلره سرایت ایدن بواحترام سکوتی ایله یاواشجه چیقدق. قاپی‌یی آبلاق چهره‌لی بیاض کتن کوملکلی بر دوقتور یاواشجه آچدی. اوطه‌دن کسکین علاج قوقولری کلیوردی. بن شاشقین کبی ایچری کیردم. کوزیمه غیر اختیاری قیانك وضعنی خاطرلاتان بر قادین، جبه‌سنك قوللرینی صیغامش، دریدن چاریقلی آیاقلری برلری اوقشار کبی ساکت ومشفق دولاشیوردی. شبهه‌سز بو بر خسته باقیجی ایدی. دوقتور یاواشجه:

— همشیره مریم، سز چکیله‌بیلیرسکز، دیدی.

شمدی نه‌دن کلدیکنی بیله‌مدیکم برخلجانله، بر عذابله بر دورلو خسته‌نك یاتاغنه باقمغه جسارت ایده‌میوردم. کوزلرم طاوانده، پرده، دیوارده دولاشوب دوریوردی.

ایچمدن بریسنه سویلر کبی:

— پرده‌لر یشیل خورما داللی یازمه‌دن، سدیر عینی یازمه‌دن، یرده تورك خالیسی وار، یاتاق صاری طاوان تخته، یاتاغه یقین بیاض اورتولو وعلاج شیشه‌لری دولو بر ماصه، بیاض کوملکلی، باشی آچیق بر دوقتور، هایدی باقه‌لم، عاصم شیمدی خسته‌یه صره کلدی.

آنی بر جسارتله کوزلریمی قالدیردم. اوغوزك باشی صاریلی، کوکسی صاریلی، یاصدیق یوزلری آراسنده صانکه مملکتی آلت اوست ایدن آدم او دکلمش کبی اوتورور بر وضعیتده یاتیور. هوا غازلری سونمش، یاتاغك یانندهکی کوچوك سهپاده اوچوزلی بر شمعدان! بوخفیف وطاتلی ضیا ایله اوغوزك چهره‌سنده‌دزین اویوقلریوموشامش؛ کوزلری بیاض صارغیلر آلتنده وظیفه‌سنی بیتیرمشلرك سکونت واستراحتی ایله‌دالغین باقیور. بن کورنجه مختصر چهره‌سنده فوق العاده بر امید وحیات دالغالانیور. صاغ النی مشکلاتله اوزاته‌رق سسنده بوتون قواعد وقوانین یاتی آرقه‌سنده براقمش برانسان طاتلیلغی ایله:

— نهایت کلدك، قرده‌شم، دوقتور، صندالیه‌یی یانمه کتیر، تا یانمه.

قابل اولدیغی قدر خسته‌یه یاقلاشیورم. اوغوزدن اوقدر یوکسك وروحانی بر شی اوچیورکه تویلرم اورپریور، کوزلرمدن یاشلر آقق اوزره.

— دوقتور شيمدى بر دها سويله، قاچ ساعتم وار؟ دوقتورك كوزلرنده ياشلر وار. فقط تردد ايتمكسزين:

— سكونتله كچرسه اون ايكى ساعت، بلكه‌ده زياده. فقط چوق خلجانلانيرسه‌ك اوچ ساعته بيله اينر، قرده‌شم.

— اصغريسى اوچ ساعتمى؟

— أوت!

— او حالده چوق وقتم وار، آننه‌مك ديزينه باشمى قويوب‌ده بر ساعت، صوك ساعت ياتمغه بيله. ساعت قاچ؟

دوقتور ساعته باقاركن ألى تيتره‌يوردى.

— ساعت اون بر، بن كيديورم.

— سن دور، قرده‌شم. بودوقتور، عاصم بك، بنم چوجوقلق آرقداشمدر. اونكله آياق‌قابى آلاجق پاره‌مز يوقكن جامع آولوسنده يالين آياق اويناديغمزدن برى بربريمزى بيليرز، دكلمى سنغور؟

— أوت، اوغوز.

— حتى مائى طون بيله كييردك، دكلمى؟

— اوغوز، بوكونلرى كچ قرده‌شم، عاصم بكه سويليه‌جككى سويله!

— بوكونلرى عاصم بكه سويله‌مه‌دن سويله‌يه‌جكمى آكلاته‌مام. سنغور، كل باشمى دوزلت!

سنغور بر قرده‌ش، برآنا شفقتى ايله دوغرولتدى، بر بارداقدن برشى ايچيردى، ياواشجه النى اوقشادى. اوغوز بر دقيقه سنغورك النى طوتدى وصوكره:

— سن دور، سنغور، سن وارکن حیاتمی ، چوجوقلق حیاتمی دها اپی یاشایه‌بیلیرم، دییوردی .

اوغوز شیمدی آغر آغر ، کسیك کسیك سویله‌یوردی . اونك سسنك اهتزازی ایله اوچوزلی شمعدانك تیتره‌شن آله‌ولری آراسنده برمناسبت وار . سنغور ماصه‌نك باشنده الی ایله یوزینی کولکه‌لندیرمش اوتوریور ، هریرده عمیق برسکوت ، فقط سوقاقده بوسکوتك آرقه‌سنده یوزلرجه قلب بوتیتره‌ین و ئولن نفسی بکله‌یورلر. بز اوطه‌نك بوشلغندن واوغوزدن کلن غریب برسکونتله دیکله‌یورز، همان قلبمزده کوزلریمزه یاشلر کله‌سنه رغماً سعادته یاقین برشی وار !

— بروسه‌ده ییلدیرم‌ده تاتار محله‌سنده‌یز . الك چوق سودیکم شی آننەم ایشه کیدرکیتمز یشیله چیقمق ، جامعك طاش آولوسنده شادروانلر اطرافنده اوینامق ! نمازوقتلرندن اول هرکسك آبدست آلدیغی زمانلر یالکز بورادن چکیلیورم . صوکره چیپلاق آیاقلرم والرم هپ‌صوده. جامعك مرحوم قیومی حاجی ذاتی افندی ییرانمش جبه‌سیله ، کوزلکی ایله کچرکن یالانجی برتهدیدله النی صاللاردی . بن اونی فیضی افندی‌یه بکزه‌دیردم . امام‌افندی صاریغنك آلتنده‌کی تراشلی قرمزی اکسه‌سی ، غیجر غیجر یکی‌غالوشلری ایله پك‌اوقدر مساعده‌کار دکل ، قاشلرینی چاتار . فقط هرزمان قیوم افندی :

— زواللی باباسز چوجوق ، براقك امام افندی ، دیه مرحمتی جلبه اوغراشیر .

زواللی باباسزچوجوق ، بوآجینمغی سومزدم . برکون‌سنغورده سویله‌دی ایدی‌ده اونی بر اعلا دوکدمدی . دکلمی سنغور ؟ برده

آراده استانبولدن جامعی کورمکه چارشافلی فسلی ، شاپقه‌لی مسافرلر کلیردی . آیاقلرینه بویوك ترلکلری بن چوبرمکی چوق سوردم .

آننه‌م آغاسنی کنج ایکن غائب ایتمش چالیشقان، جسور برتاتار قادینی ایدی . کوچوك أویمز بو کوچوك تاتار أوینك رفاهنی ، تمیز-لکنی هیچ بروقت غائب‌ایتمدی . یمش‌باغچه‌لریمزده چالیشیر، یمشلرینی صاتار ، قیشین دیکیش‌دیکر ، هرکون برآزدها بوروشان چالیشقان چهره‌سی دها فعال وانتظامکار بر حیات کوسته‌ریر ، بکا بایرامده آیاق‌قابمی ، شالواریمی ، هرشیئمی آلیر ، وهمان هروقت أت‌یدیرردی. صوکره آلتی‌یاشنه کلیرکلمز محله مکتبنه. هرآقشام علم‌حالمی ، جزؤمی اوقودیر . آننه‌م اوقومش برقادیندی . عائله‌ده تا بوزغوندن اولکی حیاتمزه قدر آننه‌مك روایتنه کوره هپ اوقومش قادینلر وارمش . بروسه عسکری اعدادیسی خوجه‌لرندن کنج یوز باشی لطفی بکله أولنوب استانبوله کیدن تیزه‌م خدیجه خانم‌ده اویله ایمش دیرلر .. حتی بوتون‌کون مکتبی قاپایان وچوجوقلری دوکن خوجه افندیدن مشتکی اولدیغی‌ایچین (بلکه‌ده هفته‌لق آلمقده فضله‌اصرار ایدییوردی) آننه‌م‌کوچوك برأومکتبی آچماسنی ، کوچوك تاتارقیزلرینی اوقوتماسنی حنیفه آبلا بوتون کون سویلردی . خوجه‌لق‌ده بزم عائله قادینلرنده ارثی برعلت . قیشین او ما کنه‌سی باشنده چالیشیرکن مندرلری اوستنده مریم ، عایشه ، عبداه ، سنغور وبن صاللانه صاللانه تبارك جزؤنی ازبرله‌دك ؛ ابتدائی‌تحصیلی قرآن ، علم‌حال وبرآزده قرائت، هپ بونی آننه‌مدن اوکرندك . پارماقلری ایله ایی حساب یاپاردی . فقط یازی ایله چیقیشامازدی . آننه‌مك اك بویوك امللرندن بری‌ده

بنی رشدیه‌یه ویرمك صوکره عسکری مکتبنه ، الك نهایت استانبوله کیدوب قلیچ طاقمق ، لطفی بك انشته‌م کبی ضابط اولمق . بو فکر چیقار چیقماز هایدی سنغور فلان دکنکلر اوموزه جامع آولوسنده بر ایکی ، بر ایکی ، تعلیم ! رشدیه تحصیلنی آلدم . شهادتنامه‌م‌ده وار ، دکلمی سنغور ؟ فقط بوتون مکتب تحصیلم اوقدر . اوندن صوکره آننه‌م روماتیزمالی ، اکمك قازانمق بکا دوشیور ، سنغورك باباسنك آرابه‌لرندن برینی قوشیوردم . بو ایی بر حیات ، آرابه‌ده یکرمی یاشنده طوسونك یاپدیغی کبی بن اون بر باشنده آیاقده شویله دیز کینلر المده ، بروسه‌دن چکرکه‌یه قوم ، طاش طاشیدم ، هم آرابه‌لر بوش دونوکن بن تا اوکده . بوشرفلی ، الك شرفلی کونلر . آغا کونده ایکی غروش ، بعضاً اوچ غروش ویریر ، آقشاملری اکمکم قولتوغمده ، سنغورك آغاسی کبی ، اوته‌کی آغالر کبی بن‌ده آننه‌مك اکمکنی کتیریورم . آننه‌مك بوتون اصرارینه رغماً اوکا فانیله ، انتاری ودون یانمق ایچون پاپراملق بیله آلمادم . یالکز یکی قرمزی برقوشاق وقوشاغك اوستنه صوقولو بر قرباچ ، آیاقلرم ینه چورابسز ، یالکز برچفت یمنی !

صوکره اوینه طاش طاشیدیغمز چکرکه‌ده متقاعد محمد پاشانك نظر دقتنی جلب ایدییورم . اوکله وقتی آرابه‌نك ایچنه اوزانمش ، اکمك یرکن برالمده باغچه‌یه آتلمش برغزته‌یه بنی دالمش بولیور ، مراق ایدییور ، حیاتمی صوریور ، بن آننه‌م ایچین چالیشدیغمی سویلرکن دویدیغم غرور ! آننه‌می یاننه برخدمتله آلمغی ، بنی‌ده مکتبه ویرمکی تکلیف ایدییور . خایر ، خایر . بونك احتمالی یوق . بن صاغ ایکن

آرتق آننهم هپ أو خانمى اولاجق .. ايسترسه ديكيش ديكه‌جك ، اوقدر ؛ بيلمم بو تكليفى رد ايتديكم محمد پاشا نيچون آغلادى ؟ صوكره محمد پاشانك أونده آرتق آچيلان حيات فكريه . اولا محمد پاشا بكا برآز پاره اقراض ايديور ، كنديسنه لازم اولمايان ايكى حيوانى اوجوز صاتيور ، آرتق آرابه بنم. هفته‌ده اوچ كيجه قامچى بلمده ، ديزكينلر المده محمد پاشانك چكركه‌ده‌كى كوشكنه . صوكره اوزون چاليشمق كيجه‌لرى ، كوزيمك اوكنده آچيلان يكى دنيالر !

عسكرى اعداديسنه كيرمك غير قابل اولديغى ايچون ملكيه اعداديسنك پروغرامنى حرفياً محمد پاشا تطبيق ايديور . آرابه ايچنده ، كيجه كوندوز كتابلر المده ؛ اون آلتى ياشنه كلديكم وقت همان استانبولده‌كى هراعدادى مأذونى‌قدر برشيلر بيليورم . صوكره ملكيه پروغراملرى ؛ خوجه‌لرى چوقلق تقريرله درس ويرديكندن بونلرى عينى عينه تعقيب قابل دكل . اونك ايچون بوموضوعلر اوزرينه فرانسزجه ، توركجه برچوق كتاب اوكمده . برسنه‌رومانياده بوزغونده براقديغمز يرلرك پاره‌سنى رومانيا حكومتندن آلمق ايچون محمد پاشانك ابراميله رومانيايه كيديورم .

صوكره بن اون سكز ياشنده آرقه‌مده سترە پانطالون ، آياغمده پوتين واوچيوز ليرا پاره‌م وار . سوروجيلك قابل دكل ؛ چوق دوشونمك ، چوق ياشامق ، برچوق شى ياپمق ايسته‌يورم ، فقط حكومت مأمورتى دكل ! نه ياپه‌جغم ؟ دوشونيورم . ودوشونوركن مشروطيت اعلان ايديليور . استانبوله كيتمك ايسته‌يورم . محمد پاشا اختيار ، فقط تجربه‌كار باشنى صاللايور . كيتمه‌مه‌مى توصيه‌ايديور ،

بروسه‌ده چالیشه‌جغم . فقط ناصل ؟ مکتب وخصوصی درس ویرمکله . بروسه‌اعدادیسنده تاریخ خوجه‌لغم‌وار و برچوق خصوصی درسلرم . مشروطیتدن صوکره انشته‌م لطفی بکك اتحاد وترقی جمعیتنك اسمیله برابر مشهور اولدیغنی غزته‌لرده کوریورم . مشهور اولدی دیه دکل ، فقط بو بویوك مقصدده برابر چالیشمق ایچون استانبوله کیتمك ایسته‌یورم . آننه‌م بوکا موافقت ایتمه‌یور ، تیزه‌م ئوله‌لی پك چوق اولمش ، لطفی بك بزی هیچ آرامامش ، برده‌قیزی وارمش اماهیچ مکتوب فلان برشی یازمایورمش . آدینی‌صوریورم ، آننه‌م بیلمه‌یور ، تیزه‌ك ، بر قیزم اولورسه آدینی قیا قورم دیردی اما بیلمم دوغوردقدن صوکره همان ئولدی ، بکاده لطفی بك برخبر یوللامادی دییور ، بوتون دنیاده یکانه اقربام بوخیلی قیادن باشقه کیمسه‌م یوق .

اوغوز بوجمله‌یی سویلرکن ، یکرمی سنه اول‌ه دونیورمش کبی دکل شیمدیکی حیاتندن بحث ایدییورمش کبی سویلیور . اوزرته‌لقده آجی برسکوت ، صوکره ینه باشلایور . فقط کندی خصوصی حیاتندن بحث ایتمیور . دوغرودن دوغرویه قیایه کچیور .

— مشروطیتدن بش سنه صوکره آننه‌مه بر مکتوب کلیور . بوحیاتمزده نه مستثنا برحادثه : « بروسه‌ده ییلدیرمده تاتار محله‌سنده مرحوم حاجی نور افندی حرمی عایشه خانمه . »

مکتوب ، تیزه‌جکم ، دیه باشلایور . آننه‌سی چوجوق ایکن ئولمش ، شیمدی‌ده باباسی ئولمش ، دکرمن دردده اوطوریورمش ، آننه‌مدن باشقه کیمسه‌سی اولمادیغندن اونی یاننه دعوت ایدییور .

یکرمی یاشنده برقیز یانده بر اقربایه ، حامی یه محتاج . مکتوبك لساندن یازانك حمایه یه محتاج برقیز اولدیغی آکلاشلمایور ، برارکك کبی یازییور . مکتوب اونمده دوشونیورم . آنه‌م کیتمکه حاضر.

— خدیجه‌نك قیزی ، دییه کوزلری دولیور . بن دوشونیور، دوشونیورم . نهایت دییورم که :

— آنه ، بونلر بزی شیمدی یه قدر هیچ آرامادیلر . باق ، قیا ، خایر ، سامیه ، نه ایسه سنك نره‌ده اولدیغکی ده بیلیورده هیچ آرامامش ، شیمدی کیمسه‌سز قالمش ، چاغیرییور . نیچون چاغیرییور ؟ عجبا سنی بوغاز طوقلغنه چماشیر ییقایوب یمك پیشیره‌جك ، بنی ده اوشاقلق ایده‌جك ایکی فقیر اقربا دیه‌می چاغرییور ؟ استانبولده بویومش برقیز ، جامعه طاقونیه کبی اوکچه‌لری اوستنه یابانجی ایللرده ، معبدلرده دولاشانلر کبی بر ترلك طاقه‌رق صاللانان نه‌ملت اولدیغی بلمیرسز قیزلردنمی ؟ نه‌در آنه ؟ بویله ایسه بزدن اوزاق اولسون ! آنه ، آنه سن بیلمه یورسك ، چونکه سن برقادینسك ، حنیفه آبلاده برقادین . فقط بو استانبوللی قادینلر برقوقلا ، برملتسز، ایشسز ، مقصدسز ، سوسلنمش قوقلا .

— یاورم ، استانبولدن نه خانملر کلیور کورییورز ، نیچین اولسون ؟ هم خدیجه تیزه‌نك قیزی ، بزم قانمز ، یالکز قالمش ، کیته‌لی .

— بن سنی برکون قیلدانمام آنه . بن کیدوب آکلایه‌جغم ، صوکره نه یاپمق لازم کله‌جکنی دوشونه‌جکم .

آنه‌م بکا تا اون بر یاشمدن بری حیاتمز ایچون قرارلرویردیرمکه

آلشمش اولدیغی ایچون قبول ایتدی . او کون رومانیـایه کیدر کن
محمد پاشانك آلدیردیغی کوچك چانطه‌یی آننه‌م حاضرلادی . ایرته‌سی
کون‌ده یوله‌چیقدم . نی تعقیب ایدییورمیسکز عاصم بك ؟ یکرمی
اوچ یاشنده‌یم . هنوز حیـاتمده معین بر یول بولمامشم و شخصی
برحیـاتم ، بر خلجـانم هیـچ اولمامش ! یولده هپ قیانك ناصل
اولابیله‌جکنی دوشونیورم . چونکه سامیه امضاسنه رغماً بن خدیجه
تیزه‌مك قیزینی قیا دیه دوشـونیورم . واپورك مردیوه‌نتی آرقه‌مدن
طیرماشه‌جق ایکی کنج استانبوللی قادین‌وار . بونلرله قیانك آراسنده
بر مناسبت دوشـوندیکمدن کندی روحمده‌ده بر مناسبت بولمغه
چالیشیورم . آرقه‌لرندن دار چارشفلر ، آیاقلرنده‌انسانی یوروبیشندن
منع ایده‌جك ایکی اویونجاق اسقارپین . صوکره ایکی دانه‌ده کولونج
دینه‌جـك قدر کوچوك أل ! مردیوه‌نلری چیقـامادیغندن أللرینی
استمدادکار ، بکا اوزاتیور ، واپورده‌کی کنجلر « کوستکلی‌خانملر»
دیه کولیورلر ! بوانسـانه نه فنا حدت وعصیـان حسی ویرییور .
او کوچوك اویونجاغی الندن چکدم ، واپوره چیقاردم . کتـابلرده
کوردیکم بو یوك ، پاشـایان مدنی قادین سیمالری ، آننه‌مك دنیـا
وجمعیتده موقعنی تأمین‌ایتمش برنمونه‌سی‌ایچون ایچمده برحسرت‌وار !
تقلید مدنیتك بزه ویردیکی بر کوچك کوستکلی مخلوق ایچمده برشی
تطمین ایتمه‌یور . فقط کوچوك شـیئه بیله کولن کنجه دونیورم .
نره‌دن چیقدیغنی ومعنای اصلیسنی تحلیـل ایده مدیکم برقدرتله قولم
عادتا کندی کندینه قالقیور ، قدیفه‌یاقه‌لی پالطوسی ، جلیز ، مردار ،
مستهزی یوزیله کوچوك بکی ، بو کوچوك شـیئك اشی اسـتانبول

کوچوك بکنی یره سربیورم . بوحیاتمده پك معنیدار بر تمثالدر ، عاصم بك : بوتون عمرمده بو کوستکلی کوچوك شیئك الندن طوتوب یوقاری‌یه چکمك ، صوکره بونی آشاغی چکن ، تذلیل ایدن کوچوك بکی یره سرمك ! استانبوله مواصلت . صوکره ترنله توتون چفتلکی ، اورادن ماونه ، دکرمن دره‌سی . دکرمن دره‌سنك او کونکی یولسز ، بلیرسز یولی .

اوغوز ، ینه دالدی ، أوت ، او کونکی . چونکه بو کون اسکی دکرمن دره‌سیله یکی دکرمن دره‌سی آراسنده اوقدر فرق وارکه ؛ او بو کون یوللری وتمیز کوچوك أولری واوتلری ایله محویتکار بر اسویچره کویی .

اوغوزه سنغور برآز قومیص ویردی . وخسته آزیجق طوردی . صوکره اسکی وآشنا برسوکیلی کتابك الك سوکیلی صحیفه‌سنه کلمش کبی دوام ایتدی :

— مرحوم لطفی بکك قیزی سرایلی کوینده اوطوردیغنی سویله‌دیلر . کویلولر کندندن چوق ممنوندی . آقاجان برقیزی اولدیغنی سویله‌یورلردی . لطفی بك تام کوکللرنجه بر آدم ، طاتلی سویله‌یور ، کوزل خولیالر ، امللر آکلاتیور ، اونلرك کوی قهوه‌سنه کلیور ، قونوشیور ، فقط بوخولیالر اولسون دییه کویلولری تضییق ایتمه‌یورمش . الله رحمت ایلیه ئولمش . فقط قیزی سویله‌دیکنی یاپیورمش . کویده قیزلر ، ارککلر ایچون أونده بر مکتب آچمش . کیمی کویده قهوه ده اوتوریر کورورسه مقاومت ایده میه جکلری طرزده سویله نیرمش . کویده اون اوچ یاشندن اون آلتی یاشنه قدر

ارکك چوجوقلری طوپلامش ، یولك طاشنی آییقلاتمش ، کوی دلیقانلیلری‌ده اورایه یاپی‌ویرمشلر .

زهرا آبلانك اوغلی علی ایله ذکیه خانمك اوغلی حسینی باباسنه یالوارمش استانبوله مرانغوز یاننه چراق یوللاتمش ، شیمدی کویده‌کی صوك یاپیلان اولر استانبول اوی کبی تحته ایمش ! انسانه فضله تاریشماسه بمان ، یاووز شی دییورلردی . بونی بکا آکلاتان مرحوم لطفی بکك امکداریمی یوقسه طانیدیغی‌می نه ایسه بیاض پوطورلی ، تنبل یوزلی اختیاردن آکلایوردم که کوی عینی‌زمانده قیاپی بنسه‌مش وبك چوق سوییوردی .

— سزاونك اقرباسی‌میسکز ؟ افندی دییوردی .

— أوت ، تیزه‌زاده‌سی ، دیدم .

— اویله ایسه بن سزی اورایه کوتوره‌یم ، دیدی .

شیمدی قهوه خانه ایله قیانك اوی آراسنده‌کی مشهور یولدن یورویورم . کوی چوجقلرینك آچدیغی بویول براز چارپیق ودوز دکل فقط ایکی طرفنه آغاچ دیکلمه‌سی بیله اونودلمامش ، نهایت تام ایزمیت کورفزینك اوزاق ، اسکیمش قیمتدار برمینیاتور رنکلریله کوچوك ، متناسب طاغجقلری ، قویو ، قویتو صولرینه ناظر ، یکی ، اخشاب برأوه یاقلاشیورز .

کوی أولرینك درتده اوچی سیاه چاموردن. آقشام اولیور . کوی قیزلری آیاقلرنده طاقونیه ، آرقه‌لرنده سیاه بزدن فراجه ، باشلری اورتولو ، قاشلری چاتیق‌راستقلی ، رنکلری فندق قابوغی کبی‌قرمزی وزنکین ، اللرنده دستی صویه کیدییورلر.

أوك اطرافی تحته بر پارمقلق، ایچی آغاجلق و برقسمی خندقلق، بر قسمی باغ ، بویوجك بر باغچه ؛ باغچه قپوسنی اختیار أليله ایتیور. بکا یولی کوستروب سویملی بر « ایوالله » ایله اوزاقلاشیور . باغچه‌ده تمیز ومنتظم بر یولدن ایلرلیورم وأوك آرقه طرفنه دونیورم. اورادن طاتلی بر سس ایشیدییورم. آرتق قلبمده برسکونت وار. بیلیورم که قیا استانبولك کوچوك کوستکلی قیزلرندن دکل! أوی دونجه‌دوریيورم او برطرفی بویوك وبرچوق پنجره‌لی اوزون بردرسخانه، باشلری ایکی اورکولی، آرقه‌لی دوز انتاریلی، کوزلری ایشیقلی برچوق کوچوکلی بویوکلی قیزلر صره‌لرده اوتورمشلر ، بوطرفده خوجه‌نك سویله‌دیکی بر شیئی دیکله‌یورلر . آقشام آزادی اولمق اوزره . خوجه برشی اوقیور، داغلمه‌دن هرآقشام رؤیالرینی ، خولیالرینی ، تمیز و کوزل یاپه‌جق بر پارچه. بونی قیا دائما یاپاردی . قیانك یوزینی کورمه‌یورم.

ـــ بونلر دائما توران‌یولنی آرایورلردی، ارکك قادین،چوجقلر واردی. اك چوق چوجوقلر آرایورلردی . اختیارلر یولده دوشوب اولیورلر . فقط چوجقلر کیدییورلر ، کنجلر کیدییورلردی . اما نهایتسز اوزون یولده سنه‌لرجه قاله‌جقلرینی ، کوزلری حسرتدن صولانه‌جغنی، قلبلری ضعیفلایه‌جغنی حس ایده‌رك کیدییورلردی. فقط یولی، بوصارپ، بوصولاق اولمایان یولی چوق سوییورلردی. اونهایت یوردلرینك صولاق ایللرینه ، یشیل معموره‌لرینه، سونمز اوجاقلرینه کوتورییوردی. صوکره یولده یورورکن تنبل دورمیورلردی . ایکی طرفه آغاچلر دیکه‌رك ، یوللری تمیزلیه‌رك ، چیچك وچمن تخملری آتارق کتیوم، سیاه قیالرینی آچوب یورکنده‌کی بلور صولری بویوله

دوكه‌رك كيدييورلردى. اونلر حالا كيدييورلر، سنه‌لر واركه كيدييورلر وكيده‌جكلر. فقط كچدكلرى يول، توران يولى شيمدى آرتق صارپ، صوسز بر قيالق دكل ، چمنلى، چيچكلى وبلور ايرماقلر آقان يشيل كولكه‌لى بر معمور يول!

— تورانى هيچ بولمايه‌جقلرمى؟

قيانك سوكيلى سسيله غشى اولمش كوچوك، يووارلاق، صاريشين باشلى برارككك چوجق، مائى دونى، چيپلاق آياقلرى، حيرتكار بويوك كوزلريله اوكه كليور. قيا نه‌دييور؟ بيلمه‌يورم؛ كورفزدن وبوتون هواى نسيمى‌دن چوكن، يره كچن مور، پنبه رنكلرك آكلاشلماز سرندن كلير كبى برچوق چوجوق سسى، موسيقى بيلير چوجق سسى وبونلرك فوقنده كور ومظفر، ترانه‌دار برقادين سسى:

يكى توران ، اى سوكيلى اولكه ، سويله سكا يول نره‌ده ؟

صوكره او كوچك مائى دونلى چوجق ، بوكونك شانلى ارطغرلى نى كوشه‌ده بوليور ، چوجقلر داغلمادن بن اورادن صاووشييورم. باغچه‌نك او بر طرفنه ايكى انجير آلتنده ميخلانيلان بر تحته صره‌يه اوتورييورم ، بكله‌يورم و قيا كليور . آرقه‌سنده سياه يلديرمه، بياض بر باش اورتوسى وار . باشى عين قيورجق صاچلى سوكيلى باش . يوزى رؤيالرينك هيچ قنادلرى قيرلمامش كوشه‌مه‌مش ياالديزلى وكونشلى قلبى ايله بويوك وكنج قيا اوكون نه بويوكدى : ساده طاتلى :

— سز اوغوزسكز دكلمى ؟

صوكره اينجه اوزون الى المده ، هيچ اكلاشه‌ميه‌جغى كبى بربريمزك رؤيالرينى، امللرينى، روحنى آكلايورز . قارشى قارشى‌يه، بر كوموش

آى كورفزك، اوستندن بو يشيل ، اوزاق واديلرى ، قويتو صولرى ييقانجه‌يه قدر اوتحته صره‌ده اوطوريپورز . چوجقلرى داغتمش ، أوده‌اسكى بردادیدن باشقه كيمسه‌يوق. بوراجقده يمكه قدر اوتوره بيله‌جكز . او باشنى بر انجيره دايامش ، بن ده قارشيسنده ينه بر بريمزى ديكله‌يورز . بردنبره قلبمده حياتمى يالديزلايان نهايتسز بر سكونت وقناعت ويرن برشى وار! شكل بيله ويريله‌ميه‌ن امللرك الك صمدانيسى شكل آلمش كبى ؛ او آقشام نه قونوشدق ، بيلمه‌يورم . افكاريمز ، احتساساتمز يواش يواش برباشدن اوته‌كى باشه ، برقلبدن اوته‌كى قلبه آقيور ، بر برينه قاريشيور ، بربرينى اتمام ايديور وبر دها بربرندن آيرلمامق اوزره بربرينه اورو ليور .

صوكره يمك ييدك ، صوكره قيانك اوطه‌سنده اوتوردق، ايكى ديوارى فرانسزجه ، توركجه كتابلر ، بر كوشه‌سنده پيانوسى، آلچق بر سديرى ، بر ايكى قولتوغى وپيانونك اوستنده انشته‌م لطفى بكك رؤيالى كوزلريله طاتلى ، حليم چهره‌سى اولان بواوطه‌ده پنجره‌لردن آيدينلق كلنجه‌يه قدر قونوشيورز ، يكى تورانك لطفى بكك كورديكى فقط حيات وحقيقت ويرمديكى بو بويوك رؤياسى حقيقته كچيرمك ايچون ايكيمزكده كنج وييپرانمامش قلبنده دنيـالرله قارشى قارشى‌يه كله‌جك جسارت واميد وار .

رؤيانك حقيقى رسمنى چيقارمق ايچون بوتون انساجنى روحمزله، يكى دوغان عشقمزك حرات واملى ايله خاطرلايورز . سـنه‌لرجه ، هپ عشقمزى بو رؤيايه بر خـدمتكار ديه قوللانمق ؛ بربريمز ايچون قلبلريمزده ، اللريمزده ، كوزلريمزده اويانان ييلدزلى ، شفقلى

عشقی کوکلری، دنیالری، صوکره انسانی صعیف، فقط تا روحدن کلن ایسته‌کلری، هپسنی، اوکا صرف ایتدك. زواللی، سولمش، کیرلنمش وسقطلانمش رؤیا او کیجه‌دن نه‌قدر اوزاق، او کیجه‌نك مبذول وفیضدار علویتنه نه ضد اولاجق قدر رنکسز.

شیمدی اوغوزك کوزلرندن دامله دامله یاشلر یووارلانیور. صوکره دوام ایدیور. فقط آرتق سسی ضعیف، جابوق سویله‌یور، آلتنده ترز وار، بوتون بو زمانلرك دوکمك ایسته‌دیکی تفرعاتی کچمکه مجبور اولدیغنی حس ایدیور.

— دکرمن دره‌سنده برسنه آنه‌م کلدکدن صوکره یکی توران ایچون کتابلر آراسنده باش باشه چالشدق، حاضرلاندق. اوحیاتی بویوجك مقیاسده باشلامق ایچون کوچك دکرمن دره‌سنك داروتنبل محیطی موافق بولمایوردق. او سنه‌نك نهایتنده سنغورده مکتبی بیتره‌جکدی، النده بر دوقتور دیپلوماسی اولاجقدی. دوشوندك، دوشوندك، ارضروم دیدك وایرته‌سی سنه قیانك، بنم قاچ پاره‌مز وارسه طوپلادق، آنه‌م، سنغور، قیانك شاکردی کوچوك ارطغرل کیتدك وتورانك تمللرینی باشلادق. ایلك سنه‌لرك مشکلاتی فقط یوزولمق بیلمه‌دن حرارت وکنجلکی! صوکره انسانی برشی اولدیغی آکلاته‌دن سنه‌لرك، مشترك مساعینك، مشترك امللرك روحلریمزی هرکون الك صوك تلنه، الك صوك ذره‌سنه قدر بربرینه یواش یواش اوروشی. قیانی شیمدی حس ایدیورم که سومه‌دیکم بر آن حیاتمده هیچ اولمامشدر. حتی اونی طانیمادن اول بیله سویوردم. وئولونکزده سویورم. فقط او، او ناصل کیتدی؟ صوکره ناصل یان یانه بوقدر سنه ال اله کیدرکن دها یقین، آرامزه هیچ بر شیئك کیره‌میه‌جکی

قدر روحلریمز وقلبلریمز صوك قابلیتنی ، صوك زنکینلکنی حیاتمزك رؤیاسنه دوکه‌رك اوته‌کنی تطمین ایدییوردی . صوکره استانبول واستانبولده قیانك کولکه‌سنی بی بوتون حیات مساعیسنی تعقیب ایدن حمدی پاشا !

— یورولیورسك ، اوغوز !

آز قالدی سنغور ، سویلنیله‌جك آرتق برشی یوق . یالکز مقصد سومکدن ، ال اله چالشمقدن باشقه برشی ایسته‌مین قلبلریمزده دوغان ، ایسته‌ین صوك انسانی وضعیف شی .

محبسك دیوارلری آراسنده عاصم بك ، اون‌اون برسنه‌نك‌دویمادن قلبمده طوپلانان آرزولری بردن بره قلبمی پارچالایه‌جق ، بوتون موجودیتمی داغیداجق بر قدرتله توضیح ایتدی . عمرمده ایلك دفعه اك بویوك صمدانی شی قیانی سومك ، قیانك صاحبی اولمق اولدیغنی دویدم . ذاتاً مقصد ، یکی توران سنه‌لردنبری قیانك عشقنه کوتورن آنا یولی دکلمی ایدی ؛ محبسده اوتوردم ، اوزون اوزون یازدم ، یازدم ! اعدامم سویله‌نیوردی . بعض آقشاملر توقیفخانه‌نك پنجره‌سنه باشمی دایاردم ، قیا ایچون هنوزادراك ایتدیکم بوسنه‌لرك تراکم ایتمش مطلق حسرتیله دنیالره صیغمایان امللرم قیانك ایکی نارین الی ایچنه یرلشیر بیتردی ! بر آقشام محبسمك قاپیسی آچلدی ، واو آقشام ...

دوردی ؛ سنغور باشنی اوقشایوری . شیمدی سسی حیاتنك سوکیلی ترانه‌لرینی تکرارایتمه‌یوردی . شیمدی چابوق آتلامق ایسته‌دیکی قورقونج وتهلکه‌لی بر کچیدده بر تلاش ، قیصیق برسسله قاچیوردی . آرتق سنغور ، قولنی باشنك آلتنه قویمش ، قالدیرمشدی .

— عاصم بك ، تخليه امريمى سزك كتيرديككزى خبر آلدم . او آقشام اوده آننهم قيانك بويوك بر كدر ايچنده سوقاغه چيقديغنى سويله‌دى ؛ اوكيجه ، اون بر سنه صوكره ايلك دفعه نهايت مطلق أوده اولمسى لازم كلن كيجه عودت ايتمه‌دى .... سنغور ، قوميص وير ، بر يودوم ، يتشير . ايرته‌سى كونى نكاح اولديغنى يازديكز . نه‌دن ؟ نيچون ؟ بو بر فداكارلقمى ايدى ؟ يوقسه حمدى پاشايى سوييورمى ايدى ، سوديمى ايدى ؟ بو قابل دكل ، دكلمى ، سنغور؟ اون برسنه صوكره، حياتمزى تكميل بيليورسك ، قاچ دفعه برروحك ابدى اشكنجه‌سنى كيدرمك ايچون سويله يمين ايدرم كه ...

دارلما سنغور ، عاصم بك مطلق آكلايه‌جق وسويله‌يه‌جك ، سويله‌يكز ، سويله‌يكز .

— نه‌يى ، اوغوز بك ؟

— قيا بر فداكارلق ايچونمى ، بنى قورتارمق ايچونمى أولندى؟

سنغورك يناق كميكلرى قيپ قرمزى ، كوزلرى آله‌ولى و انديشه‌ناك، تا روحمه باقيوردى . كوزمك اوكنده آچيق وخسته بر قلب بندن كله‌جك بر كلمه ايله شفا بولاجق ياخود بر ضربه‌ايله ازيله‌جك ظن ايدييوردم . اوقدر اوكا: أوت ، فداكارلق‌در، ديمك ايچون دوداقلرم يانيوردى . فقط بونى ناصل دييه‌جكدم ؟ ديسه‌م همان قيايى كورمك ايسته‌ميه‌جكميدى ؟ بونى دوشونوركن عمجه‌مك اختيار ، حالى ، مضطرب چهره‌سى كوزيمك اوكنه كلدى. شيمدى اونك‌ده كوزلرنده اوقدر بر اشكنجه واردى كه . صوكرا اكر قيا اوغوزك ئولوم ياتاغنه كليرسه بردها عمجه‌مه دونميه‌جكدى. بوضربه‌يى

او اختیاره ناصل اورووردم ؟ فقط اوغوزده ، کوزلرینـه طوپلانان حیاتنده ساده وانسانی بر استرحامله تاروحمی قاریشدیرییور ، صورییور.

سنغور بو الیم وضعیتدن صیزلانان بر سسله :

ــ نه سویلیه جکسکز سویلیکز ، عاصم بك ، بواشکنجه بیتسون.

ــ بن ، بن ... بو مسئله حقنده بنم هیچ بر معلوماتم یوق .

ــ یمین ایدرمیسکز ؟

ــ ایدەرم !

اوغوزك چهرەسنده کریلن ، بکله ین حیات چکلدی ، کوزلرنده آقق ایچون بکله ین صیجاق ، انسانی یاشلر قورودی . بردن بره اونی دنیادن آلان برتعب واوزاقلق واردی . باشی جانسز ، آرقه یه دوغری دوشدی ، صوغویان وئولن بر سسله :

ــ کیده بیلیرسکز عاصم بك . سـنغور ، مریم ایله آننەم کلسونلر !

حیاته صوك باغلاندیغی تل قوپمشدی ، سنغوره بیله امید وحیاتله خطاب ایدن سسی ، شفقت دالغەلری ایله سنغوری قوجاقلایان آهنکی دورمشـدی . باشم اوکمده قاپیدن چیقدم . ناصل چیقدم ، نیچون چیقدم ؟ قاپیدن چیقنجه فیضی افندی یی مردیونده اوتورمش ، بکلر بولدم . آیاق سسی ایشیدنجه قالقدی عینی یاشلی یوزیله :

ــ اولاد ، بکله دیکی شفایی ، تسلی یی ویردکمی ؟

دیدی .

بن بویوك برجنایتمی ، یوقسه فدا کارلقمی یاپدم بیلمیه رك چیقدم. سوقاق تنهالاشمشدی . آرقه مدن سنغور شدتله قاپی یی قاپامشدی .

سنغورك یوزندن سرت ومدهش ، بر عصیان اولدیغنی ، بنم یالان سویله‌دیکمی حس ایتدیکنی آکلادم . فقط ایچمده برتك آرزو واردی . اوده بورادن ممکن اولدیغی قدر چابوق اوزاقلاشمق !

قوناغك قاپی‌سنده‌کی غاز آلتنده ساعته باقدم. ایکی‌یی چاریك کچیور. فقط قاپی‌یی چالمادن، آرابه دوردیغنی ایشیدن احمد کلوب قاپی‌یی آچدی.

— بکله‌دیکزمی احمد ؟.

— پاشا افندی اویله امر ایتدی .

مردیوه‌ن باشنده بر صندالیه اوزرنده اویوقلایان النی‌ده فیرلادی.

— پاشایه خبر ویره‌یم ، دییه یوقاری‌یه کیتدی .

بن هیچ پاشایه خبر ویریلدیکنی ایسته‌میوردم . هیچ کیمسه‌یی ایسته‌میوردم . شیمدی قیانك اوطوردیغی دامك آلتنه کیره‌لیدن بری وجدانم آتشلرله‌یانیور ، قلبم پارچه‌لانیور . هپ کنج قیانی‌یالدیزلی ، کونشلی قلبی ایله اوغوزه کیدرکن کوریورم وصوکره اوزاق ، ئولن بر سس تکرار ایدییور:

— قیا او کون نه کوزلدی ، قیا او کون نه بویوکدی .

زواللی قیا ! صوکره اولچوسز بر قورقو دوییورم ، اوغوزك ئولدیکنی دویدقدن صوکره قیانك بویوك کوزلرنده‌کی شمشکلرله اوریلاجغم آنه یاقلاشدیغمی ظن ایدییورم. آلنمده صغوق بر تر وار. هرشی غائب اولمادن بلکه وقت وار . چیقسه‌م قیانی اوغوزه کوتورسه‌م ! نه سفالت ، نه سفالت یاربم ! بن بوبدبخت آدملردن دها نه‌قدر چوق بدبختم ! مطلق ، مطلق قیایه کیده‌یم ، سویله‌یم ! عجبه‌م ؟ نه‌مه‌لازم ؟ عجبه‌مك آرتق حیاتمده‌کی تحکمی یتیشیر . شیمدی یکی عثمانلیلقدن‌ده

یکی توراندن‌ده نفرت ایدییورم ، یالکز حسرت ایچنده ، اشکنجه ایچنده ئولن اوغوز واوغوزك حیاتنی صاتون آلمق ایچون بوقدر محرومیت ومشقتدن صوکره اوغوزك ئولدیکنی دویان قیا !

اوطه‌مه سوروکلندم . پالطومی بیله چیقارمه‌دن قاناپه اوستنه دوشدم . باشم المده صاللانیورم وجدانمك ، قلبمك ، صیزیسنی ، اضطرابنی ، آتشنی صیزدیرمق ایچون صاللانیور .

ــ ئولدیمی ، عاصم ؟

ایچمدن بویوك برشی ، نره‌دن قالقدیغنی بیله‌مدیکم برشی بونی صورانك قفاسنی ازمك ایچون قالقیور . قارشیمده عمجه‌مه قانلی وکینلی کوزلرله باقیورم . عمجه‌مك اختیار یوزی برآز دهاقورشونی، کوزلری دها حمالی وکوتو ، آغزی ، آلنی ، کوزلری پك مضطرب وسفیل . فقط جنایت یاپانلرك سفالتی ، هرشیئه قرار ویرمش یأسی وار ! قورو آتشلی سسیله :

ــ ئولدیمی ؟

ــ خایر ، ئولیور !

ــ نه ایسته‌یور ؟

ــ قیانك سبب ازدواجنی بیلمك !

عمجه‌مك یوزی بوتون بوتون قورویور ، قورشونیله شیور ، سویله‌یوب سویله‌مدیکمی صورمیوربیله . یوزیمی تدقیقه بیله حاجت یوق ! آرزولرینی کور کورینه یاپمش برما کنه قارشیسنده . اونك ایسته‌دیکندن ، اونك خاطرلادیغندن باشقه نه وقت نه یاپدم ؟ کنجلکم بوکیجه کندی اراده‌سنی هرشیئك فوقنده طوتان بواختیاره

قارشی كين وعصيان دوييور . اونك كوزلری اوزاقده ، بوزولن ، قورويان دود اقلری آره‌سندن عينی فنا تبسمله :

— قيا بو آقشام هر وقتدن چوق اوغوزی صايقلايور !

بردن بره آياغه قالقيورم . كندی سسمی طانيميورم .

— سزه يالواريرم ، آرتق سويله‌ميكز و كيديكز !

— خسته‌سك ، عاصم !

— أوت ، پك ، پك خسته .

بكا برشی توديع ايتمك ايستر كبی :

— بن ده خسته‌يم ، عاصم . بو كيجه آرتق قيانك يانـنه چيقاميه‌جغم ، بوراده شو لامبالرك هپسنی ياق ، اوتوره‌لم . قميلدانه‌جق حالك يوق دكلمی ؟ دور ، بن ياقه‌يم .

صوكره چينغراغی چكيور .

— الهٰی ، قيزم ، برصيجاق چای ياپ . عاصم ، آزيجق راحتسز . بنم ده باشم حالا آغرييور . يالكز ، كزركن دقت ايديكز ، خانم اويانماسون .

شيمدی بو اشكجه‌يه ده لاقيد ، معنويتمك آغريلری كميكلريمه قدر سرايت ايتمش ، صامت وسفيل ، قولتوقده وجدانمی ديكله‌يورم . اوده ، اوسفيل اختيارده قارشيمده روب دوشامبری ايله اوتورييور . چای ايچمك ايچين بكا اصرار ايتمه‌ديكنه متشكرم . او ، بر ، بر فنجان دها ، هپ ايچييور . دقيقه‌لر ، ساعتلر يواش يواش يورييه‌رك ، سورو كلنه‌رك كچوب كيدييورلر . صوفه‌دن ساعت چاليور ، نامتناهی برزمان صوكره درت . بلكه برعصر صوكره ، بش !

ساعت آلتی‌یی اوردیغی زمان عمجه‌مك آچیق ، مضطرب کوزلری قاپانمش ، آغزی آچیق ، باشی دوشـوك ، خورلایور . بوتون وجودی ، اختیار و مضطرب وجودی براویقو ایچنده غائب اولمش کبی . یاننده صارقان بوروشوق ، یوموشاق ال حس ایدییورکه آرتق بوتون ارادت وقوتنی صرف ایتمش ، بردها برفرقه ، بردولت اداره ایده‌میه‌جك . کیم ، عصیانم آراسندن آچیمق ، بوسفیل اختیاری بوتون بنلکی ایله حیاتك اك چرکین عمقنه چکن انسانی ضعفی ، خودبینلکی ایچون آچیمق وار . فقط صوکره اونك قارشیسنده کنج مشعشع سرت وتمیز عشقنك یوواسنی ، کوکلری اوبن یوکسك ، یالچین قیالرده‌کی قارتاللردن بیله یوکسك قوران اوغوز وبویوك کنج قیا ، یارم ، بردامله آغلایه‌بیلسه‌م !

ساعت یدی بوچوق ، برشی یاپمق ایچون غازلری چویردم ، پالطومی چیقاردم ، اله‌نی صوبایی یاقیور ، عمجه‌م حالا خورلایور .

— بوکون خانم افندی ، ایسترسه غزته‌یی ویره‌جکمی‌یز ؟

— بویوك اوغوز بکك وفاتی ، داخلیه ناظرینك وفاتی یازییور ، یکی توران ، یکی عثمانلی ، یازییور ، یازییور !

آرتق فضله حیرت وکدر ایچون نه قابلیت ، نه‌ده الاستیقیتم وار . قاپی وورولیور . ماری قورقاق برسسله :

— اله‌نی ، خانم افندی غزته‌لری ایسته‌دی ، المدن آلدی .

اله‌نی یوزیمه قورقاق ومتردد باقیور . قاپی‌یی کوسـتریـیورم ، نهایت یالکز ، عمجه‌م حالا خورلایور وبن وبنم قلبم اوقدر شدتله آتیور ، اوقدر دهشـتله آتیور ، پارمقـلرم طوتمایور ودیزلرم تیتره‌یورکه . اوطه‌نك سـفیل قاپالی هواسنی ، بزم سـفیل قاپالی

قلبلریمزی کسکین ومنتقم بر بچاق کسر کبی قطعی ، کسکین وپارچالانان برسس :

— حمدی پاشا :

حمدی پاشا شاشقین ، وسرسم برچهره‌نك صوك کونلرك تضییق واندیشه‌سیله چورومش ، داغیلمش بنلکی کوزلرندن کندینی طوپلامغه چالیشه‌رق باقیور .

— قیا اوکون نه کوزلدی ، قیا اوکون نه بویوکدی !

أوت قیا اوکون پك بویوکدی . فقط کوزل دکل ! عمرمده اونی اوقدر اوزون ، اوقدر معظم کورمدم : آیاغنده چاریقلری ، آرقه‌سنده سیاه یموشاق جبه‌سی ، باش اورتوسی ینه صاچ خطنك آلتندن چوریلمش ، اللری اوزون قوللی جبه‌سنك قوللری ایچنده . یوزی ، فقط یوزی آرتق اختیار اولمادن بوتون کنجلکنی غائب ایتمش ! کوزل چهره‌سنك چیزکیلری قلبی دلن ، صیزلایان بر وضوحله درینلشمش . رنکی عادتا یشیل ، دوداقلری قورومش ، انجلمش . مائی کوزلری صولغون . فقط نه مدهش ، نه هیچ بر وقت صفت ویره‌میه‌جکم برقوتله یانیور . شیمدی اونده دشمن اردوسنه دالان برآتیلا ، دنیایی آلت‌اوست ایدن برجنکیز سکوتی وا. فقط اوسکونت آلتنده نه اولیور ؟ ینه عینی سس :

— حمدی پاشا ، اللریکی ، سفیل اللریکی اوزاتما ! قانلی اللریکی، ملوث اللریکی براق ، یانکه دوشسون !

قلبمی قاریشدیران برذلتله اختیار ایکله‌یور :

— قیا ، یمین ایدرم که قیا ...

— یمین‌می ایدرسك ؟ ناصل یمین ایدرسك ؟ نه دییه ایدرسك ؟ اولدرمدم دییه اویله‌می ؟ بلکه السکله اورمادك ، فقط اونی بر تعصب جنتی ایله اوران سنك‌قدر قاتلیمی ؟ اولا برشیطان ، زبانی ذکاسیله بنی آلداتوب حیاتندن چکمك ، بکا اونك حیاتی صاتون آلدرمق . فقط بوایشسیدلمه‌مش پازارلقده بیله ثبات ایتمیه‌جککی بیلمم ناصل دوشونمه‌دم . حیاتی بکا صاتدقدن صوکره ینه حیاتی آلمق ایچون چالیشمادیغکی سویلیه بیلیرمیسك ؟ ساخته‌کار ! اونك حیاتی آلمق ایچون سنه‌لرجه آلچق ، عادی برتزویرله ایناندیغك مقدس برشیئی آلت ایده‌رك اونی اوراجق تعصب سلاحنی حاضرلامادکمی ؟ بونی نه مهارتله ، نه وجدانسز و آلچاق برثباتله یاپدك ! سلاحکی حاضرلادك ، زهرله‌دك واوردك ! صوکره ، صوکره ، صوکره بر انسان اولدیغکه اصلا ایناملیه‌جق برغدرله یکرمی درت ساعت بندن بونی صاقلادك . مزارك باشنده‌بیله اللریمزك بربرینه دوقونماسنی منع ایتدك ! آلچاق ، آلچاق ، آلچاق !

— قیا ، قیا !

— قیا ، أوت ، قیا ! بوقدر ملوث وعادی اولمه‌سه‌ك بلکه سنی اولدیررردم ، حمدی پاشا ، فقط چوق ، پك ، پك چوق دوشوك وسفیل‌سك . درت سنه بوتماسنه ناصل تحمل ایتدیکم خیانتکار ال اله نهایت اوردك ! یوزیمه باقما وآغلامه ! بن اوغوزی سنك ذلیل قلبکك هیچ آکلامیه‌جغی برعشقله سویوردم بن تا قلبمك کوزلرینی ایلك آچدیغی صباحدن بری اونی جانلی شیلرك کونشه احتیاجی قدر بویوك براحتیاجله‌سویوردم ال‌اله سنه‌لرجه کونلر رؤیامزی کورورکن

هر كون، هر دقيقه قلبم آغزمده الم ابدياً اونك اللرى ايچنه دوشه‌جك، باشم ابدياً اوموزينه دايانه‌جق آنى ناصل بكله‌دم ، بيليرميسك ؟ بيله‌مزسك ! صوكره اك يقين اولديغمز بر كونده ، اوزون وآتشلى انتظارك مطلق ومنفرد برسعادت اولاجغى آنده اونى آلدك، قاپادك .

بن ناصل ايشيدلمه‌مش برحسرت ومحروميتله اونك حياتى ايچون عشقمى فدا ايتدم ! بيليرميسك ؟ بيله‌مزسك . چونكه سفيل وكهنه نفسكدن باشقه دنياده برشى ، برايللك ، برانسانيت المى ، بر انسان آرزوسى اولاجغى هيچ بر دقيقه خاطريكه كتيرمدك ! درت سنه ، درت سنه ويرديكم سوزه صادق قاليركن نه‌اشكنجه‌لره ، نه نفرتلره غلبه چالديغمى بيله كورمك ايسته‌مدك ! كوكلر كونشيله ، آييله سنك خودبين قلبك وآرزولرك ايچون يارادلدى ظن ايدييوردك!

— قيا ، قيا !

قيا بياض چاريقلرينى كيرلنمسندن قورقاركبى يرده يووارلانان بياض ياشه دوقوندرمقسزين كرى چكلدى . اشيكك اوستنده برآز دها بوبومش كبى ايدى رنكى داها يشيل، يوزى داها كركين وياش كله‌ين كوزلرى حيات قاپيسنى ابدياً كنديسنه قپامش اولان دنيايه قارشى بوتون قادينلغنى ، روحنى قوروتمش كبى ايدى .

— شيمدى آرتق اولدردم ظن ايتديكك اوغوزك يكى توراتى اوكسوز براقدم ؛ آناسنى اولادسز براقدم ظن ايتمه ، بن بو مردار محبسه ، كندى اختيارمله ، ويرديكم سوزه اسير اولارق قپانديغم أوه آياغمك توزينى سيلكوب ايشته كيدييورم .

— قيا ، يمين ايده‌رم، يڭى تورانڭ يڭى جهنم اولسه بيله‌سنڭله كليرم ، حياتم ، اساسم ، هرشيئمى بر كوچوك اشارتڭله براقيركلير ؛ يمين ايده‌رم ، يڭى توران ايچون اوغوز قدر چاليشه‌جغم ، اوغوزدن چوق چالشه‌جغم ، يڭى تورانڭ اڭ كوچوك اساسنى قويمق ايچون حياتمله چاليشيرم . سندن برشى ايسته‌ميه‌رك چاليشيرم . يالڭزسنڭله كله‌يم ، براسير كبى كله‌يم ، نه صفتله ايسترسه‌ڭ كله‌يم .

— چكيل، سفيل، دون اكر بوضربه‌يى حاضرلادقدن صوكره حتى اوردقدن صوكره بيله اوغوزڭ الني بر دفعه طوته بيلمه‌مه مانع اولمايه ايدڭ هيچ اولمازسه بوكون سا كت بر وداعله بلكه‌ده عفوله چيقار،كيدردم. شيمدى بوتون يلانلقلريڭك ياردانجيسى نسخهٔ ثانيه‌ڭ اولان ساخته‌كار يلان يڭنڭله سكا يلدېرمه‌مك اوچى سورونمه‌دن چيقوب كيده‌جكم .

اوطه‌ده شفا وتسلى بولماز بر آجى ايله ، جنتله اولويان اختيارڭ يانده ظن ايتدم‌كه قلبم كناهكار بدبختلرى دها چوق آكلايور ، ايچمده انسانى برمرحمت كندى‌سفالتمى اونوتديردى. ا كيلدم، اولاديى اوقشايان‌بر آنا كبى عمجه‌مك يره‌كى باشنى قالديردم ، ديزيمه قويدم. قيا ظن ايدييوردم‌كه تميز ، بياض چارىقلريله بزه باصمادن اوچدى كيتدى .

ديشارده قار فيرطنه‌سى اينله‌يور ، او اينجه جبه‌سيله اوچوب كيدييوردى . اينمه‌لى براختيار بقيه‌سى عمجه‌مى برأت كولچه‌سى كبى ياتاغنه قويديغمز زمان قيا بلكه اوغوزڭ ئولوم ياتاغنڭ باشنده ايدى. فقط اوغوزڭ كوزلرينى بيله آرتق آناسى قپامش اولاجقدى !

بوکون بونلردن اوزاق ئولیورم . فقط یکی تورانك آناسی بویوك قیانك نیچون حمدی پاشا ایله أولنوب درت سنه برابر یاشادیغنی تنویر ایتمش اولمق حسی حیاتمك یکانه تسلیسی !

صوك

اجزاسی ۵۰ مجلدی ۷۵ غروش

۳۰	داغه چیقان قورد	خالده ادیب خانم
٦۰	آتشدن کوملك	» »
۲۵	رائقك آنئه‌سی	» »
۷۵	خندان	» »
۵۰	یکی توران	» »
	سویهٔ طالب	» »
	خراب معبدلر	» »

اثبو کتابلر یکیدن طبع ایدلمکده اولوب یقین بر آتیده انتشار ایده جکدر

۱۵	منور	کزیده صبری خانم
۵۰	أولمش برقادینك اوراق متروکه‌سی	» »
۵۰	ندرت	» »
۵۰	یبان کلی	» »

۵۰	سیسلی کیجه‌لر	خالده نصرت خانم
۲۵	خانم مکتوبلری	» »

---

۵۰ آزاده [پیەر لوتی‌دن ترجمه‌در] خندان لطفی خانم